

PJ
5129
D45F38
1887
c. 1
ROBA

LIBRARY

AUG 29 2000

UNIVERSITY OF TORONTO

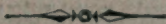
דוא וואלסט דורך איינע איבער נאמירליכע שפיר קראפט וואס שלעכטעס
און פארדארבענעס ערשמעקן אין אים.

אננעס, ליבע גרויס מוטער איר דארפט גיט אזוי ווייט גיין, דען עס
איז נאנגן נאמירליך, ווייל איך האב אויף אים גיקוקט פון איינער אנדערין
געזיכטס פונקט אלס איר, איר האט אין אים גיזוכט נור איין גיזעליגשאפט
איינעם צייט פארטרייבער, און איר האט עס אין אים ווירקליך דערוויסט
דען דאס איז ער אין דער טהאט, איין אויס גימאכטער דאמען בעגלייטער
איך אבער האב אין אים גיזוכט איינעם טרייען לעבניגס געפעהרטען
(סאפוטניק) דאס הייסט איינעם טרייען מאן וואס זאל מיך באגלייטען אויף
אלע קרומע און אומזיכערע וועגן פון אונזערין ערליכען (פארפאלגעדיקען)
לעבין און האב עס גיט גיפונען אין אים, ער איז איין לייכטזיניגער און איין
שוויגדלער נור און ווייטער גיט.

נארבניע, (צוא דעם שאלאמאן) אייך מיין פריינד האב איך פילעס
צוא דאנקען, דען נור איר האט מיך ארויף גיפירט אויף דעם גראדען
וועג, און דאפיר זאלט איר מארנען בעציהען דיא שטעלע פון דעם
טריפלער דארטין אין אלטער בירא, און מיט איינעם פיל גרעסערען
גייהאלט, און איך בעט אייך דער צוא נאך אום פאר צייהונג וואס איך
האב אייך געהאלטען פאר איינעם לאונגעס דאנאסציק.

שאלאמאן, (צוא דעם יאזעף) גוא וואס זאגט איר איצונד מיין
ליבער יאזעף, וויא גיפעלט אייך דיא סטוקע וואס איך האב אים גישפילט
(דעם טריפלער) אזוי ווייט גיבראכט דאס איך האב אים גימאכט מיט מיינעם
פאלשין בריף צוא אים, פרייער פאר איין קופלער, און דער גאך דאס
ער האט זיך גיט נור מודה גיווען דאס גיט ער איז דער פערפאסער פון
דעם מעמאאר, גיין ער האט זיך נאך גישפארט צוא באווייזן דאס ער
האט עס גיט גישריבין, נון גאט זייא דאנק אויס גיפירט אלעס וואס איך
האב מיך אונטער גינומען אויס צוא פירן, דער פאטער איז גיווארין
פראוילאיוסצע, איר ווערט איין איידים בייא דעם נארבניע, און דאס
גלייכין איך בעקום אויך איין שטעלע, א פריידען איבער פריידען.
יאזעף, מיינע דאנקבארקייט וועט זיין אייער מיהע, אדיו.

ענדע

וועלכע איר האט אייך גיצילט און דאס גלייבן מיינע קאפיטאלין, קורין
געזאגט איך האלט אייך נור פאר איינעם עכטין קופלער דאס הייסט
(פריידן פאקטער).

שאלאמאן, איר האט באליידיגט דעם הערין, און צו גלייך דיא
דאמע וואס ער שיצט איר, זיא איז איינע אלטע קראנקליכע פרויא,
איינע וויסנע פון זיינעם אנוטין פריינד, אלזא האט איר אום גימאכט
איינע גרויסע טונגענד, אויף דיא זינד פון איינער זיגענד.

נארבונע, (צוא דעם שאלאמאן) גיכט מער דער פון (צוא דעם זימאן)
איך ביטע אייך ציהען זייא אין פריידן, איר זייט שוין דא בייא אויגו גאנץ
איבעריג, (זימאן איז אנועק אום שוין גיט ווידער צוא קומען גאר אן אפ
שייד צוא געמען פון דער מאדאם בלומע און דער אנגעס).

שאלאמאן, (צוא זיך אליין) בייא אלעס דעם דייערט מיר דייער מאן
איך האב אים צו ווייט אין דער איינגע געטריבן, איך האב אויך גיט אזוי
פיל זיך געוואונשען.

נארבונע, (צו דעם יאזעף) דייער סעלמא האט אייך שוין פלאין
גימאכט (אזוי גלויבע איך אס ווייניגסטען) אין מיינע טאכטערס הערצען,
(ווענדעט צוא דער אנגעס) הערסטו מיינע טאכטער —

אנגעס, (ווארפט זיך אין דעם פאטערס ארעמס) א ליבער פאטער,
עס וואר קיין גידאנקען פון דעם טריפלער אין מיינעם הערצין, איך האב
שוין דייען פאנגעל פון פרייער גיקענט. דאס ער איז נור איין וויסמלינג,
אויס גיפוצט מיט פרעמדע פעדערין, און האב אים אימער גיט גילטיין
אין מיינער נעהע (נאהענטקייט), און האב באלד פאר שטאגען דאס דיא
פערוין זיינען גיט זיין ארבייט נור יאזעפ'ס, בייא דייעם גאמען האט זיא
געמאן איינעם צערמליכען בליק אויף אים, און זיא וואר רוימליך
דער בייא.

נארבונע, (וואס האט עס באמערקט האט זיך דאן אפ גירופין
צו דעם יאזעף) בייא מיינעם וויסען דאס איר זייט דאס זעלבע וואס אייער
פאטער איז, און דאס מיינע טאכטער אייך גיגינגט איז, און דאס זעלבע
זייט איר עס אויך געהמע איך אייך מיט פריידען פאר איינעם זאהן (איידים)
דען קיין געסעכעס ברויך איך גיט פאר מיינע טאכטער אלס איר זייט
און גילויבט א זיאט דער ליינגער (דער קערעווער) דער עהען וווגים.

בלומע, (צוא דער אנגעס) א איך גידיינק דאס דוא פלעגסט דיך
אימער גיפינען העכסט בעלעסמיגט פון דעם טריפלער בעזוכע, אלס וויא

אלס איין מענטש פון גיוויסען זיך באקענען דאס איך האב עס פערפאסט
דאמיט קיין אנדערער זאל פאר מיר ליידן, אונ וועל מיר גאר אן אלעס
ועלעבסט איבער געבין אין דער גערקט.

יאזעה, א אייגע לערע דאס מען זאל פאר אייגעס צווייטן קיינע
איינגיגע ציילע פערפאסטן, מיין פאטער וועט ליידן פאר דעם וואס ער
האט פערפאסט דער מעמאאר פאר דיזעס טריפלער, אונ איך וועל גיט
ווייניגער ליידן פאר דעם וואס איך האב פערפאסט פאר אים דיא פערזען
(שירים) צוא דעם אקענד, מיין פאטער קען פאר לידן דורך דעם דיא
פרייהאט זיינע, אונ איך וועל פאר לידן דורך דעם דיא שייגע אנגעס
א דאס איז מיר איין פארדאך בענער מענטש, ער האט עס ארויס בעקומען
פון מיר מיט דעם בעדינג עס איבער צוא געבין איך אין מיגעס נאמען,
גון האט ער איך בעטראגן אונ מיך, דען ער האט עס אפ גיגעבין גור
אין זייגעס נאמען.

נארבוניע, גון גאט זיין דאנק דאס איך בין אויף דיא ווארהייט
גיבומען, דאס הייסט דאס איך ווייס שוין אויף קלאר, דאס איר מיכאל
זייט דער פערפאסער פון בער מיטען מעמאאר אונ דאס גלייכען אייער זון
איזט דער פערפאסער פון דיא פערזון, אונ מעהר וויא דאס בין איך גיט
אויסין גיווען דא מיט דער גאנצע מאכערייא דא איבער דעם מעמארויס,
דאס ער איז אונפארזיכטיג גישריבן זייט רעהיג מיין ליבער מיכאל, עס
איז דעריבער קיין שלעכטעס ווארט גירעט גיווארין דארטין און סענאטורויס
גראדע פארקערט, עס וואר העכסט גירקט אונ גילויבט, אלזא זייט וויסין
מיין ליבער מיכאל, דאס איך פאר שטייא איך זייער גוט, אין איינגיגע
טעג ארום וועט איר בעציהען בייא מיר דיא שטעלע פון דעם גיגעס באנק
אלס פראוולאיוסצע אונ דאס גלייכין בלייבט מיר ליב אונ זייער אייער
זון, דען ער איז אקנד פון גומע ערציהונג אונ מיט גרויסע מאלאגמין,
בעזוכען זיין אונז אפטער, מיגע טאכטער שעצט איך גערין.

בלומע, וואס איז עס?

זימאן, (העכסט צוא מישט) וואס האב איך גיטאן דאס זיין בערויבין
מיר דיא שוין ליינגסט פארשפראכענע גייע שטעלע?

נארבוניע, ווייל איך האב מיר שוין איצונד איבער צייגט אויף קלאר
דאס איר זייט איין מענטש אן באראקטער, אן טונגענד (מעשים טובים)
אן מאלאגט, איר זייט העכסט אום וויסענד, אונ האט מיר ביז אהער גור
בעטרוגען, גאט זיין דאנק דאס איך האב מיך נאך גאנץ באצייטן איבער
צייגט, נאך בעפאר איך האב איך אן געטרויט מיגע טאכטער אויף

דיזען מעמאאר אן גישריבין, נור ער איך האב אים גיבעטן אונ ער
האט עם מיר גימאכט איך האב עם גיטאן אום נור צוא ערפילען דעם
וואונש פון אייער פאטער וואס ער האט עם פון מיר גיפאדערט, אלזוי
האט מיר דיזער מיכאל געמראגען, ער האט גישריבין נור נאך זיינעם
בעליגען, אום נור אומגליקליך צוא מאגען מיר אונ דער צוא נאך אום
אויס צוא לאגען מיר, א איך האב שוין פון לאנג אן גיהאט אויף אים
איין פארדאכט. דאס ער איז מיר גיט גוט, נור אייער פאטער האט מיר
איין גירעט דאס ער איז מיר איין עכטער נומער פריינד, אונ אזו בלייבט
מען בייא דעם אלטען שפריך ווארט "כל אדם בנזב" דאס הייסט איז
גימאנדען צוא טרויען.

מיכאל, (וואס וואר נאך גיט געוואוסט אין דיזע שמוקע דען דער
שאלאמאן האט דאך קיין צייט גיהאט מיט צוא מוהיילען עם אים, וואר
אין אן פאנג העכסט געשמירצט דאריבער אונ עם האט גידויערט אייניגע
מינוטען ביז ער האט דיא שפראכע גיפונען) העמע איך עם גישריבען
וואלט איך פאר געוויס קיינע שערדליכעס גישריבין.

זימאן, אזוי זייא לייקעגען עם זיך, אלזוי וועל איך שוין עם אויף
קלאר געווייזען. דאס איר נור זייט דער פערפאסער דער פון, ערשמינס
פאר שטייא איך גיט איין ווארט ליפין, אונ צווייטענס האב איך אייער
צארנגע פון דיזע פראסענגע, נוא זאל מען פאר גלייבען דיא קאפיע מיט
איר וועט מען זעהען צוא איז עם גיט ווארט אין ווארט, דען איך האב
גיט איין האר צוא געליינט אונ גיט אראפ גינומען אונ וועל איר צייגען
אין סענאט, אום צוא געווייזען דארט דאס איר זייט דער רעכטער
שולדנער, דאס הייסט דאס נור איר זייט דער רעכטער פערפאסער, אונ
איך וואר נאר איין אומשולדיגער איבער שרייבער.

מיכאל, (האט זייא ביידען פאר גליבען) ער האט רעכט, עם איז
אין דער קאפיע דאס זעלבע וואס איז אין מינער צארנגע, איך בין זיך
מודה דאס איך בין דער פערפאסער פון דער פראסענגע, אונ בין פערטיג
צוא ליידין פאר אייך.

בלומע, אזוי וואס איך הער, זייא זיינען עם דער פערפאסער פון
דיזען אזוי הויך גערימטען מעמאאר (פראסענגע)?

מיכאל, איך בין עם איך האב עם ביז איצונד פארשוויגין, ווייל עם
האט זיך ביז הער גיהאנדילט נור אום דיא פוסטע עקדע צוא מעלדין
זיך אלס פערפאסער דער פון, איצונד אבער דאס עם האנדילט זיך נאר
אום איינער איין שפארונג, אונ אום איינע פארשיקונג, מוז איך שוין

שאלאמאן, (לאכענד צוא דעם נארבאניע) וועל איך אריין רופען
אדער דעם מיכאל טראנזע מיט זיינעם זאקן וואס איז געצט אויף און
קאנטאר, דיא בייידע זיינען גומע לימינגער אונ זייא וועלן אייך שוין אלע
דיקטיגע ערקלערען.

נארבאניע, זייא האבן רעכט, טוען זייא עס מיר, אפער שוין, דען
דיא געפאהר איז דרינגענד.

לעצטער אויף מריט.

נארבאניע, זימאן, שאלאמאן, מיכאל טראנזע, יאזעף טראנזע,
בלומע, אונ אנגעס.

בלומע, (גאנץ אומרוהיג צוא דעם נארבאניע) זאל עס וואר זיין
וואס איך האב געבן גיהערט, דאס אונזער זימאן דראהעט (אומגראווייט)
אייע אײַנשפארונג (זאקלוצענע) אין פעסטונג אויף גאנצע זעקס
מאנאטען? ווארום? וואס האט אזוי אייער גיקאנט טאן? דאס ער זאל
הארט געשטראפט ווערן אזוי.

נארבאניע, א ליבע מוטער, וואלט ער נור דער מיט אפ קומען
וואלט איך שוין האלב צוא פרידן גיווען, גיין עס שמעקט אים אזוי גאר
מיט איינעם דרייא יאריגען פאר שיקונג גאך קאיענע, אונ איך זעלבסט
בין גאך אויך גיט אין דער היים, דען דיזער מענש האט גענאנגען אייע
דומהייט, איין פאר ברעכען אזוי גאר, אין וועלכער ער האט מיר אויך
פאר וויקעלט, ער האט גישריבן איין פראסעניגע אין סענאט אויף מייע
פירמא אין וועלכע ער האט בעלידיגט דיא רעגירונג, אונ די מאיעסטעט
זעלבסט, אונ בין אלזוי זייער שפארק געזארנט וועגען מייער בירא
דאס זיא זאל גיט צוא געשלאסען ווערען, אס ווייניגסטען אויף אייניגע
מאנאטען.

אנגעס, (צוא דעם זימאן טריפלער) וויא קומען זייא דער צוא? אונ
וואס האבן זייא גאך צוא מייעס פאטער דאס זייא האבן עס אן גיגעבן
אויף זייע פירמא?

זימאן, (העכסט צוא מישט) וויא דיא ווארהייט צוא זאגען בין איך
גאנץ אום שולדיג אין דעם, איך בין גיט דום, גיט פאלש, אונ בין אלזוי
גיט אויסען גיווען צוא פאר וויקלען אייער פאטער אין איינעם גיפערליכען
פראצעס איך וואר נור לייכט גלויביג, אדער לייכט זיגיג, אן צוא טרויען
זיך דער מיט איינעם פאלשען פריינד, איך מיין עס דעם מיכאל טראנזע,
דען איך קען אייך שווערען בייא אלער הייליגקייט דאס גיט איך האב

פאר אלעמען, ער האט מיר גיזאגט דאס איבער הויפט האט איר אייך
 פערזונדיגט דארט אין דעם שרייבן אין דיא ליטיינישע ווערטער, איר
 זייט דארטין זייער גראב פאר גיקומען גענין דיא רעגירונג, אונג ליידער
 וויא דיא ווארטייט צוא זאגן בין איך קיין גרויסער קענער אין דער
 ליטיינישער שפראכע וואלט איך דאס פאר שטאנגען גרינדליך וואלט איך
 אייך שוין גימאכט אויף מערקנאם אויף אלע דיועס בייא מייגעס דורך
 לעזען עס, אונג איר וואלט עס אויס גיבעסערט, אונג וויא עס שיינט וועל
 איך אויך איין גרויסען נאז האבן פון דער רעגירונג דער פאר דען עס
 וואר דאך גישריבן אויף מיין פירמא, אונג בין אלזוי בעזארנט ווענין אונג
 ביי דען דען עס איז גיט צוא שפילן מיט דער היינטיגע רעגירונג, איך
 האב מורא דאס מען זאל מיר דעם קאנטאר גיט צוא שליסען, אלזוי
 פריער פאר אלץ וויל איך אס ווייניגסטען וויסען וואס איז אין דיא
 גראקען אונג אין דיא אייניגע פראזען ליטיין, פיללייכט וועט מען נאך
 קענען וואס איינזענדין אונג פאר ענטפערען זיך גענין דעם, דא איז דיא
 קאפיט דער פון נון ערקלערען זיין מיר און גאנצען, אונג איבער הויפט
 דיא גראקען (שטיקעלאך) ליטיין. דען פאר גיוויס מוז דארטין וואס ליגן
 בעליידיגענדעס אונג בייסענדרעם, אונג צוא וואס האבן זיין גאר גיברויכט
 דאס ליטיינישע דער צוא? אונג ווארום האבן זיין עס גיט פערפאסט
 אין אייגע הייגע פראנצויזישע שפראכע געמט גיט פאר אום גוט וויא איך
 מיין האט איר עס גיטאן אויס הילער בערויכערייא אום צוא ווייזען מיר
 אונג דעם מיניסטער דאס איר פאר שטייט ליטיין אויך, נון האט איר אייך
 דורך דעם פארשאפט מערר שאנדע אלס עהרע וויא אלע אנדערע
 בערויכער, איך האב אייך נאך ביי אהער גיט גיהאלטן פאר אזו אייגעס
 אייטעלען מענשען.

זימאן, אין אייגע גרויסע פערלעגענהייט קראצט זיך דיא פאמיליניצע
 פאר צייגען זיין מיין הער, איך בין יעצט נאגן פון זיגען איך בין אזוי
 געשטירצט בייא זיך, דאס איך בין גיט אים שטאנדע איין ווארט אזו
 גאר צו בעגרייפען עס גרויסע מיר מייגע הארע פון דיזער אויב'ס פאצט*)
 (בייזע נאכריכט) צוא ווערען איינגעשפארט ועקס מאנאמען אונג נאך
 הער ווערין פאר שיקט נאך קאמעגע, דאס איז מעהר אלס איין טויזעס
 אונדרייהיל (שפערטעלגע דעקרעט) דען דאס הייסט צוא ווערין בעגראכען
 לעבעדיגערהייט.

שאלאמאן

*) אלע בשורות רעות ווערט אן גירופין אויבס פאצט, נוויל דער אויב
 האט באקומען אזעלכע בשורות אייגע נאך דיא אנדערע.

פרייט מיך העקסט דאס דינע שצענע זאל גישעהען אין מינער געגנווארט
דען עס איז איין פערנעניגען צוא ועהען וויא דיא פאלשהייט ווערט
ענטלארפט (דיא פרומע מאסקע ארונטער גיריסין) אונ זיא צייגט זיך אין
איר ווירקליכען שמוציגן געשמאלט .

פינפטער אויף טריט .

דיא פאריגע אונ דער זימאן .

נארבוניע , (צוא דעס זימאן) גומין טאג הער טריפלער , איר זייט
מיד יעצט אזוי ווילקאמען וויא גירופין דען איך ברויך אייך העקסט גיימיג
אונ האב עגען גיוואלט שיקין נאך אייך .

זימאן , נון פרייט מיך דאס איך בין גיקומען צו אייך צו געווינצטער
צייט , דען ועלמין דאס מען קומט צוא דעס צווייטן צוא דער רעקטע
צייט , אלזא איך האב אזוי גאר גייטיגעס צוא אייך , וואס אן בעלאנגט
צוא אונזער פאריגין גישפרעך , בייא אלעס דעס וויל איך פריער אויס
הערין וואס איר האט מיר אזו גייטיג איצונד , אונ ערשט נאך הער וויל
איך אייך זאגן וואס איך האב ווייטער צוא ריידן וועגן יענע פערזאהן
וואס מיר האבין דא גיט לאנג פון איר גישפראכען .

נארבוניע , ליבער הער זימאן מאכט אייך פערטיג צוא איינעם
ארעסט פון זעקס מאנאטען אונ נאכהער אויף איינער פאר שיקונג אויף
דעס אינזעל קאיענע אויף גאנצע דרייא יאהר אויף פרייען פוס (דאס
הייסט פרייע פאסעלעניע) .

זימאן , (העקסט צוא שראקין) ווארום ?

נארבוניע , וויל איר האט אייך צוא פרייא אויס גידריקט געגין
דעס פרימיו מיניסטער , אונ אזוי געגין דיא גאנצע רעגירונג , דארטין אין
איינער פראסעניע אונ אזו אויך בעליידונג דיא מאיעקטעט (וועליצעסטווא)
זעלבסט , אונ בייא אנעלכע שלעכטע צייטען וואס עס ווערט אין אונזער
לאנד ווארט אונ אויך זעלבסט געדאנקען געוואויגען האט איר גידארפט
זיין מיט איינער שרייבען פיל מער אסטראזגע אלס איר זייט פון איבער ,
איך זעלבסט האב אייך פיל מער שוין אלס איין מאל גיוואריגט דאריבער .
זימאן . גאנץ פערווירט (איזמושצעט) וויא אזו איר זעלבסט האט עס
מער אלס איין מאל איבער גילעזין , אונ האט עס גילויבט אונ ערווארטעט
אויף איינע גומע רעוולוציע אונ פון וואו ווייסט איר עס ?
נארבוניע , איך ווייס עס פון מיינעם בעסטען פריינד בערטראנד

מלידוס וואס איז גלאונגער צענזור אין סענאט , אונ ווייס דארטין מער

גימאכט . אם לעצמין פאל לאמיר איינע פראגע מאכין מיט אים .

נארבאניע , יא מען דארף עם טאן , דאך מוז עם צווא גיין גאנץ פון מיט שווינגונג דען צווא גראב דארפין מיר אונז ניט בעגיין מיט אים , דיזעס מוז גאנץ חיטצע אים גיפירט ווערין , אונ צווא גלייך גאך צו דינגקען (ער בלייבט שטיין איינע היפשע וויילע גאנץ פאר טיפט אין גידאנקען וויא איין נאכווענדער גאך דעם שטיין דער ווייזען *) אונ האט זיך באלד דארזיף אפ גירפין מיט גרויס פריידין גוא איך בין גיפאלין אויף איינעם גלייכען פלאן וויא צווא דער גיין , דאס הייסט צווא בריינגען אים אזוי ווייט דאס ער זעלבסט זאל זיך מודה זיין דאס גיט ער איז דער שרייבער .

שאלאמאן , אונ איך מין דאס מען דארף דער צווא קיינע גרויסע המצאות , דען וויא ווייט איך ווייט אונ קען אים איז ער אזוי ווייט אומוויסענד , דאס ער וואר גיט אום שטאנדע עם צווא שרייבין , גיין וויא מיר דאכט איז ער אזוי גאר גיט אין שטאנד דאס איבער צווא לעזין אונ צווא פאר שטיין , דען דאס ווייט איך אויף קלאר דאס ער פערשטייט קיין ברעקיל ליטין , אונ אין דיזען מעמאר גיפגען זיך דאך פיל ליטיגישע אים דריקע , אונ מאנכע קורצע פראזען , אלזא איז עם גיוויס גיט זיין ארבייט , אלזא מאכט מיט אים קיינע המצאות בעט אים גור דאס ער זאל אייך בריינגען דיא קאפיטע פון איר אונ עם איבער לעזין פאר אייך אונ ערקלערין אונ ווייטער גיט .

נארבאניע , יא מין בעסטער איך בין אויך דיא זעלבע מיינונג דאס ער זאל מיר דיא קאפיטע ערקלערין דאך אויך דיזעס קען אויך גיט אויף דעם גראדען וועג גישעהען דען ער וועט זיך גיפגען דורך דעם העכסט בעלידיגט , דען ער וועט דאך פערשטיין דאס איך מין אים צו שטעלן צווא פראגע ווייל איך האב אויף אים איין חשד דאס גיט ער זעלבסט איז דער פערפאסער דער פון , אונ פיללייכט איז ער עם יוא , דאן וואס פאר איין אום זעהען וועל איך בייא אים האבין , גיין עם מוז דיזעס גאנץ חיטצע צווא גיין אום דאס ער זאל מין אפ זיכט גיט מערקין , אונ דיזעס האב איך שוין איצונד אום גיטראכט אונ וועל עם שוין געגין אבינד .

שאלאמאן , סא (שטיל) גיט גירעט מער צווא וואס גאך געגין אבינד אונ ווארום גיט שוין דען ער גייט שוין אהער אונ וועט באלד אריין קומען אלזא ווינצע איך אייך גליק צווא אייער אונטער געמען געגין אים אונ עם

פרייט

(*) אבן החקמים , דאס הייסט דער יסוד פון אלע חכמות , אונ בריאות העולם אונ פון אלע סודות .

פֿערטער אויף טריט .
נארבאניע אונג שאלאמאן .

שאלאמאן , נוא זייט איר שוין מיין הער אליין , נון קען איך שוין
פֿרעגן וואס דיזער מענטש האט אלזא מיט אייך גישפראכין , אונג וויא
זעט ער יעצט אויס בייא אייך , וויא איך האב אים באמערקט פון ווייטן
ארזיס גייענדיג פון אייך האט ער אויס גיזען וויא איין אויס גיפֿיפֿט אַקטאר .
נארבאניע , אַ ליבער שאלאמאן ! פֿערצייהען זייא מיך , איך האב
אייך אומרעכט גימאן , דאס איך האב אייך גיהאלטן פאר איינעם פאלשן
מענטשן אונג אים גראדע פאר דעם פיינעם , אַ איך האב מיך אין אייך
ביידן געארט , אַ עס איז אייך גילונגען איר האט דינעם באמריגער דיא
מאשקע ארונטער גיריסן , אונג ארזיס גיוויזן אים אין זיינעם ווארען
גישמאלט , נון טוט מיר לייד אום זיינע גרויסע השלמה , ער האט דא גיט
לאנג אויס גיאַרבייט איין מעמאאר (שטאטיקע) אין סענאט אריין , וואר
עס אזוי וואול דאס עס האט זיך גיקענט בארימען דער מיט דער גרעסטער
שטאטס סעקרעטאר , איין מייסטער ווערק זאג איך אייך , אַ אזוי פיל
פֿערשטאנד אזוי פיל גייסט , אונג גיוונטע בעגריפע אין אזוי איינעם
פֿערדארבעטעם מענטשן , איצט האב איך דער האלטן איינעם ברויף
פון מיינעם איין בעפֿרינדעטן סענאטארסקין סעקרעטאר וואס צוא בייסט
זיך לויבנדיק אים .

שאלאמאן , איך ווייס איך האב אים גילעזן ער זעלבסט דער
זימאן) האט עס מיר גיוויזן אלס עס וואר נאך בייא אים אין צארנע אונג
איך האב עס באוואונדערט אונג קען זעלבסט גיט קלוג ווערן , וויא קומט
אזוי איין שרייבן צוא אים , דען איך גידיינק דאס ער וואר איין וויסטער
יונג , פֿלעגט זיך נאך צוא יאגין נאך דיא מיידיקען אין דיא גאסן אונג
לערנען האט ער גאר גיט גיוואלט .

נארבאניע , וואס העלפט עס קלער אהין קלער אהער , עס איז דיא
וועלט אים .

שאלאמאן , אונג בייא מיר קומט אויס דאס מען זאל זיך גאר גיט
וואונדערן איך קען וועטן מיט אייך דאס דינעם איז גיט זיין אַרבייט ,
דען ער איז דורך פאלס , אונג פֿערמאסקרט .

נארבאניע , גלאט זאגן איז דאך קיין רייד , נון ווער זאל עס אים
גימאכט האבין ?

שאלאמאן , אונג איך גיב מיין האלז ווען ער זעלבסט האט עס
גימאכט

איין פראצעס, אונ דאָהער מיין עפֿטער קומען צוא איר, אַלזאָ האַט איר דיזע זאכע גאנץ שְׁלֵעכט פאַרשטאַנען אונ ווייטער מיין פֿעספֿער בין איך קיין ראַטאַנען ריטער (דאס הייסט אזוי אייגער וואס ליגט אַליין אין ראַמאַנן).

זימאַן, (גאַנץ צוא מישט) ווען אזוי מיין ליבער הער איז דאָך מיר איין וואונדער דאס זייא מאכין איין גיהיימניסע דער פון, וואס דורך דעם האט איר אייגע אומזיכטע רייד ארויף גיצויגין אויף זיך.

נארבונע, ווייל איך מיין פֿריינד מוא גומעס נור אום גומעס צוא טאן, אפֿער גיט אום צוא גלענצין דער מיט אין דער וועלט, אונ אזוי מוא איך מאַנכע זאכין וואס נאך גימאַנד ווייס, אונ צוויימינגס האב איך גאר קיין גיהיימניס גימאַכט דער פון, דען שְׁעמֶען זיך מיט גומעס טאן דאָרף מען אויך גיט, גינג איך האב עס גיט אויס גיטרווייטערט אַלס אַנדערע מוען עס, אונ אזוי באַגייא איך מיר אימער מיט אַלע מיינע גומעס, איך מאך דער פון קיין וועזין אונ דאס גלייכין קיין גיהיימניס, אונ גיוואויגליך איז מען ועלכטט בייא דעם בעקטין וואַגדיל מער אויס גינעצט צוא דעם בעריירונג אַלס צום לויב, דיא מעגמשיין ווינען שוין אזוי איין מאל באַשאַפֿין וויא דער פֿסוק זאַנט יבי יצור לב האַדס רע מנעורוי, דאס הערין פון דעם מעגמשיין איז פֿאר דאָרבין פון זיינעם יוגענד אָן, (בייא דיזעם לעצטין וואַרט פון דעם נארבונע וואר דער זימאַן אפֿ גירופין גווארין אין בירא, אונ דער נארבונע איז גיבליבין אַליין אונ האט נאך פֿאַספֿיעט צו היידן איין קליינע וויילע מיט זיך ועלכטט), אַך מיין גאַט וויא ווייט איך האב מיר געאַרמט אין דיזעם מעגמשיין, מיט אייגער שמוגדע פֿריער האט ער מיר גישיינט נאך איין גומער איינגעל צוא זיין, איין העכסט אונשולדיגער, איין פֿס וויא אונדער פֿאַמער יעקב, אונ איצונד זעט ער מיר אויס וויא איין מיינויל פון דער העלע, ער איז פֿערטיג צוא טאן אַלעס בייזעם, אונ צוא באַריידן נאך דעם אַנדערין דער צוא, איין עכטער פֿאַדלער פֿאַקטער, ער איז ברייט צוא טאן אַלעס בייז, אַלזא פֿאַרגיוויס האט ער נאך בייא דיזע פֿאַקמאַרסטווא זיינע אפֿ גיצילט אויף נאך איינעם פֿיל שְׁלימערין שְׁעלמען שְׁמרייה, אַ עס איז קיינע לייבמקייט צוא דער קעגען איין מעגמשיין ריכטיג, גוא גאַט זייא דאַנק, דאס איך האב אים שוין באַצייטין דער קענט, בעפֿאַר איך האב אים אָן גיטרויט מיין קינד אונ מיין גישעפט, אַלזא האט דאך דער שאלאַמאַן ריכטיג גישפֿראכין פון איהם.

ווען זיין נור גוט מיינען מיט זייערע עהרע , מיט זייער גיווגטהייט , דער צוא נאך אויף מיט איירעם געלד , זאלין זיין זיך וואס צום גיבסטין לויז מאכין פון איר אונ שטאט איר שטייא איך צוא דיגען מיט אייגע אנדערע ווייבס פערזאן מיט איינער גיוויסע מאמועל הארמענוע , דער בייא אייגע שיינהייט וואס האט ניט איר גלייכין , וויא נור אין איר שפיגיל , זיא איז קיים (צנועה) וויא אייגע פרומע נאנע (מיניסקע) איך קען איך שווערין דאס איר וועט זיין דער ערשטער מאנס פערזאן וואס וועט קומען אין איינער בארירונג מיט איר זיא איז פון אייגע גרויסע פאמיליע אייגע גרעפין פון גיבורט , אונ איז פון העכסט איידעלין באראקטער , אונ זיא וועט וויסן וויא צו האלמין אייגערע גיהימע ליבע צוא איר אין גיהימען , אום איהרע אייגענע עהרע ווילן , דען זיא איז דאך איין עהרען מיידלעך . זיא איז איצונד אין העכסט שילעכטע אומשטענדע , בלוט ארעם אונ וועט זיך נאנץ ביליג פאר האנדלען צו אייך , אזוי ראטהע איך אייך וויא איין עכטער גוטער פריינד . נארבונע , (בייסענד דער וויילע דיא געגיל פון דיא פינגער) גוט , נור זאנט מיר מיין בעסטער פון וואו ווייסט איר אלעס אזוי גינזי זאלט איר עס פון איינעם גיהערט האבין אלזא זאנט מיר ווער איז יענער , דען לויט נאך מיין פארעכענונג האט קיינער גידארפט דער פון וויסן אונ ריידן . זימאן , וויא אונטער אונז גיזאנט , איך בין דאך איין לידדיגער מאנס פערזאן אן איין פרויא בארף עס אייך קיין וואונדער זיין דאס איך בין איין גיהייליגט אין אלע גיהימסטע ראמאנען האגדיל , אונ ווייס אלזא פון אלע מיידלעך אונ פרויען אויף וועלכע מען קען איין גיגען מאכין . אונ העטען זיין זיך פון פריער נור מיר אן גיטרויט , וואלט איך זיין שוין פון אן הייב גיקענט דיגען מיט אייגע פיל בעסערע ווייבס פערזאן אלס דיא פולווע וואס איר האט אייך אויס גיקליבין , דען אין דיא ליבעס גישעפטין מוז מען אויך אייגע גיוויסע ערפארונג האבין .

נארבונע , איך דאנק אייך פאר אייער גוטין ווילן צו דיגען מיר אין אלע פעלע , אונ בייא אלעס דעם קען איך פון אייער איצטיגין פארשלאג קיין גיברויך מאכין . דען פארצייען זיין מיר איר האט אייך נאנץ געארט אין מיינער זאכע מיט דער פולווע , דאס איז קיינע ליבשאפט אים ווענע , גראדע אומגינקערט אייגע טונגענד , זיא איז אייגע פארארעמטע אלמנה פון מיינעם איין גוטין פריינד , פון גוטין באראקטער הויך גיבילדעט , זיא איז שוין ניט יונג , קריינקליך , בעפאלין מיט דרייא קינדער , איך שטיין איר וויא ווייס מיגליך איז , אונ בעזוך איר אפטער , אונ פיר אירין

וימאן , זיין האבין ערמאָהען מיין הער , איך בין ווירקליך גאנגן
 צוא מראַנין . דען איך האב צו שפּרעכין מיט אייך איבער אזויא איינעם
 געניגשטאנד וואס איז איבער דיא עטיקעטע (העפּליקייט) אונ איך וואלט
 געס אין קיינעם פאל בערירט ווען עס וואלט גיט גיווען פאר בונדין מיט
 דיזעס גענין שטאנד אייער וואויל אונ ווייהע (טובה אונ רעה) אונ וואו
 דיזע איז נוגע פאלט שוין בייא מיר אלעס אנוועק , דיא העפּליקייט
 זעלבסט אייגענליכע (אהבת עצמו) דאס הייסט מיינע פריינדשאפט צוא
 אייך צווינגט מיר צוא היידן מיט אייך דעריבער , זעלבסט בייא מיינעם
 פירקמין דאס איר וועט אייך גיפנען דורך דעס העכסט באליידיגט , אונ
 דאס איך זאל גאך פילליכט דורך דעס פאר לידן אס ענדע מיינע
 גאלדענע האפענונגען אויף דער גייע שטעלע אונ צוא הייראטהען אייער
 טאכטער , נינוג מיין הער אייער פערזאן איז מיר פיל מיינערער אונ ליבער
 אלס אלע מיינע גאלדענע אויס זיכמין , אונ בייא מיינעם וויסען דאס
 אייערע גיוונדיהייט אונ אייערע עהרע קען בייא מיינעם שווייגין פיל לידן
 זענע איך מיר שוין אויס אלע דיזע גיפאטרין אום גור צוא ווארענען אונ
 צוא ראטהען אייך וויא איין גומער איינגעל .

נארבאניע , זייא באליידיגין מיך מיין פריינד מיט דיזער פאר רעדע
 אייערע , גיין איך בין איינער פון דיא בעסטע הערין וואס ווייסן צוא
 שעצין דיא ווארע טרייהייט פון אייער דינער , אלזא ווען איר מיינט מיין
 טובה דער מיט מענט איר גאנגן פרייא היידן מיט מיר אונ גאר גיט
 פירקמין , גאך פאר קערט איך וועל וויסן וויא אייך צוא לוינען , אלזא
 ליבער זימאן טריפלער הערויס מיט דער שפראכע .

זימאן , זייא זאלין וויסן מיין הער דאס דיא באַמע פולווע אנריפאנע
 מיט וועלכע זייא שטייען אין אייגע גיהיימע פאר בינדונג , איז אייך העכסט
 אונטרייא אונ בייא מיינעם וויסן דאס דיא פערזאנען מיט וועלכע זיא
 שטייט אין איינעם גיהיימען פערקער זיינען העכסט ווענעריש האב איך
 שוין רעכט צו בארעכענען דאס זיא איז אויך ווענעריש אונ וועט עס אייך
 מיט טהיילין דען וואס גאך אין דער וועלט איז אזוי אנשטעקענר וויא
 דיזע גיפערליכע קראנקהייט , וואס פערצערט גאנגן אום געריכטעהייט
 גייסט אונ קערפער וויא איין צערעדעס פיער , איך וועל שוין גיט היידן
 פון דעס וואס זיא האט אייך צו שאנדין גימאכט אין מאנכע איידעלע
 גינדעלנשאפטין וואס זיא האט ענדעקט אונטער זייא אלס בארימערקע
 אייער גיהיימען אום גאנג מיט איר , דאהער איז מיין ראטה ליבער הער

אינראפאנע וואס איר צאלט פאר איר ארענדע, אונ האלט איר אויס מיט גרויסע קאסטן אונ דער זימאן וואס איז איין גיהיליגט אין אלע אייערע גיהימניסע פון אייערע גיהימע ליבשאפטין, אונ וואס איז דייער מאדאמא גיט גוט, וויל ער איר פאר דריינגען פון אייך, אונ אריין שפילן אייך אין האנד אן שטאמט איר דיא הארטענזע דער בייא אונ ליידער ווייס איך דייע מאמועל פון דער שלעכטעסטען זייטע, אונ האב אלזא מיט דיזעס צוא טריט צוא אייך איינע דאפעלטע אויס זיכט, ערקטינגס אויס ארונטער צו בייסין בייא אייך דעס זימאן טריפלער וואס איז איין בלוט פיינד מיינער, אונ צווייטינגס אום צו ווארענען אייך פאר דיא הארטענזע וואס זיא איז איין ווערד איינע שעדליכע זאכע, אונ איך האב גאך מערד וואס צוא זאגן איבער אים, גור עס איז יעצט קיינע צייט דער צוא דען ער זעלבסט קומט גלייך אהער, אונ אום איר זאלט דיין שמוציגין פראיעקט פון זיינעם אייגענעם מויל הערין מוז איך שוין אפ מרעטין פון היר, דען פאר גיוויס קומט ער גור וועגין דיזעס, (אב).

נארבוניע, גרויסער שעפער וואס איז דאס פאר איינער! וויא ווייט עס קען דיא ראכע איינעם מענטשין פאר פיהרין וויא איז עס מגלייך דאס דער טריפלער זאל אזוי נידעריג זיין — גיין, אונ גיין, עס איז גיט מגלייך דאס ער זאל איינע טונגענד (אחסד של אמת) שלעכט בייטין, אונ וויא קומט ער גאר צוא וויסין דער פון, גיין עס איז גור איינע ביינע אינמריגע (העצע) אונ ווייטער גיט.

דריטער אויף טריט.

«נארבוניע אונ זימאן טריפלער».

זימאן, (מיט זיך אליין גוט ער איז איצונד גאנגן אליין, איינע גילעגענע צייט פאר צוא לייגן אים מין פראיעקט פיר איך עס אויס האב איך אים שוין אין מיינע לאפעס, אונ פיר אויס מיט אים וואס איך וויל).

נארבוניע, גומען טאג הער טריפלער, עגען דיינקע איך פון אייך פון אייער מעמאאר וואס איר האט גישריבן, איך גלויבע דאס עס וועט גרויס אויף זעהען מאכן אין דער בירא פון סענאט, דען ער איז איין מייסטער ווערק.

זימאן, גאנגן גינג פאר מיר מין הער ווען ער גור אייך גיפעלט. נארבוניע, זייא זיינען מיר עפעס וויא צוא טראגן אין פולער גידאנקען, וואס איז עס מיט אייך?

ווייט געגליקט וועט עס מיר ווייטער גליקין דאס הייסט צוא באווייזן דאס
ער קען גאר ניט, אונ דאס ער פוצט זיך נור מיט פּרעמדע פּעדערין.

צווייטער אויף טריט .

שאלאמאן אונ נארבוניע .

נארבוניע, (צוא דעם שאלאמאן וואס האט אים גילאזט ארויס רופן
אין פאדער שטוב) נוא וואס ווייטער ?

שאלאמאן, פּערצייהען זיין מיר מיין הער, איך האב אייך גיוויס
גישטערט אין אייערע גישעפטין. דינעס אָבער איז שוין דאס לעצטע מאל
פון מיינעם בעלעסמינין אייך מיט מיינע מסירות אויף דעם זימאן
טריפלער, דען ווען איך וועל שוין איצונד גיט אױס ווירקין אים ארונטער
צו רייסין בייא אייך, דאן וועל איך מיר שוין גיט מערר וואגין צו פרובירן
מיך ווייטער דער מיט, נור איך גלויבע דאס איך וועל אים שוין גאנץ
אונ גאר דמאסקירין פאר אייך (דיא מאסקע ארונטער רייסין) אונ שטעלין
אױס אין זיינעם ווארען גישטמאלט פאר אייך (דאס הייסט וויא ער איז באַקט).

נארבוניע, דיא גישטקטע גייט צו ווייט, אונ איך האב קיין גידולד
דאס אױס צו הערין .

שאלאמאן, איין איינציגעס ווארט נור, מיין ליבער הער איך בין
גיקומען נור אום אייך צוא ווארענען, דאס איר זאלט זיך גיט לאזן אריין
פאקטערין דיא מאמזעל הארטענזע דער בייא, דען זיא איז איין העכסט
פאר דארבענעם בעשעפענעס וואס האט אין אירעם לעבין שוין מער אלס
צעהען ליב האבער פאר פירט, אונ אום גליקליך גימאכט, אונ צום
שאנדין גיבראכט .

נארבוניע, העכסט פּערדליסליך איך פאר שטייא גיט וואס איז דאס
פאר ווערמער, ערשטענעס וויא קומט איר צוא דינגקען אזוי שלעכט פון
מיר דאס איך גיב מיר אפ מיט אזעלכע אום ציכטיגע אינטערעסין, דאס
איר זייט גיקומען מיר צו ווארענען פון איינער פריידען מעדעקען הארטענזע
אונ צווייטיגט האבין זיין דאך גיזאגט דאס זיין זיינען גיקומען נור אום
איין צוא שווארצין בייא מיר דעם זימאן טריפלער וואס פאר איין שייכות
האט דאס דער מיט ?

שאלאמאן, ווייל עס האט מיר איין גיוויסער מענטש וואס האט
איינעם פאר טרויטין אום גאנג מיט דעם שמעון טריפלער פאר טרויט אין
זיינעם גאמקען דאס איר האט איינע מייטרעסע (פּלגיש) וואס הייסט פולווע

אין גאנצין גיט וואס ער מיינט, און וואס ער וויל דען וויא דיא ווארטהייט צוא זאגן וויא אויף איך וואר אים ביז אהער גוט, און האב אים אזויא גאר צוא דאנקען פאר דעם וואס ער האט מיינעם אקרוב אשמשעלע גיגעבין. בייא אלעם דעם וואלט פיל גלייכער גיווען פאר מיר דאס איך וואלט מיר גאר גיט אריין לאזן מיט אים אין אייגער בעפריינדונג, דען וויא צו וויסן אונז גיזאנט, איז ער קיין גלאטער מענטש, און מיינט אויס צוא פירן דורך מיר בייא דעם הערין אלעם פאר באמענעם, ער אבער האט זיך גאנץ געארט אין מיר, גיין מיין הער איך בין איין ערליכער מאן, און איין גאט אין הימעל ווייס וויא ווייט עם בלוטעט מיר מיין הערין בייא מיינעם דער מאנען מיך דאס איך וואר דורך אים דיא אורזאך פון אייער ענטלאסונג, איך האב עם גיט גימיינט, גוד גינג, לאמיר אונז אום קערין צוא אונזער אינטערעם איך זאג אייך גאנץ גיוויס דאס ער וועט זיין היינט בייא דעם הערין וועגן דער פלווע, וואס זיין אויסקוק איז דער בייא ווייס איך גיט, גוד ליידן דער פון וועל איך גוד, דען דער הער וועט גיוויס מיינען דאס איך האב דעם טריפלער ענדעקט דען ער ווייס דאס איך בין אים גיט ביז אהער גיווען, און דאן אדיו מיט מיינעם ברויט און דינעם וועל איך האבין אייך צוא דאנקען, דען קיין אנדערער האט עם דעם טריפלער ענדעקט גוד איך, זאנסט וואלט עם גיבלדין איין גיהיימניס פון אים אויף ווייטער וויא ביז אהער.

שאלאמאן, גוא הייב איך מיינע הענד צום הימעל, און שווערע אייך בייא אלער הייליגקייט, דאס איך האב גאך פון אייער אן טרויען מיר אייער גיהיימניסע ביז איצונד דעם טריפלער גיט גיזעהען און גיט גירעט מיט אים, און איר האט אלזא צוא מיר גאר גיט און דאס גלייבן דארפט איר פאר קיין ואך פירכטין דען עם וועט אלעם גוט ווערין, בלייבט רוהיג מיין פריינד, עם איז הערליך צוא זיין ערליך.

איזראעל, ווען אזוי מיין הער פאר צייעט מיר פאר דינען ליידנען (פאר דאקט) און לעבט וואול, (אב).

שאלאמאן, (מיט זיך אליין) אלזא גוט גילונגען מיין שרייבן צוא אים דורך דעם שטאט פאצטער האט אים אן גילאקט (צוא גיבאוועט) צוא דער פאלע (פאסמקע) וואס איך האב פאר אים גישפעלט וויא דיא פרימאנקע (לאק שפייזע אדער קעדער) לאקט אן (באוועט צוא) דעם העכט צוא דער אנגעל רוט (ווענדע) אלזא מוז איך אים היינט אויף דער הייסע שעה גאך אקאל איין שווארצין (איין ריכטין) בייא זיינעם הערין, גוא האט מיר אזוי

פאר אויך מיט איין טובה גיט וויסנדיק (דאס הייסט ער זאל גיט וויסן דאס איך האב געס אים גימאן) א דאס איז איין בראווער קעריל איין מאן פון גומין באראקטער אלע מיינע גומע פריינד זאלן זיין באלד מיט דיא לייב דינער פון זייערע פרינצעפאלען, אלזא היינט פון אבינד מוז אויך מאכן איינע וויזט דעם נארבוניען אום צוא געשפּרעכין זיך מיט אים, איבער דינעם גענענשטאד (פּרעדמעט).

פינפטער אויף צוג.

ערשטער אויף מירט.

שאלאמאן און דער קאמער דינער איזראעל.

איזראעל, (איז אריין גאנץ האסטיג צוא דעם שאלאמאן אין שטוב מיט איינער העכסט אום צוא פרידענע מינע) פאר צייגען זיין מיין הער אויך האב חרטה זייער שטארק דאס אויך וואר אום פארזיכטיג אן צוא מרויגען אזוי איינע וויכטיגע גיהימנים, וואס לויט דעכט האט זיא גיזאלט שטארבין מיט מיר צו זאמען (גיט אויס זאגין ביו דעם טויט) דען איר האט איר ענדעקט, און דינעם וועט מיר שוין גיזויס אום מיינעם פרויט פריינגען אלזא האט איר מיר מיט שלעכטעס פאר גומעס בעלזיגט, דען מיינע אבזיכט דער מיט וואר דאך איינע גומע דאס איר זאלט איינע שטעלע באקומען. שאלאמאן, אויך פערראטהען (אויס גיזאנט) באהיט גאט אויך האב קיין ווארט מיט גימאנדען דעריבער גישפראכין גיין מיין ליבער איזראעל, אויך בין קיין פעררעטהער, און קען איינע גיהימניסע היטין וויי איין מאן פון גיזויסין באראקטער, אלזא איז מיר איין וואונדער דאס זיין האבין אזוי איינעם גלומיגין חשד אויף מיר, פיללייכט האבין זיין עס איינעם אנדערין אויס גיפלוידערט?

איזראעל, זאנסט וואלט דער זימאן טריפלער קיין גישפּרעך דאריבער גימאכט מיט מיר, דען ער וואר היינט בייא מיר און האט מיט מיר דאריבער גירעט לאנג און ברייט, און אלץ גיט פון וועג, וויי פון סדור דאס אויך האב מיר גיט גיקענט אפ וואונדערין פון וואו ער ווייס דאס, און וויי אויך האב פון זיינע הייד פאר שטאנען איז ער דיא פולווע גאנץ גיט גוט און איז גיגאנגען אזוי גאר אויס צוא ווירקען היינט בייא דעם הערין דאס ער זאל איר פון זיך ענטלאסין, און גאך דאס גלייכין וואס אויך וויל עס אויך גיט איבער דער ציילן און גרונד פאר שטייא אויך אים

מעהר אלס גיוויס וואס דער אלטער שפּרוד ווארט זאגט . עס איז אין דער
 וועלט פיל מער דא אלס אונזערע פּהילזאפּין מיינען דען איך זעה עס
 זעלבסט איצונד מיט מיינע אויגן , דאס גראדע אין דער זעלביגע מינוט
 וואס איך האב אן גיהויבן צו קלערן אונ גאך צו דיינקען איבער דיא
 אורזאכע פון דער גומין ווענדונג וואס עס האט גינומען מיט דעם מיכאל
 טראנוזע בייא דעם נארבוניע האב איך פאקומען איינעם בריף פון איינעם
 אנומץ פריינד וויא ארויס גירופן עפעס פון דער השגחה זעלבסט וואס
 האט מיר דיען רעטענעס גאנץ די מליה ערקלערט נוא גאט וויא דאנק
 דאס איך בין שוין מיט אזוי איינע גיהויבניסע רייכער גיווארין , וואס האט
 ווירקליך מיינע אויגן גיעפניט . אלזא איז מיין פרינצעפאל דער נארבוניע
 איך איינע גיפארבטע זאכע , אונ איז ניט וויא ער שיינט פאר דער וועלט
 אלס איין העכסט זאלידער מענטש צו זיין , אונ גיניסט איך דיא פאר
 באטענע פרוכט וויא איינער פון אונזערע לייט , אלזוי ווייס איך שוין אויף
 קלאר דעם מאן מיט וועלכין איך האב צו זאן , איך ווייס שוין זיינע
 שוואכהייטן , אלזוי קען איך דאך שוין אויף איינעם פרייערין פום אויך
 אויף טרעטן מיט אים , אזוי ! אזוי ! ווען אזוי לאך איך מיר שוין אויס פון
 אלע זייערע קעפ , דען ווער איז נאך אזוי איין העלד וויא איך בין אויף
 דעם פלאץ פון ליבשאפטן א ניט איינער פון אלע מיינע פיינדע קען זיך
 גלייבן צו זאן מיר אין יעדן ליכער האנדל , גינוג איך האב שוין גינוג
 מאטעריאל מיט וואס צו צווינגען דיעם נארבוניע , וואס ער וואר מיר בוי
 אהער גאנץ אום באצווינגליך , נוא וועל איך אים בעענדיגן אונ ליינקען
 שוין גאנץ גאך מיינעם ווילן . דען איך האב גינוג סחורה פאר אים , איך
 מיין שיינע מיידקען אונ פרויען וואס איך וועל זייא צו פירן אים אונ וועלן
 אים לאזן טאנצן נאך מיין פייפעלע .

נוא ווייטער בלייבט מיר איבעריג נור צו פאלן אויף דעם שרייבער
 פון דיעם בריף (ער בלייבט שמיין איינע היבשע וויילע גאנץ פאר טראכט)
 נאך מיינעם גוט אכטען איז עס קיין אנדערער אלס דער קאמער דינער
 איזראעל דען קיין אנדערער קען ניט זיין אזוי ווייט איינגיהויליגט אין דעם
 נארבוניע גיהויבניסע וויא ער , דען דער נארבוניע איז איין העכסט פאר
 שלאסענער מענטש , ער האט קיין צו טרויען צו קיינעם וויא נור צו
 דעם איזראעל וואס איז זיין ווערניק פון לאנגע דאטע גיוויס ער אונ קיין
 אנדערער , דען איך מערקעס פון דעם שרייבן זעלבסט , בייא אלעם
 דעם וועל איך מיר מאכן ניט וויסענדיק אונ וועל אים אפ דינען דער

אלווי מיט דער צייט אָדער גאר אין קורצן ווען איר וועט עס גור פאר
נאכלאסיגען גאנגן פאר דריינגען פון דעם נארבוניעס הערצין, דאס גיט
גור איר וועט באקומען דיא נייע שטעלע, און דיא אנגעס צוא פרויא,
גיין איר וועט נאך דיא איצמיגע שטעלע אויף גיט האבין, און איר וועט
אלווי איין פרויט לייזער מענטש ווערין אלזא ועט אייך באציימין ארום.
נאך מייגעס גוט אכטען (לפי דעתו) וואלט אס גלייבסטין גיווען פאר
אייך, דאס איר זאלט זעהען מיט אלע מיגליכקייט צוא פאר דריינגען איר
(דיזע פולווען) פון זייגעס (נארבוניעס) הערין און אויס פילען אייך שטעלע
(דארטין אין זייגעס הערצין) מיט אייגער אנדערע דאמע וואס זאל אייך
גוט זיין אס בעסטין וואלט גיווען פאר אייך דאס איר זאלט אים אריין
פאקטערין דיא מאמעל הארמענוע דער בייא וואס זיא איז אייך ווירקליך
גוט, און דער נארבוניע האט אויגין גור פאר איר (דאס הייבט ער קען
זיך גאר גיט אפ קוקן פון איר) און וויא אייך ווייס וואלט ער איר שוין
לאנג אויס גיבטיין אויף דער פולווע גור עס פעלט איין פאר מיטלער דער
צוא, דען נארבוניע אללין וויא אויף ליידענשאפטליך (בעל תאוה) ער איז,
שפילט ער דאך דיא ראלע פון אייגעס העכסט באראקטערנעס מאן,
און קען זיך גיט ערגיידעריגען אויס צוא פירין זעלבסט אללין איין ליבעס
האנדיל, און צווייטיגס מיינט ער דאס דיא הארמענוע איז גאר גיט צוא
באקומען פאר קיין געלט, ערסטמיגס ווייל זיא איז רייך און צווייטיגס איז
זיא פון שמואנד, און הויך געבילדעט, מיר ווייסן אבער גאנגן אנדערס
פון איר, דאס זיא האט אויך אויגין פאר דעם נארבוניע, גוא נעכט
איר אייך דער צוא און פירט עס אויס צו אימערעס אייגענעס הייל (גליק).
אויך מעלדע אייך אלס דיזעס שריפטליך און גיט מונדליך ווייל מין
קומען צוא אייך וועט שאדין מיר און אייך, און אויך צוא דיזער אינמריגע
דען אייגערע פייגדע זייגען צוא גלייך מייגע פייגדע, און מיר ביידע האבין
אלזא אויף פאסער אויף יעדער טריט, און דיזעס איז אויך דיא אורזאך
וואס אייך האב מין גאמען גיט אונטער שריבין, און וואס אייך האב
דיזעס שרייבין צוא גישיקט צוא אייך גיט אויף דעם גיוואויגליכן וועג (דאס
הייבט דורך דעם בריף קאסטין) גור אייגענהענדיג דעם פאצטער איבער
גיגעבין, בייא מייגעס ווייסן דאס מען פאסט אויף יעדן בריף וואס קומט
אויף אייגער אדרעססא און דיזער געניגשטאנד וואס ווערט אין דיזען
שרייבין באהאנדילט, מוז איין גיהיימניגס גלייבין אויף אימער און אייביג.
(וימאן מיט זיך אללין) מען קען אנדערש גיט זאגן עס איז נאך פיל

בענגעניגט זיך נור מיט איר בעוואוסט זיין (וויסען) דאס זיא האט אים
 וואס גוטעס גיטאן, אונ דאהער שיק איך אייך דיזעס שרייבען וואס
 האנדעלט נור איבער אייער וואויל אונ ווייע (דאס הייסט וואס איז נוגע
 צוא זיינער טובה אונ רעה) גאנץ אנאנים (אן איינע אונטער שריפט פון
 דעם שרייבערס נאמען) דען דעם דאנק דער פאר גרויך איך גיט, אונ
 זיינען אלזוי גיט גייטיג צוא וויסן דעם נאמען פון דעם מענטשין וואס
 שרייבט אייך דיזעס גריף גינוג אייך צוא וויסן דאס עס שרייבט אייך זיין
 גוטער פריינד וואס האט אייך אויך פילעס צו דאנקען פאר די גוטע דינקסט
 וואס איר האט אים גיציגט דא, אונ האט אייך גאך אויך גאנץ
 ווייניג באדאנקט.

הער טריפלער, איר זאלט וויסן דאס איר האט אין דעם מיכאל
 טראנוע אונ אין זיינעם זון געשטוארענע פיינדע, איין דריטער איז דער
 שאלאמאן, נור דיזער איז אייך שוין באוואוסט אונ איר קענט אייך שוין
 איין היטן פון אים, יענע צווייא זיינען אבער שטיילע וואסער, וואס גראבט
 זייער טיף אונ זיינען אייך אלזוי פיל מער גיפערליכער אלס יענער, אונ
 ווערן צוא אייער אום גליק פון טאג צוא טאג געאכטער אונ געהייבענער
 בייא דעם נארבניע דאס זייא וועלן שוין גאר אין קורצן זיין אין שטאנד
 צוא פאר דריינגען אייך פון דער אנגעס. דען דער פאטער צילט גאך
 דער גייע שטעלע אונ דער זון גאך דיא טאכטער אונ איר וועט בלייבן
 צוא שאנדען.

דיזע גייע קרעפטע זייערע שעפין זייא פון איינע העכסט אונריינע
 קוועלע פון איינער גיוויסע דאמע פאלווע אנריפאנע וואס זיא איז איינע
 העכסט גיהיימע מייטרעס (פלגוש) פון דיינעם הערין נארבניע זיא קאסט
 אים גאר דיא געלט, ער צאלט פאר איר דירך געלט, אונ האלט איר
 אויס מיט אלעם גומין וויא איינע גרעפין, ער ליבט איר וויא זיינעם לעבן
 דאס זיא פאר מענטש בייא אים אלעס (דאס הייסט אויס צוא פירן בייא
 אים וואס זיא וויל).

נוא הער טריפלער צוא אייער אום גליק האט דער יונגער טראנוע
 דער יאזעף איינעם גרויסן איין גאנג צוא דיזער דאמע, אונ וויא איך ווייס
 אויף קלאר פאר נעמט דיזער ארעמער אפיציריל מער פלאץ אין איהרעם
 הערצין אלס דיין פרינצעפאל נארבניע מיט זיינעם שטיין רייבן פערמעגן
 זיא האט אים פאר גישטעלט דאס ער איז נור איין בלוזינער (קרוב) אידערער
 אונ שיצטע אים מיט זיינעם פאטער מיט אלער מעגליכקייט, אונ וועלן

אלזוי

צ'ענזטער אויף טריט .

זימאן . אונ דער שטאט פאצטער .

זימאן , (בייא זיך אין שטוב) עס איז גיט קלוג צוא ווערין מיט דעם נארבניע , עס איז אום מעגליך צוא ערנדינדען אים , באלד איז ער גוט מיר , באלד דעם מיכאל אונ זיינעם זון זעלבסט בייא זיינעם וויסען דאס זייא זיינען מיר העכסט גיט גוט , אונ מער נאך פאר אלץ פאר שטייא איך גיט ווארום האט זיך דאס בלאט אזוי גישוונד אום גיווענדעט (דאס הייסט דיא זאכע גיענדערט) דא גיט לאנג דאכט זיך וואר דער מיכאל טראנזע וויא גאנץ גיט זנאצנע אין דעם נארבונעס אויגען . אונ אזוי האט ער בייא אלעם אין דעם קאנטאר אויס גיועהען וויא איין לאסט טרענער . אונ יעצט שטייט ער שוין בייא אים אין איינער גרויסען אכטונג , אזוי ווייט דאס ער האט גיהיימע גישפרעכע מיט אים אונ רעט שוין גומעס פון אים ריכט אים אימער אונ האט אים נאך בעעהרט איין צוא לאדין אים מיט זיינעם זון צום אבענד אים וואס האט זיך ביו דער גיט גיוואגט איינע פום אויף זין שוועל ארויף צוא שטעלין , גוויס מוז דא ליגן איינע אורזאכע וואס איז איין געהיים פון מיר , א איך בין אטעקירט פון פיינדע וואס צילען אויף מיין גליק אונ צוא פיל איז מיר שוין דער שאלאמאן מיין עפענטליכע פיינד וואס איך קען מיר אס ווייניגסטען היטען פון אים וואס טוא איך אבער מיט דיא צווייטן טראנזעס , איך מיין דעם פאטער מיכאל אונ זיינעם זון יאזעף .

דער פאצטער , (פאר גיינט זיך) גוטין טאג דער טריפלער איך האב איין בריוף צוא אייך פון דעם שטאט פאצט , ער איז מיר אבער גיט אויף דעם גיוואוינליכן וועג אריין גיקומען אין מיינער האנד דאס הייסט גיט ארויס גינומען פון דעם בריוף קאסטין) גיין ער וואר מיר איצונד אייגען הענדיג (דער לאנגט) דורך איינע אום פאקאנאטע פערזאן מיט איינעם ווארעמען צוא שפרוך דער בייא , דאס איך זאל שוין עס אפ געבין אייך אויף דער שטעלע , ווייל דיא זאך וואס עס ווערט אין אים באהאנדילט האט גרויסע איילע , אונ האט מיר דאפיר גינעבין צווייא פראנקן , אונ איך האב אלזא פינקמליך ער פילט זיינעם וואונש . אדיו (אב)

זימאן , (האט דעם בריוף אויף גיפראכין אונ גילעזין אין דער הויף) "דער טריפלער !" וואהרע פריינדשאפט ברויכט קיינעם ראנג צוא בעקומען פאר דאס גומעס וואס זיא טוט מיט איהרעם פריינד , דען זיא

צוא באמין זיך אים אלס קופלער אין זיינע ליבשאפטין בייא זיינעם וויסן
 אונ מיינען פון דעם נארבוניע וואס מיר ביידע האבין ווייניגסטען ביז הער
 פון אים גימיינט אונ גיהאלטן, דאס הייסט דאס ער איז איין העכסט
 זאלידער מאן, א דער טריפלער איז צו קלונ אום אזוי איינע דומהייט צוא
 באגין, אונ צווייטנס וועט דאך דער בייא גיוויס ליידין דער קאמער
 דינער, דען ער האט דאך דיא גישיכטע מיט דער דאמע אן גיטרויט
 אלס גיהיימניסע, אלזא קען אזוי איינער זיין ברויט פאר לדין צוא ליב
 אייך, דיזער ארעמער קאמער דינער וואס האט עס אייך אן גיטרויט גור
 אום דאס איר זאלט דורך דעם ווידער אייגער ברויט בעקומען, אונ אזוי
 הייסט עס גיהאנדעלט אן איין גיוויסען.

שאלאמאן, גיין מיין בעקמער עס וועט דעם קאמער דינער אס
 מינדעסטען גיט שאדען דען זיין נאמען וועט גיט דער מאנט ווערין בייא
 דיזער אינטריגע, עס וועט נור ליידען דער בייא נור דער טריפלער אליין,
 אונ ווען אויך דורך איינעם בלוטיגין ליגין, איך מאכע מיך אבער קיין
 געוויסן דער פון, דען געגען אזוי איינעם שעדליכען פינד איז אלס ערלויבט:
 יאזעף, נוא ווייטער וויא וועט עס אבער דער צוא קומען, דאס
 הייסט איך מיין צוא וואס זאל עס אבער דער טריפלער וועלין טאן, אן צו
 באמען זיך צוא דינען אים אלס קופלער, איך מיין וואס פאר איינע אב-
 זיכט קען ער דער בייא האבען עס מוז דאך דאס פאר בונדען זיין מיט
 זיינעם נוצען דער בייא, אונ דיזע זעה איך גאך אלץ גיט ארויס, אלזא
 זיינען מיר גאך אלץ אויף דעם האלבען וועג.

שאלאמאן (טוט אפליק אויף דיא אהר) מיין ליבער יאזעף עס איז
 גיוויס אזוי, ער וועט עס גיוויס טאן, אונ פון דיזער אויס זיכט נור, איך
 מיין אויס בלויזער אייגען נויץ, דען אזוי וועט שוין זיין גימאכט אונ איין
 געלייטעט (ראזפארעוועט) דיא אינטריגע מיינע וואס איך וועל אים מאכין
 דאס ער זאל מיינען דאס נור דורך זיינע פאקטארסטווע אליין זאל ער זיך
 קעגען בעמעכטיגן דיא זיינע שטעלע, אונ צוא גלייך בעקומען דיא
 אנגעס, עס איז זייער נוט צוא געשפיצט, ער וועט זיך אן איר אן האקען,
 וויא איין העכט אן איינער ווענדע אונ וועט בלייבען מיין געפאנגענער,
 איך האב אבער איצונד קיינע צייט אויס צוא ראזבעראיען עס דיר, דען
 עס איז שוין אהר צעהען, איך מוז וואס צום גיכשטען אין דעם קאנטאר
 זיין, בלייבין זייא רוחיג, עס איז גלייך וויא אויס גיפירט שוין זייא וועלען
 עס וויסען אלס איך וועל שוין צוא ענדע זיין דער מיט, דער וויילע ארדי.

דען דער נארבוניע איז דאך איינער לידיגער פּערזאן (אן איין ווייב).
 יאזעף, גיין ליבער שאלאמאן, דיזער נארבוניע איז צוא פּיין דער
 צוא, דען ער איז איין העכסט זאלידער מאן (דאס הייסט פון גרויסן
 כאראקטער) אונ גיט זיך גיט אפ מיט אַזעלכע זאכן, עס מוז פאר גוויס
 וואס אנדערש שטעקן דערונטער, אונ צווייטנס וואס פאר אַשייכות
 האט דיזע גישיכטע צוא איינער פלאן אום צוא שטידען (ארונטער צוא
 רייסין) דעם זימאן טריפלער?

שאלאמאן, האט נור גידולד, איך בין נאך גיט צוא ענדע מיט
 מינע בייך אונ וואס איך קען דעם זימאן מיט אלע זיינע זימין אונ גיטען
 (דאס הייסט מיט אלע זיינע פעלערין) ווייס שוין אויך ווייזער נוט דאס דיזע
 גייע ענדעקונג וואס איך האב אקארסט גימאכט קען ווערין איין גוטער
 קענדער (פרימאנקע) אין מיין האנד פאר אים אום צו פאנגען אים דער מיט
 איך מיין צוא פאר פירין אים דער מיט, אזוי ווייט דאס ער פון זעלבסט
 זאל זיך אן באמין דעם נארבוניע צוא דיגען אים מיט זיינע ליבשאפטין
 אלס איין עכטער קנעפּלעך, דען דיזעס וואר ער נאך אין זיין שטאט בעפאר
 ער איז אן גיקומען אין דיזעס קאנטאר אונ מאכט נאך איצונד אויך גיברויך
 דער פון, דען ער פאקטערט אלע זיינע יונגע באקאנטע פון דער פיינער
 וועלט נאך ביז היינט, שיינע מיידלעך אונ פרויען פון דיא בעכטע פאמיליען
 וואס ער האט נור איין איין גאנג אין זייערע הייזער, אונ ווייס שוין פון
 אלע געהיימע אונ פאר באמענע ליבשאפטין, אונ גיט אזוי אום דעם
 ליבין גראסען וועגען וויא נור אים בלויזער אים גילאשענהייט דען דער
 אלטער שפּריך ווארט זאגט יונג גיוואונט אלט גיטאן.

יאזעף, נוא אונ דאן וואס וועט דער פון זיין?

שאלאמאן, דאן בלייבט ער בייא דעם נארבוניען וואס איז ווירקליך
 איין פיינער מאן אדער וואס שפּילט אס ווייניגסטין דיא ראלע פון אייגעס
 זאלידען מענשין אונ וואס שטייט זייער פיל אום זיינע עהרע בלייבט דער
 זימאן בייא אים העכסט בלאמירט אויף אימער אונ אייביג, אונ מער
 וויא דיזעס דארף איך שוין גיט, דען דאן וועט ער מיר שוין גלויבין אלעס
 וואס איך וועל ווייטער היידן אויף אים, אונ וועט אים אדילען פון זיך
 וויא דיא פעסט.

יאזעף, נוט זאל שוין זיין אזויא וויא איר זאגט, דאס דיזעס וועט
 אים העכסט בלאמירן בייא דעם נארבוניע, בלייבט דאך אָבער דיא
 פראגע פון וואו ווייסט איר דאס דער זימאן זאל דיזע דומהייט בעגיין אן

מ'ךָ בַעֲנֵנִימָה דְּעַר אִיזְרָאֵל דְּעַר קַמְעַר דִּינְעַר פּוֹן דְּעַם נֶאֱרַבְנִיעַ ,
 הָאֵם עַר מ'ךָ פְּרִינְדִלְיָה גִדִּיסַט , עַר הָאֵם מִיר דִּיא הַאָנְד גְּעַרִיקַט , אֹנ
 הָאֵם מִיר גִּזְאָנְט אַזוּ , לִיבְעַר הָעַר שֶׁאֵלֵאמָאן וָעַן אִיךְ דְּעַר זַעַה אִיךְ
 פְּלֵאָנְט מִיר מִיין גִּיווִיסִין דָּאָם נֹור דוֹרְךָ מִינְעַם אֹיס ווִירְקֶען דוֹרְךָ דְּעַם
 זִמָּאן טרִיפֿלֵעַר אִינְעַ שְׁטַעֲלֵעַ פֿאַר מִינְעַם אִיין פֿאַר וואַנְדִּמְעַן זִיט אִיר
 גִּיווִארִין עֲנְמֵלֵאָסְעַן , אֹנ זִיט אָן בְּרוּיט גִּבְלִיבִין , נֹון ווִיל אִיךְ אִיךְ
 דֶּאָהַעַר רֵאמְהֶען דָּאָם אִיר זֵאָלְט זִיךְ זַעַהֶען מִיט אִינְעַם גִּיווִיסֶען פֿעֲרֹזֶאָהֶן
 וָוֵאָם אִיז הַעֲכָסַט גִּיאַכְמַעַט אֹנ הַעֲכָסַט גִּישַׁעֲצַט בִּיאַ דְּעַם הַעֲרַעַן
 נֶאֱרַבְנִיעַ , זִיא הִיִּסַט פּוֹלוּעַ אַגְרִיפֿאַנֵא , פּוֹן אִיהֶרַע פֿעֲרֶהֶלְמֵנִיסַע
 (אַמְנֵאָסְעַנִיעַ) מִיט דִּיוֹעַם הַעֲרַעַן מִינְעַם וָוִיס אִיךְ אִיךְ אֹזוּי וָוִינִיג אַלְס אִיר
 וָוִיסַט , אֹנ הַעֲמַע אִיךְ גַּעוּוֵאָוֵאָסַט וָוֵאָלְט אִיךְ אִיךְ אֹזוּי גִּיט גִּזְאָנְט , אֹנ
 דָּאָם ווִינְצִינְעַ וָוֵאָם אִיךְ וָוַעַל אִיךְ דֵּא זֵאָנִין וָוַענִין אִיר זֵאָלְט אִיר דָּאָם וָוִיא
 אִייעַר לַעֲבִין אִיז אִיךְ לִיב קִינְעַם גִּיט דְּעַר צִיִּלִּין , דַּעַן וָוִיא אִיךְ מַעַרְק אָן
 אִין מִינְעַם הַעֲרִין , בֵּאָגִיט עַר זִיךְ אִין דְּעַם וָוִיא מִיט אִינְעַר גְּרוּיסַע
 גִּיהִימְנִיסַע , עַר קוֹמַט צוּא אִיר גֵּאָנִץ אִין גִּיהִיס , אֹנ גִּיט אָוַעַק פּוֹן
 אִיר גֵּאָנִץ גִּיהִיס , עַר צֵאָלְט פֿאַר אִיר דִּירָה גַעֲלַט , צוּוִיא טוּיזִינְד פֿרֵאָנְק
 אִיאַהַר , אֹנ שִׁיקַט אִיר צוּא דוֹרְךָ מִיין הַאָנְד פֿיר הוּנְדֶּרַט פֿרֵאָנְק
 מָאָנֵאמְלִיךְ דְּעַר וָוִילַע בִּיז אַהַעַר וָוִיס גִּמֵּאָנְד דְּעַר פּוֹן , וָוִיא עַם שִׁינְט
 בִּין אִיךְ נֹור דְּעַר אִינְצִינְעַר וָוֵאָם אִיז אִיין גִּיטְרוּיט אִין דִּיעַר זֵאָכַע , אֹנ
 הָאָב אַלְזֵא שׁוִין גִּיהֵאֵט גִּינוּג גִּילַעֲגִינְהִיט צוּא זַעַהֶען וָוִיא לִיב אֹנ מִייעַר
 זִיא אִיז בִּיאַ אִיס אֹנ ווי דִּי וואַרְהִיט צוּ זֵאָנִין , אִיז זִיא אִינְעַ דֵּאָכַע פּוֹן גְּרוּיסַע
 טוּנְעַנְדֶּען (מַעֲשִׂים טוֹבִים) , מִיט אִינְעַם הַעֲכָסַט אִיידַעֲלִין הַעֲרִצִין , אַלְזֵא
 וָעַן אִיר וָוִילַט וָוַעַל אִיךְ אִיךְ פֿאַר שְׁטַעֲלִין פֿאַר אִיר זִיא וָוַעַט גִּיווִיס גְּרוּיס
 מִיטְלִיד הָאָבִין מִיט אִיךְ אֹנ וָוַעַט אֹיס ווִירְקֶן בִּיאַ דְּעַם הַעֲרִין אַלַעַם
 גוּמְטַעַם פֿאַר אִיךְ אֹנ זֵאָג אִיךְ גֵּאָךְ אַמָּאָל עַם דֵּאָרְף קִיין יְלוּד אִישׁ וָוִיסִין
 דְּעַר פּוֹן זַעֲלֵבְסַט דְּעַר זִמָּאן טרִיפֿלֵעַר אִיךְ גִּיט זֵאָנְטַט שֶׁאָדַעַט אִיר דִּיא
 זֵאָכַע אֹנ אִיךְ מִיר , לֹוִיט רַעֲבַט הָאָב אִיךְ עַם גִּיט גִּיבֵּאָרְפַט טָאָן אֹיס
 זֵאָנִין דִּיעַ גִּיהִימְנִיסַע אִיךְ מוּא עַם אַכְּעַר אֹיס מִיטְלִיד מִיט אִיךְ , אֹנ
 אֹיס מִיין הַעֲרִץ צוּא בֵּאָרוּהִיגִין . אִיךְ הָאָב אִיס צוּוֵאָר גִּיבֵּאָנְקַט דְּעַר פֿאַר
 דָּאָם הִיִּסַט פֿאַר זִיין גוּמְ הַעֲרִץ , אַכְּעַר עַם אִיז גִּיט אָן גִּינוּמְעַן וָוִיל אִיךְ
 הָאָלְט דָּאָם פֿאַר גֵּאָנִץ גִּיבֵּעַרִיג צוּא עֲרַמְטִעֲלִין זִיךְ אִיין שְׁמִיקִיל בְּרוּיט
 דוֹרְךָ אֹזוּי אִינְעַם שְׁמוּצִינִין קֵאָנֵאָל דָּאָם הִיִּסַט דוֹרְךָ אִינְעַ מֵאָמְרַעֲסַע
 (בְּלֵאמֶע נִקְבָּה) דַּעַן וָוֵאָם קַעַן אֹזוּ אִינְעַ אַנְדֶּרַס זִיין אַלְס אִינְעַ לִיבֵּאָוּנִיעַ

לעצמטע ווערמער, איצונד אָפּער דא אײַך האב שױן גײַהערט זײן גײַשפּרעך
 בײן אײַך שױן פּיל געױסער מיט דײַנען אײַן פּאל אַלס פּרײַער, ער איז שױן
 וויא אױס גײַמאַכט בײַא מיר, אונ דער זימאַן איז שױן בײַא מיר אזױא
 גוט וויא אױס גײַהאַט, דאַס מיר אַלע דרײַא קעגען שױן מײַגקען אײַן
 (פּוס מנחומים), אױף דײַנען בעטריגער.

יאזעף, דאך גיט גיחאפט דיא פיס פאר דעם געזי, לאסען וויא מיד
 פריהער אױס הערין אײַער פּלאן, אַ אײַך קען אײַך צוא גוט, איר זײט אײַן
 גרױסער היץ קאַפּ, אונ האַלט אײַמער וואס גור קױם מעגליך צוא דײַגקען
 פאר אױס גיפּירט שױן, אונ צױווייגט זאג אײַך אײַך גאך אַמאַל דאַס מיר
 זאלען אַפּטער דורך דעם גיט גליקן פון דײַנעם אײַן פּאל אײַערין גיט קומען
 צוא שאַנדע חלילה.

שאלאמאן, מיר האבין גאר גיט וואס צוא פּירכמין דער בײַא,
 אונזערע עהרע וועט דא אױף קיין פּאל גיט לײַדין, ערשטיגט ווייל אײַך בײן
 בײַא זיך מער אַלס גױיס דאַס מײַן אײַגפּאל וועט גליקען, אונ אַם לעצמין
 פּאל דאַס הייבט ווען עס וועט גיט זײן פון גידיהען (געראמטען) וועלן מיר
 אײַך גיט רוזט ווערין, דען עס וועט אונז גיט שלימער ערניין אַלס מאַנכן
 פּישער וואס קיין פּיש האט גיט אַן גיחאקט (אַנגעביסן) אַן דעם קעדער
 (פּרימאַנקע) * וואס וואר אַן גיטאַקען אױף זײַער ווענדע, ער קערט זיך
 אום אהיים מיט לײַדיגען צױאר אַפּער אַן שאַנדע, אײַך וויל דײַנעם מױק
 אײַך קעדערין גור (דאַס הייבט צובאַנוען מיט וואס צוא דער ווענדע)
 וועט ער אַן האקן איז גוט אונ ווען גיין וועלן מיר דער בײַא גיט פּיל מער
 פאר לירין אַלס דער פּישער.

יאזעף, נוא אין וואס וועט עס באשטיין אײַער קעדער (פּרימאַנקע)
 וואס איר זאגט, דאַס איר ווילט אים דער מיט פּאַנגען דער וויילע פּאר
 שטייא אײַך אײַך גיט.

שאלאמאן, גידולדעט אײַך עטוואס אונ לאזט מיר אױס ריידן, מײַן
 פּלאן באשטייט אין דעם (גור דאַס מוז גאַנץ פאר שױנין בלייבן, זאגט
 לא די וואס עס וועט גיט געלונגען, קעגען מיר אונז גאך צוא ציהען אײַנעם
 גרױסען האס פון דעם נארבוניע זעלבסט), מיט אײַגיגע טעג צו ריק האט

מיד

* קעדער, אַדער פּרימאַנקע, אַדער פּאַנעמקי, הייבט עס דער ווערעמיל
 וואס מען צעפעט אַן דעם קרױצ פון אײַנער ווענדע, אים צוא צובאַנוען דער
 מיט דיא פּישעלע, אונ אזױ הייבט יעדער זאך וואס גור וועמען צוא באַווען,
 קעדער אַדער פּרימאַנקע.

דורך איינעם קלוגין (שמונקע אָדער שווינדל) גישעהען, אים ווייניגסטען מוז
 איך מיך (העכסט גייטיג) מאכען בייא דעם נארבונע, דאס עס זאל אים שוין
 זיין גאנג אום מעגליך צוא דער ווייטערין מיר פון אים, אויך דיזעס אָבער
 איז קיינע לייבטיקייט, עס פֿאדערט שגל אונ צייט אונ פאר דער האנט
 פעלין מיר דיזע ביידע דען דער קאפ איז מיר וויסט, אונ דיא צייט איז
 קורץ, דאך אָבער מען דארף קיין מוטא פארלירן אונ ניט בלייבן אויף
 דעם האלבין וועג שטיין.

שאלאמאן, (פאר זיך) אָ אונ דאס מיין איך, גוט ער וועט שוין פון
 זעלבסט אריין פאלן אין מיינע לאפעס, וויא דער פסוק זאגט, בעזן בפיו
 נוקש רשע ד. ה. דער אום גירעכטער ווערט פאר אום גליקט דורך זיינע
 אייגענע זינד, (אב אום גינעהען פון דעם זימאן).

ניינטער אויף טריט .
 'שאלאמאן אונ יאזעף' .

שאלאמאן, (צוא דעם יאזעף) נון זיינען מיר ווידער אליין, אונ קענען
 אלזוי אונזער פאריגין גישפּרעה ווייטער פארט זעצין, אונ מיט גאך פיל
 בעסערין ערפאלג (אוספיעח אָדער נוצין) דען איך האב גיהערט איצונד
 זיינעם איין גישפּרעה דאס הייסט וואס ער האט גישפּראכין מיט זיך
 זעלבסט ניט אָן מערקנדיג מיין זיין דארט) וואס האט מיר גאנג קלאר
 גימאכט אין זיינעם שלעכטע לאגע פון זיינעם הערצין, וויא ער איז גאנג
 באזארנט גאך וועגין זיך, דאס הייסט וועגין זיינער שטעלע אונ וועגין זיין
 פארטייא, אונ דאס ער פירכטעט זיך פאר אייך ביידין, דאס הייסט דאס
 דיין פאטער זאל אים ניט פאר דריינגען פון דער נייער שטעלע אונ דוא
 זאלסט ניט אים האפן דיא אנגעס, אָ דיזער גישפּרעה איז מיר וויא
 גירופין צוא מיינעם פלאן וואס איז מיר איין גיפאלן מיט איינער מינוט
 פרייער פאר דעם זימאנים אריין קומען אונ וואס איך בין גינוארין דורך
 דעם גישטערט עס מיט צו טהיילין אייך נון זיינען מיר איצונד שוין ווידער
 נור ביידע אליין, קערע איך מיך שוין אום צו דעם זעלבניגע שטעלע פון
 מיינעם גישפּרעה מיט דיר וואו איך האב צוא ליב דיזען מאשעגיק
 מפסיק גיווען .

יאזעף, איך בין העכסט נייגעריג עס צוא הערין .
 שאלאמאן, אָ איך האב דאן גלאזין בייא דיא ווערטער עס פאלט
 מיר וואס איין יא דיזעס ווירד אָן גיין, יא ריכטיג, דיזע ווארין דאן מיינע
 לעצמע (דעם 8)

אָרױ מיט דער נייע שְׁמַעֲלֶע, אונ מיט דער מאַמְזֶעל אנגעס, דָען ווײא אײך ווײס אײז דער גאַנצער קוואַפּוּניק פּון דעם נאַרבוניע אויף אײהם נור צוא לײב דעם קעמאַאר, דען ער האט גימײנט אונ מינגט נאך יעצט. דאס נור ער אײז דער פאַר פאַסער דער פּון, אַלזױ אפּ גימאַכט מען דאַרף דעם נאַרבוניען עפּענען אפּיסיל דיא אויגן אין דײער זאַכע, דײעס אפּער קען ניט גישעקן אויף דעם גראדען וועג, גײן דאס מוז גישעקען גאַנץ אומוואוינדען (קאסנעווענעס אַבראַזאַם) דאס הייסט אויף דעם קרומען וועג, האלט, עס פאלט מיר וואס אײן. יא דײעס וועט אן גײן, נור אײצינד פאַרט - פאַרט, אום דאס מען זאל אונז ניט צוא זאַמען געפּינען.

ײזעף, אפּער קײן דומען שְׁמַרײך זאל דער בײא גישפּילט ווערדען, דען בעדיינגען זײא זײך וואס מען קען דער בײא פאַר לײן, דיא עהרע, אונ דיא האפּענונג.

שאלאמאן, אײך ווײס דאס גאַנץ גוט, דאס דיא עהרע פּון אונז בײדין שְׁמײט אויף דעם שפּיל, דאס הייסט (אין שְׁמאַוּקע), אונ בין אַלזױ ווענין איר בעוואַרנט פּיל מער אַלס פאַר מײן ברויט, אונ דאָהער ווערט דיא עהרע העכסט גישוינט פּון מיר, אונ אײך שְׁמײט אום איר אַזױ פּיל ווײא פּיל אײהר אום אײערע ליבע צוא דער אנגעס, אַלזױ הערין זײא פּון מיר ווײטער, אפּער שְׁמײל! דער טריפלער גײט דא אויף דיא טרעפּ, אײך דער קען זײן גאַנג פּון זײן גישווינגען טריט, (ײזעף אב) (אײזעק).

אַכטער אויף טריט.

ײזעף, אונ זימאן טריפלער.

זימאן, (ניט בעמערקענד דעם שאלאמאן) צוואר דער ווײלע גײט עס נאך מײנעם הערצענס וואונש, דאך בין אײך נאך ניט פּרײא פּון זאַרגן, דען נאך האב אײך נאך ניט דיא נייע שְׁמַעֲלֶע, אונ דאך האב אײך ניט (דיא בּלֶה) אהיים גיפּירט, עס אײז נאך דער צוא מער אַלס אײן טריט צוא טאן, דען אײך האב נאך גענין מיר פאַטער אונ זון באַנאַנד (מיכאל אונ ײזעף) דער ערשטער (צאַמעוועט) אויף דיא פּראוולאזוסצע שְׁמַעֲלֶע, אונ דער צווייטער אויף דיא שײגע אנגעס, אונ בײדע זײנען גאַנץ גיפּערליכע גענגער, א ווײא ווערט מען לזױ פּון זײא בײדין, דײעס אפּער קען אויף דעם גראדען וועג ניט אויס גיפּירט ווערן, ווײל זײא בײדע שְׁמײען אין גרויסע אַכטונג בײא דעם נאַרבוניע אַלזױ מוז עס נור

שְׁמַעְלֵעַ אויף באקומען, אונ דער צו גאך באקומט ער דיא שיינע אנגעס פאר איין פּלָה.

שאלאמאן, מיר גרוילט עם צוא הערין, אונ זיא האט עם איין גיוויליגט, איך ווייס דאך דאס זיא קען אים גאר ניט ליידין, זיא וואר אים גוט נור אים הוילין העפּליבקיט, אין גרונד אפּער איז זיא אים העכסט אפ געניינט.

יאזעף, א זיא וועט גאך געבין, דען זיא וועט ניט שטריימין געגין דעם ווילין פון איר פאטער. אונ פון דער גרויס מוטער, אונ וועט אלזא ניט זיין דיא ערסטע וואס פאר הייראטעהעט זיך ווידערווילען אונ בלייבין נאכהער דיא ערנעבענסטע (אונטער טענינקסטע) פרויען, א דיא פרויען לאזין זיך צעמען (סוואייסקע מאכין) וויא דיא ווילדע קאצין.

שאלאמאן, א איך וועל עם ניט אים האלמין, עם איז איינע הימעל שרייענדעס אום העכט, גיין דינעס זאל ניט גישעהען אויף גאטעס וועלט דאס אזוי איין אויסווארף איין זיזא נידערטרעכטיגער, אזוי איין אום וויסענדיגער זאל אויף דער וועלט אזוי פיל געלויבט ווערין, איין לויז וואס פאר דינט איר קוים איין העכסט געבילדעטער מאן, גיין אזויא וואר וויא איך לעב דאס דאס בארפין מיר ניט צוא לאזין, מיר וואס קענען אים פון גרונד אויס. דאס ער איז איין גרויסער אידיאט (הדיזט) אונ דער צו גאך איין העכסט פאר דארבענער טענטיש, טוען מיר עם ניט, זיינען מיר ניט בעסער אלס ער, דען דאס וועט הייסן דאס מיר זיינען מיט וויסענדי פון איינעם בעטרוג (אבמאן) אונ פאר שווייגין עם.

יאזעף, איין בעטרוג וואס האט ניט זיין גלייבין, זיזא האבין רעכט מיין פריינד, מיר ביינע מוזין טאן וואס נור מעגליך געגין אים, איך גיזא גלייך צוא דער מאדאם בלומע, אונ וועל איר עפענען דיא אויגין וועגין דיא פערזין (שטייחעס) אונ דינעס וועט פאר גיוויס פון גרויסע ווידקונגען זיין.

שאלאמאן, דינעס מיין פריינד לוינט זיך ניט דיא מיהע ווייל דינעס קען קוים פאר געמען איין ארט נור בייא דער בלומען, אונ דאס אויך קיין גרויסין ארט דען ניט צוא ליב פערזין מאכען בעקומט מען איין שְׁמַעְלֵעַ אדער מען פאר לירט איינע שְׁמַעְלֵעַ, אונ פּשיטא שוין קען עם ניט שאדען צוא איינעם שידוך, אס געסטין איז דאס מען זאר דעם נארבוניע אויף מערק וואס מאכין דאס דער מעמאאר איז איינע פּרעמדע ארבייט, וועט ער זיך נור דער וויסן דער פון אויף קלאר דא איז שוין

וויסען דאס עם גייט אלעס גאך אונטער וואונש, וויא פאראוים בארעכניט .

יאזעף , קען מען אנדערס זאגן , מין פאטער איז שוין פאר זארגט מיט איינער פיל בעסערע שטעלע .

שאלאמאן , אונ איך האב אויך גוטע האפענונגען , אונ בעסערע אויס זיכטין .

יאזעף , ליידער אבער האט דער זימאן טריפלער פיל בעסערע אויס זיכטין אלס מיר אלע האבן , ער איז אין דעם גרעסטן זנאצנאקט בייא דעם נארבוניע , בייא זיינעם מוטער , אונ אויך בייא זיינער טאכטער דיא שיינע אונ ליבליכע אנגעס .

שאלאמאן , איך הערע עם , וואס זאגן זייא ? ער אין אכטונג ? דיזער אייזעל קאפ .

יאזעף , אָ ער איז גאר קיין אייזעל קאפ , ער איז פיל חימערע אלס מיר אלע , ער גילט דא בייא זייא אלעמען פאר דעם בעסטן קאפ , אונ פאר דעם גראווסטן מאן אין דער וועלט .

שאלאמאן , וויא איז עם מעגליך ? וויא קען מען זיך אין אזוי איינעם אום וויסענדין זיך אידן , אונ וויא האט זיך אזוי איין אידיאט (תדיוט) אויס גיקערעוועט מיט דעם שטאטייקע וואס דער נארבוניע האט אים אויף גיגעבין צוא מאכין עם וואר דאך איינע שווערע גרויסע שטיק ארבייט . יאזעף , עם איז שוין לאנג גימאכט .

שאלאמאן , שוין גימאכט אונ פארטיג זאגט איר , איר מוזט פון מיר אויף גיוויס לאכין אונ שפאטיין .

יאזעף , שוין גימאכט זאג איך אויך אונ מייסטערליך גימאכט , דער שטייל (סלאב) איז וואונדערליך אונ גאך מעהר דער אינהאלט (סאדערזאנגיע) דאס דער נארבוניע האט זיך צוא ריסין לויגינדיג עם .

שאלאמאן , אונ איך גלויבע עם ניט , עם איז גאנץ אום מעגליך , וויא קומט דיזער וויסטע קאפ צוא אזויא איינע ארבייט .

יאזעף , ניט נור גימאכט , אונ גילעזין , שוין אפ גישיקט אזוי גאר אן דעם מיניסטער פינאנס .

שאלאמאן , דא האט ער זיך גימזט מיט איינעם מיוויל באדיגען דער בייא אונ ווען אזוי איז , מוז איך אייך שוין אויך פרעגין , וואס הערט זיך מיט דער אופראוולאזיסצע שטעלע .

יאזעף , אָ ער איז מיט איר אויך שוין פארטיג , ער האט דיזע שטעלע

מאבטערס מאן , אלזא קורץ גיזאגט מיט מיר זייט איר שוין פארטיג , קומט עס נור יעצט אן מינע מאבטער , מאבט אייך נור איר גיפעליג אונ באקומט ארויס פון איר מונד איר אנטווארט (דאס יא זאגן) אונ דאן איז עס שוין וויא אפ גימאבט .

זימאן , (צוא דער מאדאם בלומע) דיא גיזעלשאפט ערווארטעט אונז שוין איינע היפטע צייט אין זאל .

בלומע , רעבט גוט פירן זיא דיא אנגעסין אהין אריין , אונ איך שפאצירע אריין באלד גאך אייך אהין מיט דעם יאזעף טראנזע (אונ אלס דער זימאן איז גינאנגען פאר בייא איר גיארעקט מיט דער אנגעס אום אריין צוא שפאצירן אין זאל . וואר זיא פולער פריידע אונ האט זיך אויס גידריקט דער בייא מיט דיע ווערטער) עס איז איינע אויגין לוקט דיען טריפלער אן צוא זעקן אין אלע זיינע פאזען (פאזיציאנען) עס איז איינע פריידע אן צוא זעהען אים אלס ער זיצט אין קאנטאר בייא זיינער ארבייט אונ גאך מער אלס ער קומט צוא אונז אלס בעזוכער אונ גאך מער אלס ער צייגט זיך אלס (ראמען באגלייטער) דען אלעס קליידעט אים , איין העקסט שארמאנטער (ליבליכער) יונגער מאן .

זעקסטער אויף טריט .

יאזעף בלייבט אליין .

יאזעף , (צוא זיך זעלבסט) אז איך בין העקסט גיקריינקט וזייט גיקריינקט דאס מען קען עס באלד אן מערקן אן מיין געזיכט אונ מוז מיר אלזא גינג קוראז מאכין אום גאך צוא גיין זייא מיט דער מאדאם בלומע , אונ איך זעלבסט באוואונדער מיין געדולד ביז אהער דען איך פאר שטייא זייער גוט דאס דיא אלע קאפלעמענטע וואס ווארן דא מיר גימאבט ווארן נור צום שפאס , דען עס איז פיל מער אלס גיוויס , דאס זייא האלמין נור אים פאר דעם עקטין פערפאסער אבער גיט מיר , ער האט מיר דא נור צום גארן גימאבט , אונ דיא עהרע פון מינער ארבייט האט ער נור , אבער גיט איך , עס איז הימיל שרייענד .

זיבעטער אויף טריט .

יאזעף אונ שאלאמאן צעדער .

שאלאמאן , וואס איז מיט אייך דאס איר זייט גאנץ אליין ? זייט

נארבניע , ווען מען קען זיך צוא וואס בעסערס און גרעסערס זיך
 גיצליך מאכין , איז איינע זינדע צוא פאר בלייבן האקען און שטאקען
 אויף איינע קלענערע שטעלע , דען מען מוז מאכין פלאץ פאר אזויא
 איינעס וואס איז ניט פייהיג צוא באציהען אזוי איינע שטעלע וואס נור
 דער גרעסערער פאר איהם איז עס אום שטאנד צוא באציהען . און
 צווייטנס איך ברויך אייך גיימיג , אלזא דארפן זיין עס מיר צוא
 ליב מאהן .

זימאן , אייער ווילן איז מיר איין קיניגליכער גיבאט , גוט איך
 געמע אן דיא שטעלע , דאך וואלט איך איינעס פון אייך אויס בעטן
 דער בייא דאס זיין זאלין מיר געבין דעם מיכאל טראנזע פאר איין
 סעקרעטאר , ער איז איין געוויסענהאפטער מענטש .

מיכאל , איי וואס דיינקען זיין מיך פאר איינען סעקרעטאר .
 זימאן , ווייל איר זייט מיר העכסט גיימיג צו דזער גייע שטעלע .
 יאזעף , (לאכענד) דאס וויל איך גלויבן .

נארבניע , דאס איז איינע שפעטערע זאך , גוא וויא איז דא צוא
 גיבאנגען מיט דעם זינגען און שפילן ?
 זימאן , דיא אנגעס האט זיך העכסט אויס גיצייכנט , מיט איר
 זינגען און שפילן , אין דזען אבינד .

פינפטער אויף טריט .

דער קאמער דינער איזראעל צוא דעם פאריגען .

איזראעל , דיא איינגעלאדענע זינגען פאר זאקמעלט אין דעם זאל .
 נארבניע , אלזא מוטער זינגען זיין אזוי גיימיג אויף צוא געמען
 אונזערע געסטע , דען איך בין איצונד באשעפטיגט גאך מיט דזעם
 ביטשריפט אום אין איינע שטעלע אויס צוא בעסערין , און גלייך עס אפ
 שיקן צוא דעם מיניסטער , דען דזעס איז איינע העכסט דרינגענדע
 אינטערעסע , וואס לאזט זיך ניט אפ לייגן אויף שפעטער , (שטילער הייט
 צוא דעם זימאן) גאך איין מאל אייער שטאמייקע איז אויס גיצייכנט
 בעארבייט , דאס איר האט אייך ווערט גימאכט בייא מיר דער מיט
 דאס איך זאל אייך גאר ניט קוקנדיג אויף אייערעם קנאפין יחוס און
 אייער ארעמען שטאנד געמען פאר איינעם איידים , דען איך האב אין
 אייך דער וויקט שוין אלעס וואס איך ווינצע צוא גיפיגען אין מיין

זימאן , צוא דער אנגעס , אין דעם ער אויף דעם יאזעף בייטעמט)
 שוין גינג עהרע פאר דעם פאר פאכער .
 נארבניע , (צוא זאמען לייגענד דעם מעראראנד'ים) איין ווארדער
 מייסטער ווערק , וויא אויף לעבע .
 זימאן , ויך פאר בייגענד גענין דעם נארבניע) צוא פיל עהרע
 מיין הער .
 בלומע , (וודעהאלענד איבער האזערענט) דיא לעצטע ציילען
 פון דעם ליד .

הארך דער האין ערשאלט פון לידערען
 און דיא קוועלע ריזעלט קלאר
 רוים איז אין דער קלענסטען היטעמט
 פיר איין גליקליכעס פאאר

שיין , עם איז הימיליש , ווער קען ווידער שטיין גענין אזויא אייגעס
 דיכטער (פאעט) הער זימאן ! מיר בלייבן בייא אויגעדין אלטין פלאן ,
 זייא היראמטהען פאר געוויס מיינע אנגעס .
 יאזעף , א הימל , וויא אזוי ? זאל עם ווירקליך זיין ?
 אנגעס , וואס הער אויף !

נארבניע , (שטייט אויף) שענער קאן מען שוין ניט שרייבן אזויא
 ארויס צוא געבין בין אויף זעלבסט עם ניט אין שפאנדע (צוא דעם זימאן)
 אויך שעמע מיד ניט צוא קעגען אויף ביו אהער , און דיעס איז אבער
 מעהר אייער שולד אלס מיינע א אויך האט שוין גיקענט ביו אהער פיל
 ווייטער האלטין אלס איצונד , נוא פרייט מיד דאס אויך האב אויך איצונד
 דער קענט , דא מיר גייטיג איז איין טיכטיגער מאן אום אן צוא מרויען
 אים מיינעם נייעם גישעפט אין מולאן , קורץ גיזאגט , אויך זייט שוין
 בעשטימט מיין פראוולאויסצע פון דעם נייעם באנק , און לאזט אויך
 גראטולירן פון אייער גוטין פריינד מיט דיעס נייעם טיטול .
 יאזעף , א מיין גאט אויך האלטע עם ניט אויס , אויך פער גייע !
 נארבניע , עם איז שוין אפ גימאכט און מאכט אויך שוין צוא
 ריזע פארטיג .

זימאן , אבער ערלויבן זייא אלגיטיגער הער , עם איז נאך ניט אויס
 גימאכט בייא מיר דאס אויך זאל נאר דיעזע שטעלע וועלן אן געמען , דען
 אויך בין צוא פרידין מיט מיינער איצטיגין שטעלונג .

אנגעס, עס מאג עס גימאכט האבען ווער עס וויל, פיל גלייך.
נור דאס מוז מען יענעס און ערקענען (מודה זיין) דאס ער האט הערין אונ
פאר שטייט צוא ליבען.

זימאן, (פארגיינט זיך טיף גענען דיא אנגעס) דיזעס איז איין צו
פיל גיטטייכלטער לויב פאר —

יאזעף, וואס? ער בעדאנקט זיך —

זימאן, (אומדרייענד זיך צו דעם יאזעף) גיכט וואר ליבער פריינד?
בלומע, אונ איך זאג אייך גאך איין מאל גאנץ אויף ריכטיג, דאס
איך בין גיטארין גאנץ בעצויבערט דער פון.

זימאן, (גיינט זיך גענין דיא מאדאם בלומע) זייא זייגען מאדאם
גאר צוא גיטיג.

יאזעף, איך פאר שטייט אייך גאר אונ גאנץ גיכט.

זימאן, (צו דעם יאזעף) וואס איז דא גיט צו פאר שטיין, איך האב
אייך שוין מעהר אלס איין מאל גיזאגט דאס איהר האט דא העכסט אויס
גינומען, נון וואס ווילען זייא ווייטער?

יאזעף, (פאר זיך) דער מעגטש שפילט דא עפעס איינע צווייא
זייטיגע ראליע אונ האלט מיר גאך דער צו גאנץ צו דום דאס ער מיינט
דאס איך פאר שטייט עס גיט.

נארבונע, (ענדע ענדע צו לייגען דיא ביטשריפט) אויס גיציייכניט.

זימאן, (צו דעם מיכאל טראנזע) זעהען זייא איך האב מיר אין
דיזעס שטאטייקע גיהאלטן פעסט גאך אייער פאר שריפט וואס איהר
האט מיר גיגעבין.

מיכאל, (לאכענד) עס איז וואהר איך האב עס אן גימערקט.

אנגעס, איך ווייס גיט וועלכעס פון דיא ביידע הערן צו דאנקען
צו אייך הערר טריפלער, צו דעם יונגען טראנזע, אונ איך וויל דאך
קינע שולדנערן בלייבן.

זימאן

ער בעט איר דאס זיא זאל פאר לאזן איר געהויבענעס פאלאין אונ זאל קומען
צוא אים, אין זיין בויערשע הייזעלע (דזינקע) זאגענד דאס אין דיא קלענסטע
אונ ארעמסטע וואוינונג איז דא שוין גינג פלאין פאר איין פאר פאלק וואס זייער
נור גליקליך אין זייער ליבע וויא אים פאר קערטין פאל, קלילה זיז שוין דעם דער
גרעסטער פאלאין צוא איינג, אלזא מיינע לענערין קענסט דוא שוין ווען דוא
ווילסט שוין גיפגען איין געשמאק אין דיזען ליד.

«אנגעס זינגט ווייטער»

- וואס קאן מיר דיא פריידע פראממען (1)
 דיא דער שאנע לענג (2) מיר באמ
 איינע נור דיא איך זוכע
 זיא איזט גאהע (3) אונ עוויג ווייט
 זעהענד (4) ברייטע איך מיינע ארמע (5)
 גאה דעם מייערין שאמין בילד (6)
 אף! איך קאן עם גיט עררייכען (7)
 אונ דאס הערין בלייבט אונגעשטילט (8)
 קאמם העראב דוא שאנע האלדע (9)
 אונ פערלאס דיין שטאלצעם שלאם
 בלומען דיא דער לענג (10) גיבארין
 זיטרייע (11) איך דיר אין דינגען שאאס (12)
 הארף, דער האאין (13) ערשאלט פון לידערען
 אונד דיא קוועלע ריעלט (14) קלאר
 רויס (15) איז אין דער קליינשטען היטע (16)
 פיר איין גליקליך ליבענד פאאר

בלומע, אזוי וויא רירעהנד דאס ענדע איז, דאס ליבע קינד (אנגעס)
 איזט העכסט גיריט דער פון, אונ עם איז עם גיט צו פאר דינגקען, דען
 זיא האט גרויסע גיפיהלע.

אנגעס

- (1) נוצען אדער פאסען. (2) דער פריהלינג אדער וויאסנע. (3) גאהענט, דאס הייסט זיא וואוינט דא גיט ווייט, אונ דאך איז זיא ווייט פון אים, דען זיא איז פון איינעם צוא גרויסן שטאנד פאר אים, דען ער איז נור הירטען קנאבע, אונ זיא איינע פירשטין טאכטער. (4) ביינקענד. (5) ארמע, ארעמס. (6) שאטען בילד, הייסט אזוי איין בילד וואס האט קיין טשליט, קיין האפט נור וויא איין שאטען, וואס טער טען יאנט זיך גאך אים גאך ערטייטערט ער זיך, אזוי וואר אים אויך זיינע געליפטע גאנגן אום טעגליך צוא ערגרייכין. (7) ערגרייכען. (8) אונגעשטיל, גיט בערהוקט, דינעם אלעס מיינע לעזער אונד לעזערין טוזט איר עם לערנען מיט איינעם אריין טאן זיך אין דעם, אונ דאן וועסטו עפעס פאר שטיין ווען אויך דיין וויסען אין טייך איז גאנגן קליין. (9) געפעלינע, ליבליכע. (10) דער פריהלינג. (11) איך שמרייע, איך שויטע. (12) שאאס, איז דער שויס. (13) האאין, איז איין קליין וועלדיל. (14) ריעלט, רוישט. (15) רויס, איז פלאץ. (16) היטטע, איז גיצעלמיל, דאס הייסט ער לאדעט אין זיינע געליפטע צוא זיך

יאזעף , דאך אָבער וואָר .

נארבאניע , ווייַענדיג בעשעפּטיגט מיט דעם לעזען פון דעם אויף זאין (שטאמייקע) דיא פאר רעדע (פּרעד סלאָווע) איז אויס גיציִיִקיגט אונ ווערט צום לעזין .

•אנגעס זינגט ווייטער•

פּראַנט גיט ווארום איך טרויערע
אין דעם לעבענס בליטהען צייט (1)
אללעס פריידעט זיך אונ האפעט
ווען דער פרידילינג (2) זיך ער גייט
אָבער דינע טויזינד שטימען
דער ערוואַרְכענדיגן נאטור (3)
וועקען אין דעם טיפען בווען (4)
פיר דען שווערען קופער גור

בלומע , עס איז דיא וועלט אויס .

מיכאל , עס איז צוואר גיט שלעכט , דאך גיט איי ! איי !

זימאן , (צוא דעם יאזעף) איר זעט וויא אלע בעוואונדערען אייך .

נארבאניע , (לעזענדיג) אויס גיציִיִקיגט , קרעפטיג אונ העכסט איין לייכטענדיג (קלאר) (צוא דעם מיכאל) קומען וויא אהער דער טראנוע אונד לעזען וויא עס מיט פיר צוא זאמען , איך בין גאנץ אויסער זיך פון ענטציקען (התפעלות) , (מיכאל האט זיך אויף גיהיבין פון זיין שטעלע אונ איז צוא גינאנגען צוא אים אונ האט זיך גישטעלט הינטער זיין רוקן אונ האט גילעזין איבער זיינע שולטערין (אקסלען) .

בלומע , (איינהערדיג זיך פון ווייטן) גאנץ געטליך .

זימאן , (צוא גייענדיג צוא דעם נארבאניע) איך האב אָבער פאר גיזיס זייער פיל צוא דאנקען דער בייא דעם הערען טראנוע , (באלד דארזיף האט ער זיך בעגעבען צו זיינעם פארדיגען זיין צוויסען דעם יאזעף אונ דיא מאדאם בלומע גיט אראפ געמענדיג דיא אויג פון זענע ביידיע דאס הייבט פון דעם נארבאניע אונ דעם טראנוע) .

אנגעס

(1) דאס איז גיטיגט דיא יונגנד . (2) וויאסנע . (3) דאס איז געמיינט דיא גיזאנגע פון דיא פייגלאך , דאס שרייען פון דיא זאפעס אונ דאס גלייבין . (4) דאס איז דאס הערן , בדרך כלל איז געמיינט דאס אלעס גרפרייט זיך מיט דעם קוסען פון דעם וויאסנע , גור ער אליין בלייבט פאר קיסערט .

(אנגעס זינגט)

* אן דער קוועלע זאם (1) דער קנאבע (2)
 בלומען וואנד (3) ער זיך צום קראנץ
 אונד ער זאה זיא פארטוגעריסען (4)
 טרייבן אין דער וועלען טאנץ (5)
 אונד זא פליהען מיינע טאנע
 וויא דיא קוועלע ראסקלאזעהען (6)
 אונד זא שווינדעט מיינע יונגענד
 וויא דיא קרענצע שגעל (7) פערבליהען

בלומע, (אן קוקענד דעם זימאן) שוין דער אנפאנג איז
אויס גיצייקינט.

זימאן, (צייגענדיג אויף דעם יאזעף) דיזער קאמפלעמענט גיהערט
נור דיזעם הערען.

בלומע, גוט! גוט! איך פאר שטייא.

מיכאל, עס איז ניט וואס בעזונדערס מער געמיין אלס ערהאבען.

* אין דיזעם ליד וואס איז פאר פארקט פון דעם גרעסטן פאעט
 שיללער קומט פאר וויא איין יונגער הירט וואס האט זיך פאר ליבט אין
 איינע שיינע מיידכן וואס וואר דיא טאכטער פון איינעם גרויסן פירסט,
 זיצט בייא אייגער קוועלע אונ פלעכט פאר איר איין קראנץ פון בלומען
 אונ זינגט זיך דער בייא איין ליבעס ליד, ער באדויערט אין דיזעם ליד
 זיינע אומגליקליכע ליבע, דאס הייסט דאס ער איז פאר ליבט אין אזוי
 איין פערזאן וואס עס אים זעלבסט בייא איר ליבין אים צוא ריק, גאנץ
 אום מעגליך צוא פאר אייגיגן זיך מיט איר. דיזעס ליד איז פול מיט אכצין
 אונ קרעכצין, אויס גערדיקט אין דער שענסטע אונ ריינסטע דייטשע
 שפראכע וואס עס איז מיר העכסט שווער איבער צו געבן עס דיר מיינע
 לענערין אין אונזער אידישין זארגאן, בייא אלעם דעם וועל איך דיר דא
 פאר מייצין אלע אום באקאנטע ווערמער וואס קומען דא פאר, אונ
 דעם זין דער פון כוזמו זעלבסט אליין פאר שטיין.

(1) זאם, גיזעסין. (2) קנאבע, בחור. (3) וואנד, פלעכטעט. (4) פארט-
 געריסין, אנועק גישוואומען. (5) וועלען טאנץ, דער טאנץ פון דיא אינדין.
 (6) ראסקלאז, אן מנוחה. (7) שגעל, געשווינד.

גרעסטער פֿינקמליכקייט , קיינע פֿריידע , קיינע פֿאר געניגען איז ניט אין
 שטאנד צו שטערן אים אין דיא ארדענונג פון זיינע נישעפֿמין זעלבסט
 דער יהושע וואס האט אפֿ גיהאלטן דיא זון אין איהרעם לויף , וואלט אים
 ניט גיקענט געמין אין דעם גאנג פון זיינעם גיוואונליכען קראספֿארענין
 (אלע האבן זיך צו זעצט אנגעס אס ענדע , בלומע לעבן איר , זימאן
 צו וויסען בלומען אונ יאזעף , אס לעצטין מיכאל טראנוע) .

אנגעס , דיא פֿערזין זיינען וויא גישאפֿן פֿאר דער מעלאדיא .

בלומע , אונ דער פֿאר פֿאסער איז ניט ווייט פון דיר דוא קענסט
 אים גאנג בייטליך זעהען אהנע ברילע אונ וועט איינע גרויסע פֿריידע
 האבן עם צוא הערין .

זימאן (צוא דער בלומע שטילערהייט) , זייט אסטאראזנא מאדאם
 גיבן זייא מיר ניט אים , (צוא דעם יאזעף) דאס מיינט מען אייך מין ליבער .
 אנגעס , אים ! וויא ?

מיכאל , איז עם וואר יאזעף דאס דאס איז דינע ארבייט ?

זימאן , יא ער איז דער פֿאר פֿאסער דער פון .

אנגעס , (צוא איהרע גראס מוטער) וויא ? ווייךליך דער יאזעף איז
 דער פֿאר פֿאסער !

בלומע , (הויף) יא (הייטליך) לאז מען עם אזוי מיינען אונ רייד זיך
 ניט אים דעם ווארין פֿאר פֿאסער דער פון מען דארף עם ניט .
 אנגעס , אונ ווארום ניט , זייא זיינען דאך זייער היפֿס .

בלומע , אים גיוויסען אורזאכע (צוא דעם זימאן) וועלין זייא אפֿטער
 גיט וועלין אקאמפֿאנירן (באגלייטן אדער צוא האלמין) דיא אנגעס .
 זימאן , מיט פֿארגעניגן .

מיכאל , (גאנג ערנערליך (אין פעס) צוא זיינעם זון) געוויס וויידער
 אכאל פון דער האנד גימאכט (גיפֿיאצקעט) איינע פעדער שטידערייא ,
 דאס מען זאל לאבן פון דיר , גיין מין קינד בייא דינעם וויסן דאס
 מען וועט דינע פֿערזין דא אין דעם העריגס נארבניעס הייז אפֿ זינגען
 האסטו גידארפט זיך רעכט אן שטריינגען אונ זינעקאסין צוא לייגן ,
 אום עם זאל אלעמען גיפעלין , דען דא האנדילט זיך גיט אום דיא עהרע
 אליין , גיין דא האנדילט זיך אום פֿיל וויכטיגערס אום איינע פֿארטי .

יאזעף , אפֿער ליבער פֿאסער הערין זייא דאך צוא ערסט , אונ
 דער נאך וועלין זייא ריכטען .

דער פון , זאגסט וועל איך מיר צוא ציהען איינעם אייביגין האם פון אים
אונ פון זיינעם פאטער , אונ דער אלטער שפריך ווארט זאגט דער
קלענסטער פיינד זאל דיר גיט צוא קליין זיין .

נארבונע , אבער ביז אונזערע געסט וועלין צוא זאמען קומען ליבע
מוטער לאזין זייא אונז אזים דיינקען עפעס איינע אונשולדיגע אונטער
האלטונג (זאבאווקע) איך מיין קיינע קארטין שפיל וואס איז פאר בונדין
מיט איינעם געלט פאר לוסט (שאדין) .

יאזעף , א אונ דינעס קען נור דיא מאדאם אזים דיינקען , איך ווייס
עס שזין פון לאנג אן , אלס זיא וואר גאך אין קאמלאר בייא איר שוועסטער
דאס זיא פלעגט אונז דארטין בייא איינע בעזוכע זייער אפט מיט פאר
שיידענע שפילע דיא צייט פאר טרייבין .

אנגעס , הער יאזעף ליבין זייא גאך דיא מזויק זייא ווארין דאך
איינסט איין פריינד דער פון .

נארבונע , עס איז וואר מינע מאכטער , דוא זינגסט גיט שלעכט
לאז איין עט וואס הערין אונ פיללייכט האסטו וואס גייס פאר צוא
טראגין אונז .

יאזעף , ווען עס וועט נור גיט זיין צו לאסט קען איך איך סעקונדירין
(צוא האלטין) .

אנגעס , מען האט מיר היינט אייניגע פערזין צוא גישיקט , אונ איך
האב שזין איינע שיינע מעלאדיא צוא גיפאסט צוא זייא אונ עס שיינט
מיר זייער שייין צוא זיין .

נארבונע , גוט פערנעניגט איך דער מיט , אונ איך וועל דער וויילע
איבער זעהען גאך אמאל איבער לעזין דעם גיט שריפט פון דעם הערין
זימאן טריפלער .

זימאן , מען וועט זייא אבער שטערין מיט דעם זינגען אונ שפילין .
נארבונע , אין מינדעסטין גיט , דען איך בין שזין אזוי איין מאל
גיוואזינט צוא ארבייטין אין דעם גרעסטין גירויש . אונ דא איז דאך נור
וויא דורך צוא לעזין , וואונ ווייטער גיט (ער איז זיך אונעק אן אזייט אונ
האט זיך דארטין גינעצט אום עס צוא לעזין) .

זימאן , ווען זיא אבער דאך ליבער .
נארבונע , עס איז דער מיט גיט וויא מיט איינעם פריינד שאפט
ברית עם מוז באלד אפ גישיקט ווערין עס איז דריגענד דער מיט .

בלומע , גאך קענען זייא אים גיט דאס ער איז איין מאן פון דער
גרעסטער

זימאן , ער וואר אדאלעט נור דארום וויל ער מױג ניט , אונ
 ווייטער מאג ער מיר באליידיגן זיין אונ וואו ער וויל , אבי איך הייס
 דאס זיינע רײד האט קיין זעקסט ביין דעם הערין נארבוניע אונד בייא
 אייך הער טראנוע , אונ אזוי זיינען מיר שוין צוא ענדע מיט אונזערע
 קליינע צוויקטייטן (אונזייניגקייטן) אונ בלייבן אונז נוט ביז אין
 דיא אייביגקייט .

בלומע , נוא ווען זיין זיינען שוין צוא ענדע מיט אייערע גיהיימע
 גישפרעכע , נעמען זיין פלאץ לעבין אונז .

זימאן (צוא דעם יאזעף טראנוע) , איך האב אייערע פייעסגעס שוין
 איבער גיגעבין דיא אלטע מאדאם , אונ האב איר צוא גלייך אויך
 גיזאגט ווער דער פאר פאסער דער פון איז .

יאזעף , עס פרייט מיר העכסט דען איך האב פיל אינזערעסע
 דער בייא .

זימאן , (אָפּפירענד דיא מאדאם בלומע אן אַנייט) פאר געוויס ווייסן
 זיין שוין וואס איך האב גימאכט איצונד .

בלומע , וואס מיינען זיין ?

זימאן , זיין האבין ניט באמערקט ? דאס עס פרייט אים דאס איך
 האב אייך אפ גיגעבין דיא פייעסגעס אויף זיין נאמען , דאס הייסט דאס
 ער איז דער פאר פאסער דער פון , מיר וואונדערט דאס אזוי דום זאל ער
 זיין צוא וועלן שטאלצירן אויף פרעמדע טרוד , אונ מיינט דאס דיזעס
 וועט אים איין גיין , דען ער האלט זיך פאר איין גרויסן פאעט .

בלומע , אַ זיא דאס ווייס איך פון פריער .

זימאן , אונ דאהער אלס איך האב אים אן גימוט דאס ער זאל
 מיר ליינע זיין נאמען אויף דינע פערזון , דאס הייסט אום זאל ניט ווייסן
 דאס איך בין דער פאר פאסער דער פון , האט ער זיך אן גיחאפט וויא אן
 איינעם הייסן שטיין מיט ביינע הענט , אונ איז אלוא פולע פריידן בייא
 מיינעם מעלדן איהם דאס איך האב זיין אייך איבער גיגעבין שוין אויף
 זיין נאמען .

בלומע , לאזט עס זיך גיפאלן ? מיגליך דען ער איז אייטעל אונ דער
 צוא עטוואס שטאלץ .

זימאן , דאס אָבער מאדאם אום גאמעס ווילן זיינען זיין העכסט
 פארזיכטיג אונ ריידן זיין קיין ווארט אים פאר אים וואס ער זאל קענען
 מערקן דאס איר ווייסט דאס גיט ער , נור איך בין דער פאר פאסער

דאס ערשטע מאל, אונ איך ווינצע אלץ איך גליק דער צוא דען גאטעס
ברכה אויף דינעם הויז. דאס יעדער וואס נור אונטער דעם שאטין פון
איר באלקון גאכטעט, ווערט שוין פון לייטן גאנץ אנדערס בעטראכטעט
אונד גיאכטעט.

נארבוניע, (צוא דעם מיכאל טראנזע) איך גלויבע דאס דער זימאן
האט עפעס איין פאר דרום אויף אייך, אלץ ווערן זייא פריינדליך אין
מינעם פריינדליכען וואוינונג דעם אייך דורך אונ פאר אייניגט אייך.

זימאן, א גיכט דאך, גיכט דאך דער טראנזע מיר ווארען ביז אהער
נוטע פריינד אונ האפע דאס מיר וועלין אזוי אויף אימער פאר גלייבן.
נארבוניע, נון פרייט עם מיך העקסט (צוא דעם זימאן), אונ וואלט
איר גיהערט וויא פריינדליך אונ ליבליך דער דער מיכאל טראנזע האט
איבער אייך מיט מיר גישפראכין (היינט מארדענס) אונ מיט וואס פאר
איין היץ האט ער איין גיווענדעט אונ אפ גישלאגן דעם שאלאמאן אלס
ער האט שלעכטעם גישפראכין פון אייך פאר מיר, וואלט איר אים אויף
אייערע פלייצעס גיטראגן, אונ וואלט אים פאר גווייס איין גיהיליגט אין
אלע אייערע גיהיימניסע.

זימאן, הלויאי ווייטער מיין דער, ביז דאמא האב איך קיינע גיהיימניסע
בייא מיר איך בין איין גאנץ אפענער מענטש, מיין הערץ ליגט מיר אויף
מיין צונג (דאס הייסט איך רייד וואס איך דיינק אין מינעם הערצין) נור
בייא אלעם דעם איז איין מענטש נור מענטש אבער קיין מלאך, דאס
איינציגע וואס איך האב יוא עטוואס פארדרום ביז איצונד גיהאט,
אויף אייך דער טראנזע אונ צו גלייך איינעם קליינעם חשד גיהאט אויף אייך
דאס איר זייט מיר עפעס גיט גוט, וואר נור דארום דאס איר זייט העקסט
פאר בונדין אונ בעפריינדעט מיט מינעם אפענעם פלוט פיינד, מיט
דעם שאלאמאן צעדער נור איצונד דאס דער נארבוניע זאגט מיר דאס
איר זייט אים איין גרויסער געגנער אין דייער זאכע זינען מיר שוין
גיידע העקסט אויס גיזעהענט מיט איינאנדער.

מיכאל (צוא דעם זימאן), אונ אזוי דארפן זייא אויף אויף אים קיין
פארדרום האבן דען דייער שאלאמאן האט דאך פאר לארין זיין ברויט
אונ האט גינוג אוהרואך צוא גלויבן דאס איר האט שולד אין דעם,
ווייל זיינע שטעלע וואר באזעצט מיט איינעם פאר וואנדעטין פון דעם
קאמער דייער.

בלומע , אָ ער פֿאר שְׁמייט עס זייער גוט , אָפֿער וויא קענען זיין
איינער רוהם (סלאַווא) עס זעלבסט גימאכט צוא האַבן אונד אַפ געבין
איינעם אַנדערין .

זימאן , דינעס האט בייא מיר קיין באַטרעף , איך האב מיט וואס
וויכטיגערעס צו רימען מיך אונ מוא עס גיט (דער וויילע זיינען אן גיקומען
ביידע טראנזעס , מיכאל מיט זיין זון יוסף) .

אנגעס , (האט זיין ביידין דער זעהן אונ איז גינארין פֿריש לעפֿעדיג) .

פֿערטער אויף מֵרִיט .

דיא פֿאַריגע אונ ביידע טראנזעס .

נארבוניע , (קומענדיג זיין אַנטקעגין) גוא איך ביטע הערין איר זייט
מיר גוטע געסט . אונ אזו אויף זייט איר ווילקאמענע געסט בייא מינער
מוטער אונ טאכטער , וואס זיינען אייך יאזעף שוין לאנג געקאנט .

בלומע (צוא יאזיפֿין) , איך האב מיר קיין מאל גיריכט צו זעהען אייך
ווידער היר אין פֿאַרזי , גוא בלייבט עס בייא דעם אַלטין שפֿריך וואַרט .

עס באַגעגנט זיך גיט איין באַרג מיט דעם אַנדערין באַרג , אַמענמט
אָפֿער מיט איין מענטשין יוא , גוא זיין זיינען בייא מיר ווילקאמען דאַרט

זייענדיג בייא מינער שוועסטער אין קאלמאר וואר איך זעלבסט איין גאסט
היר אָפֿער בין איך שוין ווירטין , אונ בין אין שפֿאַנד שוין דא צוא דינען
אייך מיט אַלעם גוטן , דען איהר זייט בייא מיר ווירקליך איין גאַנץ
גרויסער גאסט .

יאזעף , (צוא ביידע באַמען) אונ דאך וועלין מיר דיא באַמאלידיגע
פֿאַנע וואס איך האב פֿאר בראַכט אין אייער גיזעליגשאפט דיא שענעסטע
פון מינעם יונגן לעבין , אונ וועלין מיר בלייבן אַלזא גאַנץ אום פֿאר
געסין ביז אין מינעם גראַען עלטער .

נארבוניע (צוא דעם מיכאל טראנזע) , לאמיר דיא יונגע לייט לאַזין
פֿלוידערין מיט איינאַנדער , מיר אָפֿער האַבין פון וויכטיגערעס צו שפֿרעכין
מיט איינאַנדער גוא הער טראנזע דא איז אויך דער הער טריפלער דא ,
אַלזא האַבין מיר איינע גוטע גילעגנהייט דורך צוא ביידין זיך מיט
איינאַנדער .

זימאן (צוא דעם מיכאל טראנזע) , גוא פֿרייט מיך צוא זעהען אייך
דאך אַמאל אין אונזער הערנים הויז , איך גלויב דאס איר זייט דא אין שטוב

פּייערדיגען פּאָעט פּאַר גענויס אזואַ איינער שטייט אום זיינע עקדע אום
זיינע פּאַרדינסטן און באַלוינונגען פּיל מערד אַלס זיין עלטליכער פּאַטער
וואס איז באַלאַספּעט שוין מיט לעבנים זאַרגן .

זימאן , אונ דער צואַ גאַך איין אַפּיציר , וואס וואַקסט זיינעם גאַנצן
לעבן אין דיאַ בלוטיגסטע שלאַכטן נור אום דיא פּאַר פּלוקטע עקדע
וויילען , אזוי איינער וועט שוין גיט אַפּ טרעטן דעם רוהם (דיא סלאַווא)
פון זיינע פּאַר פּאַסונגען אונד שירים וואס ער האט גימאַכט איינעם
אַנדערן .

נאַרבוניע , אונד גראַדע דיזעס גיפּעלט מיר בייא איינעם
יונגן אַפּיציר :

זימאן , (בייא זיינעם זעהען דאס נאַרבוניע סוסקעט זיך מיט זיינער
טאַכטער גאַנץ אין גיחיים , וואר העכסט באַזאַרגט , אונ האט זיך אַפּ
גירופּין צו דער מאַדאַם בלוטע) איין וואַרט מיט אייך מאַדאַם (בייא זייטע)
איך בעט אייך מאַדאַם דאס בייא אייערין דעקלאַמירן (הויך לעזן) מיינע
שטיחעס אין דיזעס אַבינד פּאַר אייער גילאדענעם פּובליקום , זאַלט איר
אויסן לאַזן מיינעם אונטער גישריבענעם נאַמען אַלס פּאַר פּאַסער דאַמיט
מען זאל גיט מיינען דאס איך באַשעפּטיג מיר נור מיט פּערזון מאַכערייא
אונ היט גיט אַפּ מיין סלוזבּע וואס דיזעס קאַן מיר פּיל שאַרין מאַכן צוא
מיין גרויט .

בלומע , ווען איר ווילט גיט וועל איך אייער נאַמען אויסן לאַזן .
זימאן , גאַך בעסער וואַלט גיזען , דאס איינער פון דיא גילאדענע
בייא היינטיגן אַבינד זאל לייענען זיין נאַמען דער צוא , דען זאַנסט וועט
דאך יעדערער דרינגען אין אייך צוא וויסן דעם פּאַר פּאַסער דער פון אונ
איר וועט מוזן שוין גיט וויליגדיג אויס פּרוּבויטערן מיין נאַמען , אונ
דינעס וויל איך פּאַר קיין פּאַל גיט .

בלומע , עס מוז דאך אַפּער זיין אזוי איינע פּערזאן וואס מען זאל
קענען גלויבן דאס ער האט עס פּאַר פּאַסט , אונ דיזע קומט מיר גראַדע
לעצט גיט ארויף אויף מיינעם גידאַנקען דען אלע מיינע איין גילאדענע
זיינען נור גישעפּטס לייטע , ביראַגיסטן , אַפּער קיינע פּאַעטן .

זימאן , (שטייט עטוואס נאַכדיינקער) , איך האב שוין אזוי איינעם
וואס וועט זיין נאַמען פּאַסטן דער צוא , אונ ער וועט מיר אויך גיפּעליגסט
לייענען , איך מיין דעם יונגן טראַנזעס , דעם יאזעף מען זאַנט דאס ער
פּאַר שטייט עפּעס אויך צו מאַכן שטיחעס (שירים) .

זימאן, אונ דײַעס גראַדע פֿרײַט מיך דען זײַא בײַדע זײַנען גוטע
נידעלשאַפֿטער.

בלומע, אונ דיא אנגעס, אזוי יאזעף טראנוע וועט דא זײַן?
נארבוניע, יא דער יונגער אָפּיצער וואס זײַא האבן מיר אים דא
ניט לאנג גיריקט, אײַך האב אים אונ זײַן פֿאטער בײַדין צוא דעם
אַביגד גילאדין.

בלומע, עס איז מיר צוא ליב דעם זאקן אײַך זײַן פֿאטער ליב.
אנגעס, אונ אײַך אײַך דאס גלייבן וויל זײַא בײַדין גערין זעקן.
נארבוניע, (צוא דעם זימאן) נוא הער זימאן פאר מינע בײַדע
דאמען זײַנען דאך שוין וויא איר זעלבסט גיהערט האט דיא בײַדע געכטע
טראנוע (פֿאטער אונ זאקן) גוטע געכטע פֿיליכט זײַנען זײַא אײַך ניט
געליבט? קען אײַך עס נאך. —

זימאן, געהיטע נאט מאכן זײַא איהרען פֿאריגען פֿלאן ניט אום אס
מינדעסטן ניט צוא ליב מיר, דען גראַדע אומגיקערט אײַך וויל האבן
דורך דעם אײַנע גילענענטייט צוא געפֿריידין מיך מיט זײַא בײַדין פֿיל
קעדר אלס ביז הער אונ אום צוא מיליגין מײַן מינדעסטן פֿארדאכט וואס
אײַך האב צײַט געשטערין באקומען אײַך זײַא.

נארבוניע, אונ דײַעס וועט איר גיוויס האבן דען דער מיכאל האט
דא ניט לאנג גישפֿראכן מיט מיר איבער אײַך מיט גרויסער אכטונג אונ
מיט אײַגער אײַנגען ליבע צו אײַך, אײַך האב וויא צוא זאגן גענאהע
גישפֿראכן דעם ערקסטן מאל מיט אים, אונ ער וואר מיר העכסט
גיפעלין, אײַך האב אין אים דער וויסט אײַנען מענטשין מיט אײַגעס
גוטין קאפ, אונ מיט אײַגעס גוטין הערצין, ווייט פון שטאלין פון
באריבערייא, אונ איז זא פֿיין (אזוא וואר מיר ווייניגסטנס דער צײַלט)
צוא זײַן זאגן גלייכגילטיג אונ צוא גלייבן זאגן פֿערשױנין, זעלבסט
וויא אײַן פֿרעמדער באריכט זיך פאר לײַטן מיט זײַגער ארבייט, זעלבסט
אין זײַגעס זײַן דערבייא.

זימאן, (קראצט זיך אונטער דעם אויער) אזויא ווייט ניט בײַנקט
איר פון אים?

נארבוניע, אזוי וואר מיר ווירקליך דער צײַלט פון אים.
בלומע, א דער זון איז שוין זאגן וויא אנדערס, דײַע סקראמנאסט
געזיצט ער ניט.

אנגעס, אונ דײַעס איז ניט צוא פֿארלאנגען פון אזויא אײַגעס יונגין
פֿיערדיגען

ג'ישריבין אונ מיט פריידין זעה איך דאס איר זייט איין מאלאנטגער מאן , אונ דאס איך האב מיר גיט גינארט אין אייך .

זימאן , בייא אלער אייערין צוא פרידענהייט מיט איינער ארבייט ליבער הער , בין איך גאר אלץ אין דער מיינונג דאס דיא רייד פון דעם שאלאמאן צעדער האבין דאך גימאכט איינען שלעכטין אייגרוק אויף אייערין איידעלעם הערצין געגין מיד . נארבוניע , גיט דען מינדעסטין .

זימאן , אונ איך האב שוין גימיינט דאס זיינע רייד האבין אזו ווייט אויך גיוויקט , דאס זייא האבין מיינע שפעלע שוין אפ גיגעבין איינעם אנדערין אונ איך מוין עס דאך דעם מיכאל טראנוע וואס איז מיט אים מיט דעם שאלאמאן אין בונדע (נד אחר) .

נארבוניע , וויא ? מיכאל טראנוע ? זייא האבין דאך היינט זיך צוא ריסין לויפינדיג אים ?

זימאן , עס איז צוואר אזוי דען אזוי האט ער מיר גישיינט , דאך דאס הערין פון יעדן מענטשין , איז אונערפארשליך , איצונד אבער ווייט איך דאס ער אויך ליינט מיר געצין אום מיינע פיס , אונ ווינקט מוין אונטערגאנג .

נארבוניע , גיין מוין פריינד זייא טוען אים אומדעקט ווען איר דייןקט אזוי שלעכט פון אים , נון זאג איך אייך אלזא דאס איך קאן אים שוין פיל בעסער אלס איר אים , אונ קאוויירע אלזא אייך פאר אים דאס ער איז איין העכסט בראווער מאן .

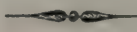
זימאן , א מעכטע איך אזוי גוט דייןקען פון אים , אונ בלייבין בייא מיינער פאריגין גוטער מיינונג איבער אים .

נארבוניע , דאס איז נור ווייל איר זייט גרייציט אונ ערבייזט דורך דעם שאלאמאן צעדער , אונ ריזער איז ווירקליך איין פארדארבענער מענטש , נוא מיינט איר דאס דער מיכאל וואס שפייט מיט אים אויף איינעם גוטין פום (פריינדליך מיט אים) איז גיט בעסער אלס ער , נוא זאלט איר וויסין דאס איר אירט אייך , אונ איך האף דאס איר וועט באלד האבין איינע גוטע גילענענהייט צוא איבער צייגין זיך , דאס איר אירט זיך אין אים (אין דעם מיכאל) דען ער וועט דא באלד זיין , ער אונ זיין זון וועלן היינט צו אבינד מיט שפייזן מיט אונז דא בייא מיר , דען איך האב זייא ביידן גילארדין צוא אבינד .

בלומע, נוא פרייט עם מ'ך דאפילט, וואויל דיא עלטערין וואס
אזעלכע קינדער האבן.

זימאן, א באהיטע גאט, העטע איך דיזען בריף גיט באקומען פון
מיינער מוטער א וואלט איך מ'ך דאן פערנעוויס ענטשולדיגן בייא איך,
אויף מיינעם גיט קומען צוא היינטיגן אביגד אהער דען עם וואלט מיר
גיזען ווידער מיינען וויסן, צוא מאבין מ'ך לוסטיג בייא איך, בייא
מיינעם וויסן וויא שלים עם האלט מיט מיינער מוטער, נוא גאט צוא
דאנק יעצט אפעמע איך שוין פרייער, עם איז מיר וויא צוא זאגן
אשמיין אראפ גיפאלין פון הארץ.

בלומע, (צוא דער אנגעס) דוא האסט אים גידארפט זעהען וויא ער
האט געקומען אויס גיזעהן אלס זיין פעטער האט אים מיט גימילט דיא
שלמע לאגע פון זיינער מוטער, ער וואר העקסט געקריינקט בלאס וויא
אטוה, פולע אויגן מיט טרערין, אונ וואר שוין ברעה צוא לויפן פאר
דרייסג מייל צוא איר צוא בריינגען איר אהער, איין שייגעס בייא שפיל
פון אייגעס קינדליכן הערצין.

דריטער אויף מריט.

דיא פאריגע אונ נארבאניע.

נארבאניע, אזוי דער זימאן טריפלער איז נאר בייא איך מוטער,
ער האט דאך וואס פיל וויכטיגעס צוא מאן אלס צוא פארדרייען זיך אום
איינערין דאמען וועלט, אונ אזויא נאר גידיכטע צוא מאבין מיינע אויף
גאבע וואס איך האב אים אויף גיגעבין צוא מאבין איינע בימשריפט,
איז פיל וויכטיגער אלס איין פערז צוא מאבין פאר דיזען אביגד אונ גראדע
היינט האט עם שוין גימוזט פארמיג זיין.

זימאן, זייען זייא רודהג מיין הער איך בין שוין מיט דעם
אויך פארמיג.

נארבאניע, וואס, שוין פארמיג?

זימאן, אונ האב דער בייא קיינע מיהע אונ קיינע צייט גישפארט,
דיא האט איר עם, אונ לעזט עם, (דער נארבאניע האט עם איבער גילעזין
עם וואר אים העקסט גיפעלין אונ האט עם באלויפט).

נארבאניע, עם איז מיישטערליך גאגן נאך מיינעם גישמאק

גישריבין

(דמכ"ט)

חתן וואס זאל זיין איין אַנשטענדִיגער גינע־רער, איין רייכעס מייִדִקען דארף זעהען צוואַ בעקומען אזוי איין חתן וואס זאל זיין איין גומער גישעפֿט פֿיהרער, איין גומער הויז ווירט, איין מאן פון איינעם גומין באַראַקטער, אונ דינעס איז דער זימאן טריפלער, איי וואס דואַ זאָקט דאס דואַ האַקט איין ווידער ווילן צוואַ אים, ווער נור הויז ווירטין, מומער פון איינעם קינד נור, וועט עס אַלס פֿארשווינדן וויא איין הויז אין דער לופֿטין, אונ אויב וויא ווייסן דאס דינער זימאן טריפלער האַט גינג פֿעלגנים אויף זיך גיט פֿארנעס דאס דואַ גיזט גיט איין מייִדִקען אין דינער גרויסן שטאַט טוויזנדע ביינע גלייכן ווערן אַלע טאג אויף דעם הייראַטִים מאַרק גיפֿירט עס איז אַבער ווייניג קינדן דא צוואַ דינער צייט, אַלזאַ טוט מיר לייך אזוי איינען וואס האַט גיט זיין גלייכן אויס צוואַ בראַקירן.

צווייטער אויף טריט.

זימאן טריפלער צוואַ דיא פֿאריגע.

זימאן, וויא אויף מאַדאם מיין קאפֿ איז מיר הייטע וויסט אונ לעהר אונ בין גאַנץ פֿאַרוויסט (צו מישט) איבער דיא שְלעכטע לאַגע פון מיינער מומער וויא איר זעלבסט האַט דאס גיהערט מיט מיר צוואַ גלייך פון מיינעם פֿעמער, בייא אַלעם דעם אויס אַכמונג צוואַ אייף האַב אייף מוֹף אַנגעשטריינגט צוואַ מאכין פֿאַר אייף איין געדיקט (ליד) וואס זאל פֿאַסטין צוואַ זינגען אונ צוואַ שפֿילן צוואַ דיין אַבענד, אונ עס האַט מיר אויף געלונגען דען ער איז מיר העקסט געראטין, נואַ לייגע אייף עס צוואַ אייערן פֿיסען מאַדאמע, מיט דעם גרעסטין הויכאַכטונג.

בלומע, נואַ פֿרייט עס מוֹף איבער דיא מאַסין דען וויא דיא וואַרהייט צוואַ זאַגן, אייף האַב מוֹף בייא מיינעם וויסן וויא ווייט איר זייט פֿערטרויערט וועגן דיא שְלִימֶע לאַגע פון אייער מומער, גאַר גיט געעריכט דאס איר זאַלט האַבן היינט אין עס צוואַ מאכין.

זימאן, אַ לויב גאַט מיט מיינער מומער שְמייט פֿיל בעסער אַלס מיין פֿעמער האַט מיר גיזאַנט, דען עפֿען האַב אייף באַקומען איין ברוף פון איר דאס זיא האַט דער האַלטין טוויזנד טאַלער פון מיר אונ איז פֿיל בעסער אין איהרן געוונדהייט גיווארן, זינד מיין פֿעמער האַט איר פֿאַרלאזן.

פאטער'ס ווילן זאל דינער זימאן טריפלער גאנץ אומגעזאמט ווערן
דיין מאן .

אנגעס , (צו מינשט) מיין מאן ?

בלומע , אזוי דיר וואונדערט עס ? אונג בייא אונז ביידן קומט עס
אויס פאר גאנץ גלייך , אונג דאס מיר דארפן פאר דיר קיין געסערין מאן
אלס ער איז .

אנגעס , ליבע גרויס מוטער , וויא אויך עס גאנץ רעכט אונג זייער
גלייך דאס איך זאל נור דען יעניגין יונגען מאן הייראמאהן וועלכין איך
ביידע העט אים מיר צו פירן . אונג וויא אויך איך שעצע הויך דינען זימאן
טריפלער , בייא אלעס דעס האב איך גענון אים וויא דיא ווארהייט צוא
זאגן אייגען געהיימען אידעע אונד ביטטע איממער גאט אין שטיילן דאס
ער זאל מ'ך פון אזוי אייגעס איין הימין .

בלומע , איין דומעס צייג עס איזט גיוויס נור אייגע קינדעשע לויבע ,
וואס ווערט גאך דער האכצייט פערשוואונדען וויא איין מארגין
דונקט (מומאן) .

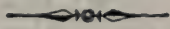
אנגעס , ניין ליבע גרויס מוטער , זאגן זייא עס גיט . עס איז פיל
מעהר אלס אייגע וויסמע לויבע , איך האב צו אים דיא גרעסטע אָבגינגונג ,
עס ווערט מיר העכסט אונגהיימליך אלס איך דער זעה אים , אונג טוה דער
מיט צוואר גאנץ אונרעכט , איך בין אייך מודה דען בייא מיינעם קאלטין
בארעבענונג האב איך דאס מינדעסטע גיט אויס צו זעצין אויף אים , ער
שיינט מיר צוא זיין פראוו אונג געבילדעט איין וועלט מאן צוא זיין , אונג
איין העכסט פיייעריגער מענטש צוא זיין , אָבער הערץ געפיהלע אונד
קאפ פערשטאנד זייגען גאנץ פרשיידענע זאכין , וואס קעגען זיך קיין מאל
קאמגעקריין , דער קאפ דארף זיך גיט מישין אין דיא אנגעלעגענהייטען
פון דעם הערצין , אונג דאס הערץ דארף זיך גיט מישין אין דיא
אנגעלעגענהייטען פון דער קאפ , אונג אייגע פארטייא גיהערט פיל מעהר
צוא דיא אנגעלעגענהייטען דאס הערצין אלס דאס קאפס .

בלומע , אונג איך בין גאנץ פארקערטער מיינונג , דאס אייגע
פארטייא איז פיל מעהר איין קאפ אַנטערעסע אלס איין הערצענס
אינטערעסע , דען גיט אלס וואס ליב אונג שייין איז נוצליך , אונג גיט אלעס
וואס אָפּשטעקענד איז , איז שערליך , אונג בייא איינער פארטייא מוז
ניקוקט ווערן פיל מעהר אויף דיא נוצליכקייט אידעע אלס אויף אידעע
ליבליכקייט , איין אַרמקעס מיינדען דארף זעהען צוא געקומען אזוי איין

צוא הארמין גום צוא קנאקין , איך מיין איינע שווערע שטיק ארבייט צוא מאכין , איין ביטשריפט צום מיניסטער , וואס ער איז גאר גיט ספאסאבנע דער צוא , דען ער איז דאך העכסט אונוויסענד אין דזעס , אונ עם מוז פערטיג ווערין ביז צום אבינד , אלוא וועט שוין דא דיא גישוויר מוזין פלאצין , דען עם וועט זיין איינס פון ביידן , ענטפער ער וועט גאר גיט מאכין , אדער עם וועט מוזיגן צום מייוויל , אונ דאן זיינען מיר שוין מיט אים פערטיג , דער צוא גאך וויא איך ווייס איז ער העכסט פאר האסט פון אלע היז לייטע דארט , איך גלויבע ער וועט דארט האבין אונטער וויא איין תרבונה וואס וועט אים באגראבין וויא דעם הכן הרשע , גור זאל אייער פאטער ווייטער גיט זאקסופיינען פאר אים .

יאזעף , דער פאר וועל איך שוין זארגין , גוא איז מיר שוין אויף רעכט צוא וואס ער האט געברויכט צוא בעקומען פון מיר פערזין . געוויס מינט ער ארויס צוא געבין דארט פאר זיינע , אונ דזעס זאל ער קענען מאן אין מיינער גענענווארט (אין מיינער זיין דער בייא) ? אזויא אונפערשעמט זאל ער זיין .

שאלאמאן , אלוא איז גוט דאס איד זייט גילארדין דארט , גור זייט גוט גישייט דער בייא אונ זייט פיל קליגער אלס אייער פאטער .

פירטער אויף צוג .

ערשטער אויף מריט .

«מאדאם בלומע אונ אנגעס» .

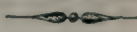
בלומע , פערבלייבע אווילע דא מיט מיר אליון מיינע ליבע אנגעס , מיר האבין פון וואס וויכטיגעס מיט איינאנדער צוא ביידן , וואס איין דריטער דארף עם גיט הערין , אונ מוזין עם שוין אין זינען האבין בעפאר עם וועלין קומען דיא אבענד געסטע צום אבענד , זאג מיר מיין קינד גאנג אויף ריכטיג וואס פאר איין מיינונג האסט דוא פון דעם הערין זימאן טריפלער ?

אנגעס , ער שיינט מיר איין אנגענעהמער אונ שיינ געפילדעטער יונגער מאן צו זיין .

בלומע , אונ דזעס הער איך גאנג גערין פון דיר , עם פרייט מיר דאס דוא האסט איינע גוטע מיינונג פון אים , דען לויט מיין ווילין אונ דיין

דיך דארט רעכט גישייט, בעזאנדערס אין דעם בייא זיין פון דעם נארבאניע, פערנעס ניקט.

יאזעף, פאר מיר זאלסטו אס מינדעסטן גיט זארגן, נור זייא דוא מער מעגליש אין דיזע זאכע, אום גיט צו שפילן ווייטער דיא ראלע פון אשלימעזאלניק אין דער בירא, דאס הייסט וויא פון איינען איינגיבעטענעם וואס מען האלט אים נאר אויס מיטלייד וויא דוא האסט ביז הער גיטשפילט. מיכאל, גוט מיין זאךן, מיר בארפין איינער דעם אנדערין פאלגן, אונ איר מיין פריינד שאלאמאן, פאלט אויך גיט אראפ בייא זיך, רעכניט אויף מיך, בין איך נאר אויף דעם גייעס ארט אין שטעלע קען איך שוין פאר אייך אויך וואס גוטעס טאן, (ער גייט אוועק).

עלפטער אויף טריט.

יאזעף אונ שאלאמאן.

שאלאמאן, נוא וואס זאנט איר צוא אייער פאטער, דאס ער האט מיר צום ליבנער גימאכט פאר דעם נארבאניען, אונ האט נאך זיך אן גינאמען פאר דעם סעלמא זימאנקע טריפלער?

יאזעף, פון וועמען רעט איר דא פון מינעס פאטער, נאך קענט איר אים גיט? דיזער מעגליש איז פייהיג אונ פערטיג צוא קוסין דיא האנד פון זיינעם אייגענעם בלוט פריינד, אונ צוא שוויצן אים מיט וואס נור מיגליך איז, צוא זיינען אייגענען שאדין, וויא דער פאל וואר איצונד מיט אים, דען ער האט מיט זיינעם זאסטופייען פאר דעם זימאן טריפלער גישאט פיל מעהר אלס זיין אייגענעם זאךן (אלעס אייך), דען עס האט דער מיט זייער פיל גיווירקט אויף דעם נארבאניע, דאס ער זאל זיינע מאכטער פעהריראמטהען מיט אים, זעלבסט בייא זיינעם וויסן דאס איך בין אין דער אנגעס שטערבלוך פערלעבט, נון גיזאנט דאס איך בין פיליכט וויקליך גיט גענוגוירדיג צוא האבן איר פאר איינע פרויא, דאך אבער האב איך דאס רעכט צוא זיין בילכער אלעס ער, איך וועל עס גיט איבער לעבין.

שאלאמאן, פערציייהעט, נאך האט דיזער זימאן טריפלער דיזע אנגעס אלס איינע פרויא נאך הויז געפיהרט, עס איז אים נאך פילעס צוא טאן אום דיזען שריט, וויא מיר שיינט וועלן מיר נאך אין דיזען אבענד פילע גייעס ערלעבין, דען דער נארבאניע האט אים אויף גיגעבין אייגען

אזעלכע לייטע וואס פאר שטימען צו שעצן אונ צו עהרען זיך איינאנד ,
אונד איר שאלאמאן זייט עם ליידער ניט , דען איר רעט דאך אויס אויף
דעם ארעמען זימאן אלעס וואס אין קארט שטייט , אונ האב אלוא דאהער
אייגע העכסטע מיינונג פון אייך בעקומען .

שאלמאן , (פאר זיך) עם איז ניט צום אויס האלטן — מען מוז
אבער גידולדין .

נארבוניע , אונ גראדע דורך דעם וואס איר רעט אויף אים שלעכטעם
וועהרענד ער רעט נור גוטעס פון אייך הייבט ער (דער זימאן) שוין אן
צוא ווערן מיר גיפעלין פון מינוט צוא מינוט , דען דינעס איזט מיר איין
געוויסער געווייז אויף אייגען רייגען באראקטער , אונ ווער אלוא
דעריבער אלץ מער געניינטער צוא אים אונ דיינק אזוי גאר צו פערביגדען
מיר מיט איהם פיל פעסטער אלעס ביז הער .

יאזעף , (איין צוא קאכטער) וויא אזוי ?

נארבוניע , מייגע מוטער האט געוויסע פלאגען , וואס איך שטימע
אויף איין אויף וויא , דער וויילע אדיו מייגע הערין , אונ פערזאמען וויא
זיך ניט צוא קומען צו מיר צום אבענד צוא דער רעכטער צייט , (ער
גייט אפ) .

צענטער אויף מריט .

דיא פאריגע אן דעם נארבוניע .

יאזעף , אלוא איי דאך שוין געוויס דאס איך וועל איר (דיא אנגעסין)
זעהען אונ אויך מיט איר שפרעכין אבער צוא וואס וועט מיר דינעס אלעס
פיהרען , ווען דיא מוטער איז גוט דעם זימאן , אונ וויא איך האב איצונד
גיהערט פון דעם נארבוניע איז ער אויך אים העכסט געניינט , אלוא איז
שוין דיא זאכע געוויס דאס דיא אנגעס וועט זיך פעהיראמטהען נור מיט
דעם זימאן מריפלעד .

מיכאל , נון שאלאמאן , דאס הייסט היינט וואר איין גליקסטאגע .
גיכט וואהר .

שאלאמאן , יא פאר אייך ווארום עם איז ווירקליך איין גליקס מאג .
אבער ניט פאר מיר .

מיכאל , עם וועט מיט אייך אויך פיל בעסער ווערן , דען אלעס מוז
אין זייגער קאליע אריין , אונ דוא (צוא דעם יאזעף) מיי זון בעטראגע

דיך

איר זייט שוין אויף דעם רעכמין וועג צו אויגטער שוידען צווישען דעם מיכאל און דעם זימאן טריפלער, דען איך האב זיך איינגיהארקט אין דעם פארצייטער אייער גאנצין גישפרעך און בין שוין אלווא בייא אייך קיין לאנגער ראנאסציק וויא אידר האט פריער גימיינט געהמע איך מיר שוין דאס רעכט צו בעענדין איצונד מיינע פאריגע אנקלאגע אויף דיזען דוראק דעם זימאן .

נארבוניע, נוא וואס ?

שאלאמאן, זייא גידיינקען מין העד, זייא האבין פאר לאנגט פון מיר מהאט זאכען דאס דער זימאן טריפלער איזט ווידקליך זיין פאר דארבענער מענטש, זיין צבניאק דאס הייסט פערמאסקורט, נון קעגין מיר עס אייך איצונד גאנץ קלאר געוויזען, ער דער זימאן, פלענט זיך אימער צו בערימען פאר אייך און פאר אייער מוטער, דאס ער בריינגט אויס זיין גיהאלט נור אויף שטיצען זיינע מוטער און זיינע ארעמע פאמיליע און איצונד אלעס עס איזט צו אים גיקומען זיינער זיין ארעמער פעטער זיך צו פער העלפין, אדער צו פאר זארגען אים מיט אייער קליינע שטעלע, האט ער אים פורט געוואנט פון זיך וויא איינעם גימיינעם בראדיאגע, און ניט בעסער בעגייט ער זיך זעלבסט מיט זיינער ארעמע מוטער .

מיכאל, גיין ליבער פריינד, איר זאלט עס ניט זאגין, דיזער פעטער זיינער וואר אויס גיהאלפין פון איהם פיל מערר אלעס ער אום שטאנדע איזט אויס צו העלפין אייגען ארעמען פערוואנדעטין אונד איזט אועק פון איהם העקסט צו פרידען .

נארבוניע, עס איזט אזו ליבער שאלאמאן, דאס זיין פעטער וואר רעכט בראוו בעהאנדעלט גיווארין פון אים, דען מיינע מוטער זעלבסט וואר בייא דעם גישפרעך פון דעם זימאן מיט זיינעם ארעמען פעטער, און עס וואר גאנץ היבש און גאנץ פריינדליך .

מיכאל, בעסטער שאלאמאן, מעסיגען זייא איהרען צארען געגין איהם .

שאלאמאן, אזו הער מיכאל, אויך איר זאלט גאך וואס גומעס פון איהם ריידין ?

נארבוניע, און גראדע דערום גיפעלט מיר דער הער מיכאל פיל מערר אלס איר און אזו אויך דער זימאן וואס האט פיל גומעס פון אייך גישפראכין פאר מיר, דאס עס האט מיר גיפרייט צו האבין ארום מיר

נארבוניע, אלזא דער יאזעף טראנזע וואס מיינע מומער און מאכט
האבין היינט אזו פיל גוטעס פון איהם גישפראכין?
יאזעף, אזו אייער מומער און אייער מאכטער, דיא שיינע אנגעס
האבין זיך דער טאנט אן מיר.

נארבוניע, נון פרייט מיך צו קענען אייך פארזויגליך, ליידער דאס
מיר מענטשין פון שטאנד און פון ראנג (פון גרויסען גראד) זוכען אויף
גור דיא גיכטש ווירדיגע, דיא דומקעפ (דוראקעס), דיא הייכלער (הנפים)
און דער וויסען זיך אונז פון דיא גישיקטע און פייהיגע (שפאסאבנע) לייט
דורך איינען בלינדען צו פאל גור, נון איזט אימער צו ליינען אויף אונז
דעם פסוק פון קהלת 'כי מרפא ינוח חטאים גדולים' איינע קליינע
נאכלעסיגקייט (אבגעלאזענהייט) פאר אורזאכט (מסבב) גרויסע מענגעל
(פעקלער) 'נתן הסכל במרומים רבים' דער אונוויסענדיגער (דוראק) ווערט
דורך דעם פארזעצט אין דיא העכסטע גראדען, 'ועשירים בשפל ישבו'
און דיא וואס זיינען רייך אין זייערע טאלענטע בלייבן זייא זיצען גאנץ
גיידעריג, ליידער איזט עס אבער אזו איינע שטועבע (סלאבאסט) פון ריזען
פאר געהמען ליימין וואס מען ליידעט גאכטער זייער פיל דער פון, און
ליידער האב איך זעלבסט דיזע אונגליקליכע ערפארונג גימאכט, צו
מיינעם גרויסען אונגליק, אזו גייט עס אימער דאס דער פאר שטאנד
קומט אימער צו שפעט וויא דיא פאזארנע ראטע.

מיכאל, אלזא מיין הער אייער גוטער ווילין זאל גישעהען, איך
שטייא אייך צו דינען מיט קאפ און הערץ.

נארבוניע, נון פרייעטעס מיך העכסט און לאדע אלזא אייך ביידען
אין היינט צו דינען אבענד, איהר וועט דער וויסען בייא מיר אס היזע
איינע אונגענעהמע גיזעלשאפט, און איר ביידע וועלין אלזא העכסט גוטע
געסטע זיין בייא מיינער מומער און בייא מיינע מאכטער, און דאס
גלייכען בייא מיר זעלבסט.

מיכאל, מיר דאנקען אייך ערנעבינסט פאר דיזע עהרע און פאר
דיזע פריינדליכקייט.

יאזעף (פאר זיך), און איך וועל אלזא באלד זעהען דיא אנגעס.
שאלאמאן, דער וואס האט דאס אלעס גיהערט פון אונזער דער
שאף, און וואס וואר אויסער זיך פאר פריידע איזט ארויס פון זיינעם
פערשטעקן און האט זיך פאר גישטעלט פאר דעם נארבוניע.

גוטען טאג הער נארבוניע, אלזא מיין הער דא איך ווייס שוין דאס

צו זעהען זיך מיט אייך, איר זאלט וויסען דאס איך האב אין דיע
 טאנען מאנכע פאפירן פון אייך גילעזן וואס האבן מיר איינע פיל
 געסערע מיינונג פון אייך גילעבין, איך מאג אייך זאגן אין אויב דאס
 גאך האב איך אזו וואס שיינעס גרהאפענס אונ צוא גלייך גידיגענעס
 (גלייטערמעס) אונ בינדיגעס (שוויאזנאסקין) אין מיינעם לעבין ניט גילעזן,
 אלזא טוט מיר העכסט לייד דאס איך האב אייערע גאלדענע פערער ביז
 אהער צוא וואס געסערע ניט גענוצט, דער צוא גאך האב איך דא
 אונגליינגקט (ניט לאנג) גיהאט נינג גילעגענהייט צו הערן דאס איר זייט
 איין העכסט גראווער מאן פון גוטען כאראקטער, העכסט געשיידען
 (סקראמנע), אלזא מין הער איצונד האבן זיך דיא גישעפטן מיינע זיך
 פיל פארגרעסערט אונ דער צו גאך איין גטוואס אין אייער פארזוירונג
 אריין גיפאלן ווייל זיין ווארען גיפירט דורך איינע אונגעשיקטע האנד,
 איזט מיר איצונד אזו אמאן וויא איר זייט אס גיימינסטען אום בייא צוא
 שטיין מיר אין מיינע גישעפטן מיט זיינעם קלוגין ראהט אונד מהאט,
 דאהער מין געסטער, ווען געס אייך בעליבט איזט צוא פאר בלייבען
 ווייטער בייא מיר אין דינקט באט איך אייך אן שוין איינע פיל גרעסערע
 שפעלע אלס איר האט בייא מיר ביז אהער גיהאט, איינע שפעלע וואס
 וועט זיין פערבונדען מיט גרויס גיהאלט אונ מיט עהרע, איך וויל דאס
 איר זאלט זיין מין גיהילפע, מין קאנטראלער, מין אדוואקאט, אונ צו
 גלייך אויך מין ראט געפער אין מאנכע שטוערע פעלען, דען איך זעה
 אויך איין פון אייערע פאפירן וואס איך האב גילעזן דאס איר זייט איין
 מאן פון גרויסע איינזכטען (קלוגהייט).

מיכאל, א איך העמע אזו איינע גרויסע עהרען שפעלע מיט פריידן
 אן גינזמען פון אייך ווען געס וואלט אין דער ווירקליכקייט אזו גוועזן וויא
 אייער מיינונג איז איצונד פון מיר.

יאזקא, הער נארבוניע, הערן זיין ניט מין פאטער, בלייבט בייא
 אייער גוטען מיינונג פון איהם, איך פארזיכערע אייך מין הער דאס ער
 איזט גאך פיל מעהר אלעס אייער באגריף פון איהם, דען ער איזט צוא
 געשיידען (צו סקראמנע) אונ ער פארזיגרינט זיך דער מיט געגין זיינע
 ארעמע פאמיליע וואס לעבט דורך דיעס אין איינע גרויסען גויט.

נארבוניע, דאס איזט אלזא איר זון הער נארבוניע ?
 מיכאל, יא.

אָבטער אויף טריט .

דיא פֿאַרנע , אונ דער שאלאמאן צערער .

שאלאמאן , גוט וואס איך האב אייך מיכאלען היר אָנגימראָפּין , דער פֿרנציפּאל אייערער דער נארבוניע וויל אייך בעזוכען , אונ דיזעס איזט נור וויל איך האב פיל גוטעס איבער אייך גישפּראַכין פֿאר אים , אונ דיזעס איזט אים טיף אין דיא גאז אריין , דען איך האב געס אזו פֿאַרשטאַנען פון זייגער מינע , אונ דיזעס האט דעם זימאנען גאר גיט גוט גישמעקט .

יאזעף , אַלזא ליבער פֿאַטער , ביזט דו דאך שוין העכסט גליקליך , דען פֿאר גיוויס מיינט ער דאך אָנצו טרויען דיר אזוינע פֿיל בעסערע אונ גרעסערע שטעל אַלס דוא בעקליידעסט ביז איצונד .

מיכאל , אַ יונגער מענטש , שוין גליקליך , דוא זעהסט מיך שוין אַן אַלס פֿראקורא , אונ איך זאג גיין געס קען גיכער זיין פֿאר אַלץ דאס ער האט וואס גייטיגעס בייא מיר צו פֿרעגין , דען דאס גליק האט גאך גימאַלס איין גיקערט צו דעם יעניגען וואס ערוואַרמעט אים , אונ וויל ער איזט מיר אַס גייטיגסטען , וועט ער מיר גיוויס אויס מיידין .

שאלאמאן , גיין ליבער מיכאל , זאגין וויא געס גיט איך בין גיט אזו לייכט זיניג וויא איר מיינט , איך ווייס גיוויס דאס דער נארבוניע האט שוין פֿיל בעסערע מיינונגען פון אייך אַלעס ער האט ביז אַהער גיהאט , אונ אזו אייך אומגעקערט פֿיל שליםערע מיינונג פון דעם זימאן ער איזט העכסט טיף גיוונקען בייא איהם אונ איזט שוין אַלזא גאַנץ גאַהענט פון זיין פֿאל (מפֿלח) נור איצונד וויל איך גאך גיט ריידין דער פון , דער נארבוניע האט היינט גישיקט פֿרעגין אייך צו היזע , נון האט מען גיזאגט דאס איר זייט אין בירא (קאנפּאַרא) אַלזא וועט ער שוין בַאַלד דא אויפֿזוכען אייך , אַ וויא איך לעבע , זעהעט , דא איזט ער שוין דען ער גייט אַהער מיט גישווינטע שריטען (טריט) (דער שאלאמאן איזט וואס צום גיכסטען פֿאַרקראַכין הינטער איינען גרויסען ביבער אַלמער אום גיט גיזעהען צו ווערין) .

גיינטער אויף טריט .

נארבוניע אונ דיא פֿאַרנע .

נארבוניע , הערר מיכאל מראנזע , איך קום איצונד אַהער נור אום

שיקען איהר , נון האב איך עם בייא מיר אונ קען איך שוין דינען דער מיט , (אונ האט עם אים גלייך אב גיגעבין) .
 זימאן , אונ איך גיב דאס אפ אין אייער נאמען .

וַעֲקַסְטֶעַר אויף טריט .

זימאן טריפלער , מיכאל טראנזע , אונ זיין זאקן זאעק טראנזע .
 מיכאל , דא האט איר דאס מיין פריינד אבער היינען מונד גיהאלטן , (דאס הייסט גאר גיט דאקטען קיינעם דער פון) גיט איהם גאנץ גיהיים דאס פאפיר וואס ער האט גימאכט פאר אים .
 זימאן , אָ צו ווייס איך צו שווייגען (שטעקט אריין וואס צום גיכטען דעם גיגעבענע פאפיר אין דיא מאשע אונ זאגט צו מיר ווייטער) איך דאנק אייך מיין פריינד , זייא האבן מיר מעהר אלס אייגע פערטיל שמונדע צייט גישיינקט , אונ דינעם איזט בייא מיר איצונד אייך אקרון , דען איך בין איבער הויפט העכסט מיט ארבייט , אלזא איך בעדאנקע מיך בייא אינען , אדיו , דען מען ערווארמעט מיך בייא דעם מיניסטער (נעהט אב טאפענד מיט ביידען העגדען אין זייגע ביידען דאק מאשען) .

זיבענטער אויף טריט .

פאטער אונ זאקן , דאס הייסט מיכאל אונ יאזעף .
 מיכאל , נוא מיין קינד דייער איזט דער מאן וואס דוא האלסט אים פאר איין פאלשען . פאר איין אינטרעגאנט , אונ דאך איזט מיר נאך קיינער אזו גוט גיווען צו טאן אלס ער .
 יאזעף , אונ פון וואגען ווייסט דוא דאס ער איזט דיר ווירקליך אזו גוט וויא ער דיר שיינט ? פון זיינעם וויינען מונד (ויסע ווערטער) זאלסט דוא גאר גיט שליסען , ער טוט עם גור פילייכט ווייל ער ברויכט דיין טזכה איצונד אדער פילייכט גור אום איינצו שלעפערין דיר מיט דינע זישע צויבער ווערטער זיינע אום דוא זאלסט גיט מערקען וויא ער וועט דיך אומגליקליך מאכען .
 מיכאל , אונ איך מיין קינד קען גיט אזו שלעכט דייןקען פון דעם צווייטען וויא דוא , דיא וועלט איז נאך גיט אזו פארדארבען וויא דוא מיניסט .

פאר איר אלעס אייגען גיפיערמיין פאעט , אלזא מין בעסטער , איך האב
פאר אייך דעם ערשטן שריט בייא איר גיטאן נון טוט איר דעם צווייטען ,
מאכין זייא איהר אומגיוואקט אייגע עררען וויזטע , אונ פארגעוויס דא
זיא איין מאל ווייס דאס איר איין פאעט זייט וועט זיא אייך שוין צייגען
איהרע פיעמנעס וואס זיא האט גימאכט , זאלט איר דאן גיט קארג זיין
מיט אייערע בעלויגיגען , ריכט עס אין הימעל , אונ דאן בלייבט זיא אייך
אייגע פריינדן פיר אימער אונ וועט אייך הויך קאמענדירען בייא אייער
גענעראל וואס פאר קערט צו איר זייער אפט , דען וואס נאך אין דער
וועלט קען אזו אייגעס האנפענעס אלעס דעם בלייבען זייגע אפארפאסונג
אונ פשיטא שוין ווען אייגע דאמקע איזט דיא פערפאסערין , וואס זיא
איז דאן דיא אייטעלקייט דער אייטעלקייט , אונ אויס דויען גרונדע האב
אייך גיוואלט אייך אויף ווכען אונ עס אייך זאגען , דאס זאל גישעהען גיט
שפעטער אלעס אין אייגער וואכע , אלץ זיא וועט ווערין גאנץ הער
גישפעלט (גיווימער) פון איהרען קאמאר , דער ווייל וואלט גיט גישאדעט
דאס איר זאלט שוין היינט אויס ארבייטען אייגיגע קורצע פערנען , וואס
זאלין שטארק ריבען (שמעקין) מיט דער ראמאנטיק (ליבע) , אונ צו שיקון
עס דורך מיר צו דער אנגעס , אונ זיא זאל עס זינגען אונ שפילען
היינטיגען אונענד פאר אייגע אויס ערוויילטע גיזעלענשאפט וואס ווארען
צו איר גילארען , נור בלויז צו האבין אייגע גילענענחייט צו צייגען זיך
פאר זייא מיט איהרע טאלענטע אין זינגען אונ אין דער מוזיק , דען זיא
וואר דאך ביז אהער נור אויף דעם לאנדע , זיא האט אזו גאר מייך
גיבעטין דאס אייך זאל עס מאכין , אייך האב עס אזו גאר פערשפראכין ,
אייך בין אבער בעלאסטעט מיט זייער פיל ארבייט , אונ דער צו נאך מיט
שווערע ארבייט אויס צו ארבייטען גייע פראיעקטע פאר דיא גייע
באגן פון וועלכע אייך דארף ווערין פראקורע , אונ בין אלזא איצונד
גאנץ אונ גאר גיט גישאפען צו פערנען מאכערייא , זאנסט וואר עס
בייא מיר נור איין פעדער שפיל , אלזא מאכין זייא עס אונ אייך וועל
עס איהר געבין אין אייער נאמען , עס וועט אייך בייא איהר גרויסע
אכטונג פערשאפען , אונ אייך וועל דער בייא דיא פריידע האבין צו
בעווייזען איהר דאס אייך האב וואהר עס פון אייך גישפראכען .

יאזעף , אונ אייך פרויכע עס גיט צו מאכין , ווייל אייך האב עס
נאך פון געסטערין גימאכט , זייענד אין דער מיינונג עס זעלבסט אב צו
שיקען

זימאן , העטען זיין ליבער יאזעף גיוואוסט וויא זייט איך בין
אויבער הויפט מיט ארבייט וואלטן זיין שוין מיר גיט גימאכט דיזע
פראגע , צוואר איך ווער גוט בעלזיגט דער פאר , אבער עס בענעמט
מיר מיינע גאנצע צייט , דאס עס קומט מיר גיט אויס אזו גאר אייגע
פרייאה שמונדע צו בעזוכען אייך , זאנסט וויא פאר שטייט איר זעלבסט
וואלט איך שוין בייא אייך מער אלס איין מאל גיוועזן , נון וויא גייט עס
מיין בעסטער , איך זאג אייך גאנץ אויפריכטיג מיין פריינד , דאס איך
וואס ווייש אונ פארשטיי וואס פאר איין טאלאנטטער אונ בורלאנטטער
יונגער מאן איר זייט , אונ בייא אלעס דעס זייט איר גור לייטענאנט
(פארזיק) בעדזיערע איך אייך גיט ווייניגער אלס אייערער פאטער , עס
מוט מיר לייך אום דאס איר זייט אריין אין מיליטער שטאנד וואיענע
שלוזבע , דען איר וואס איר זייט איין גרויסער ריכטער (פאעט) אונ אזו
איין גרויסער בעלעטריסטיקער (מליץ) , האט איר גידארפט בעסער וויילען
פאר אייך דעס גילערניטען שטאנד , אונ דאן וואלט איר גינאלטין אין
דער וועלט פאר דעם גרעסטן פארפאסער (מחבר) אונ איר וואלט אייך
גימאכט איין שם עולם מיט אייערע חבורים וויא איין האמער , וויא איין
ציצערדאן . דאך אבער פארזאמען זייא ניקט , זייא זיינען גאך יונג אונ
דער צו גאך פיל מער דרייסט אלס אייער פאטער , דיא וועלט וועט אייך
גאך דער קענען אונ וועט אייך לוינען גאך אייער ווערט , אונ איך האב
היינט אויך פילעס אונ לאנגעס גישפראכין וועגן אייך מיט אייגער
וויכטיגען פערזאחן , איך מיין עס מיט דער מאדאס בלומע איך האב
אייך פארנעמערט פאר איר , אונ האב איר אלזא זייער גוט גישטיקט
פאר אייך .

יאזעף , אונ וויא אזו זיינען זייא גיקומען צו רייד וועגן מיר ?
זימאן , דיא מאדאס בלומע האלט זיך פאר אייגע גרויסע קענערין ,
פאר אייגע פאעטיקע , איך ווייס אפילו גיט וויא אזו זיא קומט גאר צו
אזו אייגער הויכען מיינונג פון זיך , אונ אן חאניפערייא פעלט איר גיט ,
דען זיא איז דאך דיא מוטער פון אונזער פרינציפאל , מען צו רייסט זיך
לייבענדיג איידע פערווען (פיעסנעס) וואס זיא מאכט , וויא צווישען אונז
גיזאנט טויגען זייא אלע אויף דעם פייער , אונ אלס זיא האט היינט מיט
מיר זיך בעשפראכען היינט מארנעגש איבער אלע היזיגע פאעטין , אונ
האט דעם גרעסטן טהייל פון זייא מער גימאדעלט , אלעס גילויבט , האב
אייך שוין גיהאט דער בייא אייגע גומע גילעגענהייט פאר צו שטיעלין אייך

אלמטע שלא וויאנער, אזו אויך בייא דיא פאליאקען איינע גינעצע דאס
 יעדערער שלאכצייץ וואס האט נור גיהאנדעלט האט פאר לארען זיינע
 שלאכעמזווא, אלזא מין בעסטער זאל עס בלייבן בייא דעם אלמען,
 שרייבן זייא נור איבער דיא פאלשע זילבער שיינען, אונ ווייטער לאזן
 זייא ליגען אונ טריגען וויא ביו אהער.

שאלאמאן, אלזא מין פריינד, איך ערגעבע מיך אייערעם ווילען,
 אונ שרייבן נור וויא זייא בעפעהלין, געדולדין זייא זיך נור איינע שמונדע
 אונ זייא האבין עס פיקס אונ פערטיג.

זימאן, גוט איך וועל דא פארבלייבן ביז זייא עס צו פארפערטיגען
 נור אום גאטעם ווילען עס דארף קיינער וויסען, דאס איזר האט עס
 גישריבן מען מוז דורך אויס מיינען, דאס נור איך זעלבסט האב עס
 אב גיפאסט, אונ זייא זיינען שוין אזו גוט וויא שוין בעלוינט פון מיר.

שאלאמאן, מיינע בעסטע בעלוינונג איזט צו ציינען איינעם פריינד
 מאנכע גיפעלקייטען, בלייבן זייא היר זיצען, באלד ווירד היר מין זאהן
 דער יאזעף קומען, דא וועלן זייא קענען זיך אונטערהאלטן מיט אים,
 דען ער איזט איין גוטער געזעלענשאפטער, אבער דער ציילען זייא מיר
 אים אויך ניט פון דיועס גישיכטע, ער איזט אייך צוואר גוט, דאך דארף
 קיין דריטער וויסען דער פון.

זימאן, א איר זייט איין העכסט בראווער מאן, עס איזט אייך אן
 צו טרויען אלע גיהיימניסע אונ דער צו דעם גרעסטין שאין אין דער וועלט
 נון טוט מיר לייך אום אייך, דאס איר ווערט ניט בענוצט צו וואס
 בעסערס אלעס גיהילפע (פאמאזניק) אין אפירא איר האט גיקאנט זיין
 דער בעסטער שטאאטס סעקרעטאר, אט אזו ווערן אין דער וועלט
 פארלארן אונ פארשלאפן גרויסע טאלענטע וועררענד דיא קליינע
 גלענגצען אונ שטראהלען.

פֿינפֿטער אויף טריט .

”יאזעף אונ זימאן” .

יאזעף (גיריסט דעם זימאן מיט איינער מינע פון פארשטעלטע
 פריינדשאפט), וואס מאכין זייא בעסטער ? אונ וואס איזט עס מיט אייך
 דאס מען זעט אייך אזו זעלמין .

ג'יט פארנעסט ל'בער פריינד ווער דער נאט דעס קויפלייטע איזט , דער מערקור (* וואס איזט צוא גלייך דער נאט פון דיא דייגען (גנבים) , אויך דער בן ס'רא דריקט זיך אויך ג'יט בעסער אויס אין זיין ספר איבער דיא קויפמאנשאפט , ער זאגט אין אים "כיתר בין אבן לאבן כן הרמיה בין הקונה למוכר" וויא איין גאגיל האלט זיך פעסט נור צווישען צווייא ציגעל, אזו האלט זיך פעסט דער טרוג אונ לוג צווישען דעס קויפער אונ פאר קויפער . אונ ג'יט בעסער דריקט זיך אויס דיא הייליגע שריפט (כתבי הקודש) איבער דעם "כנען בידו מאזני מרמה" דער קויפמאן מיט פאלשע שאלען , דיא אנגעס האט גיזאנט דאס איין יאר מארק איזט אזו איין פלאץ נור וואס מען האט אפ גירעט צו קומען אהין אום נור צו בעמריגען איינער דעם אנדערן , אלזא איז קיין וואונדער דאס עס וואר בייא דיא

אלטע

(* בייא דיא אלטע גריבען וואר בייא זייא אלס זייא ווארען נאך היידען (געצין דינער) מערקור דער נאט פון קויפלייטע , פון דייגע (גנבים) פון לינגער, אונ דאס גלייכען , ער וואר נימאלט אלס שיינער יונגער מאן וואס שטייט אויף איינעם קונעל (באל) אונ דאס אויך אויף איינעם פוס נור , אונמען בייא דיא קנעבלאך פון ביידע פיס זיינען צוא גיוואקסענע פליגעלאך , אונ דאס גלייכען זיינען דא צווייא פליגעלאך בייא זיינעם העלעם (הוט) כון ביידע זייטן קאפ , אין איינער האנד האלט ער איין שטעקיל מיט צווייא פליגעלען אונ אין דער אנדערער האנד אפייטיל געלד , אלץ קוזים אויף שווינדעל אונ טרוג , אין דער גמרא עבודה זרה קומט דזער מערקור פאר אונקער דעם נאמען מרקולים , אונ זאגין אויף אים , שיקרא אהרא כרעיה קאי' דזער ליגען נאט שטייט נור אויף איין פוס , אונ ווייל ער וואר אויך בייא זייא דער נאט פון דיא ווענין (שטראמען) פלעגין דיא רייזענדר קויפלייטע צו ווארפין צו אים יעדען שטיין וואס מען האט גיפונען ליגענדיג אויף דעם וועג , אונ דער מיט האט מען אים גידינט , אונ דאזער זאגין אויך אונזערע חכמים "כל מי שכלמד תלמיד שאינו הגון כאלו זורק אבן למרקולים" דער וואס לערינט מיט איינעם צו לאנענעם תלמיד פענייט אזו אנרויסע זינד וויא ער וואלט גיווארפין אשטיין צו דעם מרקולים , דאס איזט גימינט , דאס זעלבסט ווען מען איזט אויסען מיט דעם ווארפין איין שטיין צוא אים , אום נור צו גבזה זיין אים דער מיט , דאס עס שיינט דאס מען פענייט דער מיט איינע מצוה , אונ באמת איזט עס נור איינע גרויסע עבירה "שעבודתו בכך" ווייל ער ווערט אזו גידינט פון דיא גלויבען אין אים , אזו איזט עס אויך דער פאל מיט דעם לערנען איינעם פערדארפענעם תלמיד , דאס ווען אויך מען טיינט צו טאן דער מיט איינע מצוה איזט עס גראדע איינע גרויסע עבירה , נון הייסט עס מצוה הפאה בעבירה .

אלעם מוז נישטריבען ווערין קורץ און בינדוג (שטואונגע) אפער העכסט קלוג
 און העכסט אומזויכטיג (אשטראונגע), און דער צו איזט מיין קאפ איצונד
 גאר גיט נישטימט, דען איך בין פערנומען מיט פיל אינטערעסען פון
 דער נייען באנק, און גאך מער מיט דעם ראמאן וואס עס שפינט זיך
 צווישען מיר און דיא אנגעס, איין ראמאנס וואס קען מיך ווען עס זאל
 מיר נור גליקען פאר איינען מיליאנער מאכען. אלזא וואלט איך איצונד
 פון אייך פערלאנגען, דיזע ארבייט איבער געמען אויף זיך, איך ווייס
 דאס איר וועט עס גוט בעארבייטען, און איר דארפט עס מיר טאן אזו
 פיל מער פיר אייערין אייגענע טובה אלס פיר מיין טובה, דען ווען איך
 נור פראקורע, און דער צו גאך איין איידעם פון דעם נארבויגע דאן זייט
 איר פערזארגט מיט איינעם האנערטאוען ברויט צייט איר וועט לעבין.

שאלאמאן, איך וועל עס אייך מיט פריידען מאכען, און גיט נור
 צו ליב דעם גוצען פון אויגז בייידען וויא איר האט מיר ערקלערט, גיין
 וויא דיא ווארטייט גיזאנט, נור אום אלגעמיינעם וואויל (טובות הכלל)
 דען שוין לאנג האט מיר מיין הערץ גיקלעמט צו זעהען, וויא עס ווערט
 מיט דיזען פאלשען זילבער שיינען (סיגנאציעס) גאנץ אפען גישאחערט
 (גיחאנדעלט) וויא מיט איזט איינער ראיעלע וואהרע (סחורה), און דיא
 רעגירונג טוט קיין מדיט אום עס צו פארנווערען, און לויט רעכט האט
 מען זיך גידארפט וועגדין צו דעם מיניסטער וועגין די גרויסע באנקראטין
 וואס האט אין דיזע צייטען איינגעריסען אים לאנדע און גזייבען גאנץ
 אונגעשטראפט, און עס איז שוין אזו ווייט גיקומען, דאס דאס וועקסעל
 רעכט האט שוין גאנץ און גאר פערלארען אוהרע קראפט, דאהער דאס
 צו טרויען נישטערט, און דער גישעפט ווערט איין גיהאלטין, און דיזעס
 איזט גיט ווייניגער שערליך צו דער מדינה אלס דיא פאלשע זילבער
 שיינען.

זימאן, א מיין בעסטער, זייא ויינען צו ערליך און צו ראיעל, אום
 איין רעכטער גישעפט פריער צו זיין, און איר טוטט אלזא שוין פיר
 אימער נור איין גוטער גישעפט גיהילפע פארבלייבין, אדער קיין
 פראקורא, מען זעהט עס אייך אן אייער ערליכען גיזכט, און דאהער
 קענט איר שוין גימאלס האפען אויף איינען שטייגונג צו פערלאנגען
 רעכטליכקייט און בראוהייט פון איינעם קויפמאן איזט קיינע ווייניגערע
 דומהייט אלס וויא צו פארלאנגען צניעות פון איינעם פריידען מיידען.

גיש , אונ וויל דאָהער בייא דיזער גליקליכע גילענענהייט , דאס איך ווערע
פראקורא אין דער נייע באַנק , אייערע אומשטענדע אויף בעסערין .

מיכאל , דיא נייע באַנק וועט דאך ערעפינט ווערין אין טוילען , אין
דער שטאדט , אלזא וואס ברויכט איר מיך אויפין לאַנד אין איינער
ווילע ?

זיטאן , בייא מיינעם וויסען דאס דאָרט וועל איך האבין דרייא
מאל אזו פיל אַרבייט אלס אין דער פירא , אונ נאך פיל שווערערע אלס
היר , אונ וועל אלזא פערנענויס צו קורץ קומען מיט מיינער אייגענע
פערדער , וויל איך אלזא האבין אין אייך גיהימען מיט אַרבייטער
(פאמאצניק) וואס זאל מיר פערפֿרטיגען אלע שווערע אויס שטיכע אונ
פאלאנסען , דען וויא אונטער אונו גיזאנט , איך וויל גיש דאס דער
נארבוניע זאל וויסען , דאס איך האב אייגען גיהילפען צו מיר , איך וויל
דאס ער זאל מיינען , דאס נור איך אליין פיהרע אזוי ריכטיג אונ גישיקט
דעם נייעם גישעפט , דאָהער וועל איך איינע שיינע ווילע דינגען פאר
אייך פאר אפאר וויארקט פון טוילען , אונ וועל אייך געבין איין דאפעלט
גיהאלט אלס איר געמט דא , איך מוז עס מאן . דען דיזע שטעלע דיא
נייע איזט איבער אלע מענטשליכע קרעפטין . עס וועט זיין דאָרט אַרבייט
אונ בפרט נאך פיר מיך , וואס איך מוז נאך מאַכע אַווענדען פֿרבריינגען
מיט דער מאדאמע בלומע , אונ מיט דיא מאַקעל אונגעס וואס איזט צו
האפן דאס איך זאל זיא מיט דער צייט הייראמען , אונ דיזעס קען
אנדערש גיש אויס גיפירט ווערין , אזו היינע איך אס וויינגסטען וואו
איך זאל מיך גיש צייגען פֿרדער דאס איך בין איין טיכטיגער גישעפטס
פֿרדער אלזא וויא איך זעה איין איז מיר דיזע נייע שטעלע פון פֿראקורא
גיגעבין גיווארין אלס פֿראכע שטיק , אום צוא וויסען צוא האב איך
פֿייהינגקייטען צו זיין איין גוטער באַנקייא צו גיש , אונ דיזעס האט מיר
אזו ווייט דער וויילע פֿערדרייט דעם קאפ דאס איך בין גיש אום שטאנדע
צו פֿערפֿרטיגען אונ אויס צוא אַרבייטען אייגען שטאטיקע אן דעם
פינאנס מיניסטער ווענין דיא פאלשע זילבער שייגען וואס האבין זיך
פֿערמערט אים לאַנד , עס דארף אים אין דיזער שריפט פאר גישטעלע
ווערין וויא ווייט דיזעס שטערט דעם קרעדיט פון דער רעגירונג , אונ וויא
ווייט עס שטערט דעם גישעפט , אונ דער צו נאך מוז אין דיזער שריפט
פאר גילינגט ווערין קלונע פֿראיעקטען וויא עס איין צו האלמען , דיזעס
אלעס

זימאן, גיין ליבער מיכאל, דינער שאלמאן, מוז זיין העקסט דום
 אדער העקסט פערדארבין ווען ער אזוי מיינט, דאס איך וואס האב אים
 אזוי פיל גוטעס גימאן, זאל אים וועלן גייעס טאן, ברויטלויז מאכען,
 דער צו נאך זאגט ער דאס ער האט גימיינט מיט דינען אנשווארצען מיך
 פאר דעם נארבונען פיל מער אייך צו דינען אלס זיך זעלבסט, און וויא
 איך זעה איין האט ער אייך מיט דינען אנשווארצען מיך פאר דעם
 נארבוניע פיל מער שלעכטש אלס גוטעס גימאן, איך בין אייך פיל מער
 גוטער פריינד אלס ער, און פארשטייא צו גלייך אויך פיל בעסער פאר
 אים וויא און ווען אייך צו דינען בייא דעם נארבונען, און וויל מיך אלזא
 שוין מיט אייך זעלבסט דאריבער באדיינקען, דאס הייסט אייער שטאנד
 צו בעסערין, דען איר ווערטע מיך (האב רחמנות איבער אייך), אלזא
 הערין וויא וואס איך האב וועגן אייך אויס גידיינקט, וויא איך ווייס דאס
 איר זייט איין מאן פון שטילען און רוהינען באראקטער, דאס איר זייט
 וויא צו זאגן גישאפין פיל מער פאר איין פראשמיין אונבעקנוועמעס לעבין.
 אלס פאר איין גלענצענדעס און רויסענדעס לעבין, דען וויא גיזאגט איר
 זייט פיל מער דייןקער אלס וועלט מאן, אדער לעבעמאן, און מיינעט
 אויס פון זעלבסט יעדן שטייגונג, קומט בייא מיר אויס דאס עס וואלט
 גיווען פאר אייך פיל גלייכער צו האבן אייגע בעשעפטיונג און דעם
 לאנדע, אין איינער העקסט שיינע ראצע אלס היר דא אין דער שטויביגע
 און דומפיגע און צו גלייך לארעמדע בירא, און דער צו נאך מיט איינער
 פיל בעסערין און גרעסערין גיהאלט, און פילייכט נאך איינען גוטען מיט
 דרבייא, זייא וועלן דארט אויך פיל גיזונטער ווערין, און אויך פיל
 פרייליכער זיין אלס היר דא אין שטאדט.

מיכאל, פערנעוויס וואלט עס גיוועזן פאר מיר וויא גיבארין, אבער
 וואס פאר איינע ארבייט ווילן זייא מיר דארט אויף געבין, און דער ווייסט
 צו וועל איך זיין געוואקסען (שפאסאבנע) דער צו ?

זימאן, א ליבער טראנוע, מאכין זייא זיך גיט אזוי פיל ארונטער
 פאר מיר, פאר מיר וואס איך בין שוין לאנג איבער צייגט אין אייער
 גרויסע פעהיגקייטן און ווייס דאס עס איזט פאר אייך קיינע חוכרא דא.
 דען זייא האבן מיך שוין פיל מער אלס איין מאל ארויס גיהאלפן מיט
 אייער גישיקטע פעדער פון מאנכען גרויסע פארלעגענהייטען, און האב
 אייך אלזא זייער פיל צו פאר דאנקען, איך גידיינקע עס און פערנעסע עס

אייניגע מאַנע, אונג נאכהער אלס איך וועל פון זיין ביידען מייגען לעצטין
 נוצען פֿעקומען דען באלד וויא איך ווער פֿרעקור אין דעם נייעם באַנק
 באַרק איך זיין שוין ביידען אויף פֿפרות, דען איך האב מיר שוין
 פֿעשטעלט אייגען געהילפֿען וואס קען ביידע זאָבען, דאס הייסט וואס
 איזט איין גליקטער בוכהאלטער אונג איין גוטער דיכטער, דאן אַגוטן
 מאַג ר' איד, וועט מיר שוין דער מיכאל איבער אלע פֿערנען זיין, דאס
 הייסט ווערן ענטזאָגט פון זיינער שטעלע, אונג וועל עס לייכט אויס
 פֿיהרען, דען דאן וועט ער מיר זיין שוין גאַנץ איבעריג, אונג צו גלייך
 שטעלן אונג ניט ווייניגער אויף זיין זאָך.

פֿערטער אויף טריט.

׳מיכאל טראַנזע אונג דער זימאן׳

זימאן, גוט וואס איך האב אייך איצונד דא גיטראפין, דען איר
 זייט מיר איצונד זיין גירופין.

מיכאל, איך? צו וואס קענט איר מיר איצונד פֿרויזען?

זימאן, ווייל איך מיל מיר פֿעדריינקען מיט אייך איבער אייגעם
 וויכטיגען געגענשטאנד.

מיכאל, איבער וואס?

זימאן, צוואר איבער אייגע קלייניקייט, איך גלויבע איר מוזט עס
 שוין וויסען, מען האט גיוואלט אונז ביידען אין אייניג מאַכן, אָבער איך
 האף דאס עס וועט דעם יעניגען דאס עס וואלטע דיזעס ניט געלוינגען,
 איך בין בייז דער גיווען אייך איין גוטער פֿריינד אונג פֿערבלייבע עס אויף
 אייביג, אונג האב עס פֿעוויזען שוין זייער בייטליך, אלס דער אונגזינגער
 שאלאמאן האט גיוואלט מיר איין שווארצען בייא דעם נארכוניע.

מיכאל, וויא? ער דער שאלאמאן.

זימאן, זיא, ער האט אויס גירעט אויף מיר פֿאר אייך אלץ וואס אין
 קארט שטייט.

מיכאל, א, זיא, עס קען זיין דען ער האט זיינע שטעלע פֿערלארען,
 אונג מוז אלזא מייגען דאס איזט גור אייך געשעהען, אלזא איזט עס אים
 ניט צו פֿעדריינקען, איך גלויבע דאס איר וואלט אויך ניט פֿעסער גיווען,
 ווען זיין העמין זייער שטעלע פֿערלארען, אונג העמין דער בייא גימינט
 דאס ער האט שולד דערבין.

ניט באַלד איינען בלוטיגען פארדאכט איבער מיך צו מאכן, דאס דינעם
 וואר נור מיין ווערק. אונ איך האב עס גיטאן אויס ביינען אפזיכט מיט
 אייך, דאס הייסט גאנץ גידעריג פון אייך געהאנדעלט, אונ דינעם האט
 מען גאך פון מיר ניט גיזעהען, נוא וואס דיינקט איר איצונד :

שאלאמאן, וואס איך דיינקע ? מאך איך אייך קיין געהיימנעם דער
 פון, זייט וויסען דאס איך בין גאר ניט ארונטער געפאלען פון דעם
 איצטיגען ניט אויס פירען מיינען, אונ ניט אייך אס מינדעסטען רוזט
 גיווארין פון אייערע איצטיגע רייד, בייא מיינעם וויסען דאס איר זייט גאך
 פיל מער פאר דארבען אלס איך האב אויף אייך גירעט פאר דעם
 נארבניע. איך וועל איינע צווייטע אונ דריטע פראבע אויף זיינעם
 הערצען מאכן, אונ האפע דאס איך וועל אייך אין קורצן אויס האפן,
 דען דיא ווארהייט מוז אימער זינען (מנצח זיין), זיא גראבט וויא שטיילע
 וואסער ביז זיא פינדעט איהרעם גראדען וועג

דריטער אויף מדיט .

זימאן אליין .

זימאן, וויא איך זעה דא איצונד איין פון דעם שאלאמאנס רייד,
 איזט מיר דער מיכאל טראנזע אונד זיין זאקן יאזעף אויך ניט גוט, אונ
 קעגען מיר אלזא פיל מער שאדען אן מאכען אלס דער שאלאמאן, דען
 זייא ביידע זיינען פיל קלינער אונ מעכטיגער אלס ער, אלזא וואלט
 געווען פאר מיר אס גלייכסטען, דאס איך זאל פון דעם מיכאל טראנזע
 אויך לויז ווערין דאס הייסט אויס צו ווירקען בייא דעם נארבניע דאס ער
 זאל אים אפ זאגן פון זיינער שטעלע וויא דעם שאלאמאן, ליידער דארף
 איך עס דער ווייל ניט טאן ווייל זייא ביידע זיינען מיר גאך דער וויילע
 העכסט גייטיג, דעם פאטער (דער מיכאל טראנזע) ברויכע איך גאך, צו
 ליב זיינעם גוטען קאפ אונ זיינער געשיקטען פעדער, דען אלע וויכטיגע
 ארבייט טוט נור ער פאר מיך, אונ דער זון (דער יאזעף) דאס גלייכען
 איזט מיר איצונד אויך אס גייטיגסטין, דען ער איזט איין גישיקטער
 פערזען מאכער (לידער מאכער), אלזא ברויך איך אים איצונד דאס ער
 זאל איין שיינעם ליד אויס ארבייטן איצונד אום צו ערשיינען דער מיט
 אלס אייגענע ארבייט פאר דער מאדאם בלומע היינט צו אבענד וויא
 איך האב עס איר פאר שפראכן אלזא מוז איך מיך גאך געדולדען

אין שטאנד נאך מערר שלעכטעס צו מאן, ווארט גאך אנווילע וועט ער
דיין פאטער אויף מאכען ברוימלוזי (אן ברויט).

יאזעף, מען קומט, האלט מזיל, מיר דוכט, ער זעלבסט, לאמיר
אים אויס מיידען, איך קאן זיין אגבליק גיט ליידען, לאמיר אוועק גיין
פון באגען.

שאלאמאן, גיין גראדע אומגעקערט, וואס הערין מיר אים, זאנסט
וועט ער מיידען, דאס ער האט מיך שוין אויס גיחאט, איך אבער גיין
דען איך שעהם מיך מיידע אויגען אים צו ווייזען, (יאזעף איז אוועק,
שאלאמאן איז גיבליבען).

צווייטער אויף טריט .

זימאן אונ שאלאמאן.

זימאן, גוא וואס זאגט איר איצונגד הער שאלאמאן? וואס האט
איר אויס גיפירט געגין מיר, גון הייסט עס דאס איר זייט גיבליבען גור
איין גאר אונ איין בעל עולה, דען איר זעט דאך איצונגד אויס וויא איין
לאזנער דאנאקציק גור, אונ ווייטער גיכמש, אונ איר זייט גאך אזוא אונ
פארשעמט צו קוקין מיך גלייך אין געזיכט?

שאלאמאן, געוויס, ווייל איך ווייס דאס איך האב קיין ליגען גיזאגט
אונ האב דער צו גאך איין רעכט עס צו זאגין, אונ וואס איך האב דער
וויילע גיט אויס גיפירט, איז דאס גיט מיין שולד, דען איר זייט איין
גרויסער חונף, געגייט אין בעפריגען, אונ האב אלזא גיז אהער גאך גיט
געוואוסט וואס פר אדומרעין איר זייט, זא וויא עס איז, היר איז גארבונע
גיט דא, גאט איז דא צווישען אונז בייידען, איך האב קיין ליגען גיזאגט,
איר זייט איין אונוויסענדער גור איין שמייכלער, אונ דער צו גאך איין
בעזסאוועסנער מענטש, אונ באסטע.

זימאן, אונ בייא אלעם זייט איר גיבליבען איין לאזנער דאנאקציק
אונ גיט איך, אונ גאך איין מיידעם לעבין האב איך גיט איין גישמוצט
אינגען שלזאסצע בייא זיינעם פרינציפאל וויא איר האט מיך אינגישמוצט
פאר דעם גארבוניע, מען האט איך ענטזאגט פון אייער שמעלע, גור
דארום פילייכט ווייל מען האט גיחאט איינעם גילכערין פאר איך, אדער
ירוך אייגע אנדערע אדוואכע, דען גיט פיר אימער בלייבט מען אויף
איגע שמעלע, אזא אס ווייניגסטען האט איר גידארפט דינגקען, אבער

שאלאמאן , גיין מיין פריינד , בלייבן זייא רוהיג , מייןען זייא גיט
 דאס דער זימאן האט מיך אויס גיהאט . גיין , איך ווערדע מיך ווייטער
 פרובען צו ריידען מיט דעם נארבונע , איין מאל צווייא מאל אונ איך
 דרייא מאל , ביז איך וועל דאס מיניגע אויס פיינדען , דען דיא ווארהייט
 מוז אימער זיגען (פייא קומען) .

יאזעף , ליבער שאלאמאן , לאזין זייא אפ דער פון . דען עס פאכט
 גאר גיט פאר איך דאס צו מאן , פיל בעסער , דאס מיר זאלין נור דורך
 אונזערע מעלות בעקומען וואס בעסערש אלס דורך מסירות , דען
 דאנאסעווען איז איין עלענדעס האנדווערק .

שאלאמאן , אונעק מיט דיזען שטאלן , דען דיזעס איזט אייגע
 דומהייט , ווארטין ביז דיא ערליכקייט וועט אליין זיך דער שלאגין צו
 איר רעכט , דאן אנוטין טאג ר' איד וועט עס אייגע אייביקייט דיזערין ,
 גיין , דיא ווארהייט האט פיל מעהר רעכט צו מאן וואס פאר זיך מיט
 אלען מעגליכקייטען וואס נור גיט פערבאמען זייגען אלס דיא פאלשקייט ,
 איין דאנאס איז נור אזוי ווייט גידעריג ווען ער ווערט געמאכט נור אויס
 גידעריגען גרינדען (אורזאכען) , למשל אום צו ווערין בעלויגט דער פאר ,
 אדער אום צו פערדריינגען אייגעס אנדערין פון זייגער שטעלע אום נור
 דאס ער זאל איר בעציהען , גיט אבער אום זיך נוקם צו זיין אן אייגעס
 אומזיסטען פיינד וואס האט מיך בייזעס גיטאן , האט בייא מיר מיין
 ברויט צו גינמען וויא דיזער זימאן האט מיך באהאנדעלט , מיך וואס
 איך וואר אים אימער גוט , אונ וואס ער האט גאך מיר פיל צו פאר
 דאנקען , אויף אים איז גיזאנט שוין דער פסוק 'משׁיב רעה פחת טובה
 לא תמוש רעה מתוך ביתו' דאס הייסט קיין אומגליק זאל גיט ווייכען
 אונד גיט אויס מיידען דאס הזיו פון דעם יעניגען וואס דינט אפ מיט
 שלעכטעס פאר גוטעס .

יאזעף , דיא תורה אבער זאנט דאך 'לא תקום ולא תמור' דאס
 הייסט מען טאר זיך גיט נוקם זיין אונ קיין שגאה גאך מראגין .

שאלאמאן , גיוויס מיינט דיא תורה נור אזו איין פיינד וואס האט
 תרמה אויף דיא בייזעס וואס ער האט גיטאן , זאנסט גיפיגען מיר פילע
 פסוקים וואס זאגין פאר קערט , צום בייא שפיל 'אנקמה מאויבי הנם'
 איך וויל מיך נוקם זיין פון מינע אומזיסטע פיינדע , בפרט גאך אזוא
 אייגען גיפערליכען פיינד וואס איז אין בעגריף (פדגעה) אונ אזו אויך

דריטער אויף צוג.

ערשטער אויף טריט.

שאלאמאן צעדער, און יאזעף טראנוע, בענגעגענען זיך איינאנדער.

שאלאמאן, אַ אַיך זוך אייך שוין לאנג, אַיך האב וואָרט גיהאלטן
אייך האב דעם נארבונען פֿאַר גישטעלט אונזערין פֿאַדלעין דעם
זימאן וויא ער איזט אין דער ווירקליכקייט, אַיך האב אים דער ציילט
אלע זיינע פֿעלערין, זיינע גרויסע אוננויסענדיגייט און זיינע גרויסע
פֿאַרדאַרבענדיגייט.

יאזעף, נון איזט שוין איינע ענדע מיט אים? ער האט אים
אַפֿ געשאפֿט?

שאלאמאן, ידער ווילע נאך גיט, אַ ער איז פֿיל מעהר חיטרא,
אלס אַיך האב גימיינט. דען ער האט מיר דורך אים צום לינגער
געמאכט, פֿאַלשע אייגנענדיגנען אויף אייגנענדיגנען, דאס אַיך בין
געבליבען שטיין פֿאַר דעם נארבונע וויא איין דוראק, נאך מעהר ער
האט בעת מעשה געשפֿילט דיא ראלע פֿון אַבעסמין פֿריינד מיינעם,
ער האט מיר בעדויערט, דאס אַיך האב גיט פֿאַר שטאנען וואס ער
האט געמיינט מיט דעם וואס ער האט בעזעצט מיינע שטעלע מיט
איינעם אנדערין, זיין אַפֿזוכט וואר נור אום צו נעפֿין מיר איינע בעסערע
שטעלע, דאָרט אין דעם גייעם באַנק אלס שעפֿפֿידא, און האט מיר
אלוא דער צו גאַנץ פֿערזיכערט צו איספֿאַלניען, דאס אַיך בין גינאָרין
דורך דעם גאַנץ בענוממען, און בין אַוועק פֿון דאָרט עפעס וויא איין
לאַנגער באַנאַסציק.

יאזעף, יוויא? וואס, דאס איז בעסער אלעס גוט, און אַיך ווינסע
אייך גליק אייגער בעסערין שטעלע.

שאלאמאן, און איר מיינט דאס אַיך בין דרויף מרוצה גינאָרין אָן
צו געמען דיא פֿערשפֿראַבענע שטעלע, גיין, אַיך האב מיר ענטזאָגט
פֿון אַיהר, בייא מיינעם וויסען דאס ער איז נור איין בעטריגער און
איין חוגף.

יאזעף, יאלוא וויא עס ווייזט אים בלייבט עס בייא דעם אלטען,
נאר גיט אים גיפֿירט, גיט פֿאַר אַיך, גיט פֿאַר מיינעם פֿאַטער, און
גיט פֿאַר מיר.

אונעק) זאג מיר דוא איינעל קאפ וויא אזו איז דאס בייא דיר אויס געקומען
דאס דוא זאלסט מיר דעם ערשטן בעזוך מאכין גראדע אין דאס הויז פון
מיין פרינצעפאל?

רובינע, נון וויא איך האב דיר שוין געזאגט אום מינעם גליק
צוא מאכין.

זימאן, אום דיין גליק צוא מאכין דוא שאף קאפ, אַ טויגעניקמש
(ליידיג גייער) פאר אזו איין דום קאפ וויא דוא בינקסט איז איין קליינער
דארף אויך גענוג דיר גליקליך צוא מאכין, ווען דוא וועסט נור וועלין
ארבייטן, צוא וואס פרויבסט דוא גאך פאריו צוא פארין.

רובינע, אפער אום גאטעס ווילען איך פאר שטייא אייך גאר ניט,
דא מיט איין מינוט פריהער וואר איך אויף גענומען פון אייך העכסט
ווארעם אונ פריינדליך, וויא פון איינעם הייסען קרוב, אונ איצונד שוין
אזו אונפריינדליך, העכסט בעליידיגט אונ גראב, נון הייסט עס העכסט
פאלש אונ איינעל, ערציילע איך עס נור איינעם אנדערין, וועט ער
אייך אויס לאכען אונ פלוכען.

זימאן, וואס איינעם אנדערין דער צייהלען? דען וועסטו דיר
זעלבסט מעהר שאדען אלס מיר, זייא רוהיג דום קאפ, איך וועל שוין
איינע שטעלע אויס זוכען פאר דיר, אונ וועל אויך פאר דיא מוטער
זארגען, האלט נור מזיל, עס קריינקט מיר נור דאס דוא האסט מיר דא
אין דער וואוינונג פון מיין פרינצעפאל אזו בעליידיגט, אלזא ווילסטו
דאס איך זאל וואס גוטעס פאר דיר טאן, זאלסטו שוין אונעק פון ראגען,
אונ דיין פוס אונ דיין געביין זאל שוין מעהר ניט קומען אהער, איך האב
דאך איינע קווארטיר, דארט קענטו מיט מיר ריידן וויא דוא ווילסט.

רובינע, איך ביטע אום פערצייוונג, יא זייא האבין רעכט, איך
האב עס ניט געדארפט טאן, איך בין איין קליין שטעטלישער, אונ
ווייס ניט אלזא די עטיקעטע פון איינע גרויסע שמאט, דאס איין ארעמער
קרוב איז איינע שאנדע, אונ דיא ווארהייט צוא שפרעכין איז עס איינע
בעליידעגונג, איך העטע געוואונסען איינע שטעלע אין דעם אקציס.

זימאן, דער ווילע טראג דך פון ראגען, דען דוא בינקסט מיר דא
גאך מעהר אלס איבעריג.

פּרײַנדען, דאָס זײַ האָט אײַנע אָפּענע האַנד אײַז שױן אַלע װעלטײַן
בַּעקאַנט.

רובינע, אײַך אײַז זײַ אונװאָזיל, דאָס זײַ מײַנט דאָס זײַ האַלט
שױן גײט װײַט פּון שְׂמאַרבען, אונ זײַ װײַכט זײַך אײַך צוא זעהען פאַר
אײַהר טױט.

זימאן, גרויסער גאַט, װאַרום האָט מען עס מיר בײַז אַהער פאַר
שװײַגען (גײט אױס געזאַנט), אַלזאָ מוז מײַנע ערסטע זאַכע זײַן צו נעמען
עַרלױבענעס בײַא מײַנעם הערען אײַך אײַנע װאַכע אום צו פאַרען צוא
אײַהר אונ בּרײַנגען אײַהר אַהער, אײַך װעל אײַהר נעבײַן דאָ קוראַציע, אונ
װעל אײַהר שױן פּערהאַלטען בײַא מיר אײַך אײַמער.

רובינע, אָ זײַ האָט עס שױן לאַנג געװאָונצען, גור אײַר האָט עס
פאַר גײן פאַך גײט געװאַלט.

זימאן, װײַל אײַך האָב געמײַנט דאָס זײַ װעט מיט דיא טױזענד
טאַלער פּיל בַּעסער לעבײַן אַלס היר אײַן פאַרײַז, אײַצונד אַכער אז אײַך
װײַס שױן דאָס זײַ דאַרפֿט דאַרפֿט, פאַר אײַך זעלבסט אײַהר בּרײַנגען
אַהער קײן פאַרײַז, דען עס שְׂנײַט מיר מײַן הערץ הערײַנדיג דאָס.

בלומע, אָ אײַך גלױבע דאָס אײַך, אונ אײַך זעה דאָס אָן אײַך װײַא
אײַהר זײַט אײַן צערטליכער זון, אזױ װעט אײַר אײַך זײַן אײַן צערטליכער
מאַן, אונ גלױקליך װעט זײַן דאָס מײַדען װאַס װעט אַמאַל אײַער פּרױא
װערן, דער װײַלע אַרײַע, אײַך האָב װאַס צוא אײַן דער קײַכע, אונ
לאז אײַך אַלײַן מיט אײַער פּעטער.

אַכטער אײַך טױט.

זימאן אונ רובינע.

רובינע, װײַא דיא װאַרײַט צוא זאַגן האָב אײַך מיר גאַר גײט
געריכט אײַך אזױ אײַנע װאַרעמע אױפֿנאַהמע פּון אײַך װײַא אײַך האָב
אײַצונד געהאַט, דען פּילע פּון מײַנע בעקאַנטע האַבן מיר געזאַנט דאָס
אײַהר זײַט זײַער שְׂמאַלזן, אונ דאָס אײַר װעט אײַך גאַר שַׂעמען צו בײַדין
מיט מיר, אונ פּשױטה שױן גײט אָן נעמען פאַר אײַנען פּערוואַנדעמען,
אונ אײַר װעט אײַך מאַכײַן אַלס אײַר קענט מיר גאַר גײט.

זימאן, (גאַך זײַן אַרום זעהען זײַך צוא דיא מאַדאַם בלומע אײַז שױן

מראנזע אלס לעבעדיגע בייא שפילע פאר געשטעלט, דאס איר ביידע
 ווארען אויך ארעמע יונגען, מויגעניכטשען, אום געיאנט זיך איבער די
 שטראזען, און איהר ביידע האט אייער גליק אין פארזי געפונען, אלזא
 זאל איך עם אויך מאן, דען אס בעסטן וועל איך מיט די לאסטערעגרייא
 גיט ווייט קומען, ציהע קיין פארזי האט ער מיר גיזאנט דוא וועסט דארט
 גיט עלענד זיין, דוא האסט שוין דארט איין פלימעניק דעס זימאן, דער
 וואס שפילט שוין דארט איינע גרויסע ראלע און איז שוין רייך, ער וועט
 דיר שוין איינע גומע שטעלע געבין, און פלייכט נאך איינע גומע פארטיי
 אויס זוכען פאר דיר, אויך דער מיכאל מראנזע איז דיינער איין אלטער
 בעקאנטער, אלזא ליבער זימאן דער פאטער האט גוט געבראהטען, און
 איך פאלגטע איהם, אלזא איז שוין גיט צוא שפאטען פון מינעם קומען
 קיין פארזי, און ווען איך בין שוין דא און האב דיא עררע צוא זעהען
 אייך ווירקליך גליקליך, איז אייערע שולדיקייט אלס מרייער פרוואנדערט
 דאס איהר זאלט מיר אויס זאגען דאס געהיימענעס וויא מען זאל זיך
 גליקליך מאכען אין פארזי.

זימאן, (מיט איינעם געקריינקטען לאבען), עם איז קיין געהיימענעס
 דערין, מען דארף זיין קיין פוילער און דער צוא העכסט פראוו און
 ערליך און דעם ליפין גאט בעטן דאס ער זאל צוא הילפע זיין, און ווען
 מען איז שוין איין מאל בעשטעלט (דאס הייסט ווען מען איז אזו איין
 מענטש פיר אימער) איז מען שוין גיט פאר לארין, אויך וואו מען גור
 איז, אפילו אין איינעם קליינעם דארף און גיט גור אין פארזי, נוא זאגן
 זייא מיר ליבער פעטער וואס מאכען אלע דיא אונזעריגע דארט צו הייז,
 וויא גייט עם אונזער הערשעל, דיא דיקע מינען, דעם אבראם אייסלער?
 רובינע, אלעס בייא דעם אלטען (דאס הייסט אלס וויא פריער),
 אס שליכטסטן אבער גייט עם אייערע מוטער זיא איז אין גרויסע גויטען,
 און זיא און אויך אנדערע האבין גרויס פערדרוס אויף אייך, דאס איהר
 אזו איין רייכער זאחן העלפט איר גיט אין מינדעסטען, און דזעס איז
 ווירקליך הימל שרייענד.

זימאן, (נאגן ליינע פאמעלאך) האלט מויל דוא איינעל קאפ.
 בלומע, וואס זאגט ער פון אייער מוטער?

זימאן, (הויך) וויא זא? איך פערשטייא גיט, איז מויענד טאלער
 אויך ווייניג, איין מענטש אליין, און דער צוא נאך איינע שפארזאמע
 פרויא, פערנעווים מוז זיא עם צוא מוהילען אונזער איהרע ארעמע

זיין האבין מיך גאנגן פאר געסין עם איז צוואר ניקט צוא פאר דייןקען
איך, שוין פופצעהן יאהר דאס מיר האבין אויגו ניט גיזעהען, מיר ביידע
האבין אויגו שטארק פאר ענדערט, קוים דאס איך האב זיין דער קענט.
זימאן, נון פרייט מיך איך ווידער צוא זעהען.

רובינע, אונ מיך פרייט גאך מער צו זעהען איך מיינעם פלימעניק
אין זעלבע עהרע, דען זיא ווארען דאך דאן איין בלוט ארעמעס קינד
וויא איך, געליטען הונגער אונ קעלט וויא איך, נון איז איך לויב
גאט פיל בעסער אלס מיר דען איהר זייט דאך איין שפע ביזא אונ איך
בין נור איין ארעמער עקענשמייער.

זימאן, (גאנגן איזמוצעט) אפער מיין פריינד ניט דא איז דער
ארט פון איינעם פריינדליכען ווידער זעהען זיך מיט מיר, דען דא איז
ניט מיין הויז, אונ שטערין מיינע פרינצעפאלען, אם ליבסטען זאלט איר
מיר בעזוכין אין מיין אייגענעם וואונג.

בלומע, זיין שטערין מיר ניט אם מינדעסטין, אונ שפרעכין זיין
מיט איינאנדער גאנגן פרייא אלס איך העמע היר גיט גיזען.

זימאן, ווען זיין עם ערלויבין מאדאם איז מיר מיין גאסט ווילקאמען
אויך היר, ער איז צוואר איין גאנגן איינפאכער מענמיש, אפער איין
גאנגן בראווער מאן, אונ ליב איהם דארום פיל מעהר אלס אלע אנדערע
פעטערס מיינע וואס זיינען רייך אונ געבילדעט.

בלומע, עם איז אים אן צוזעהען דאס ער אייער פעטער איז, דען
ער איז איך גלייך וויא צווייא טראפענס וואסער.

זימאן, הער פעטער וואס איז היר אייער טאן?
רובינע, אום מיין גליק היר צו מאנען, דען בייא אויגו איז שלמע
צייטען, אונ היר און פארזי לעבט גאך דיא וועלט, עם איז דא געשעפטן
איבער געשעפטן.

זימאן, וואס זאנען זיא דעריבער מאדאמע?
בלומע, ערקומט מיר פאר גאנגן קאמיס (לעבערליך).

זימאן, עם איז זיך לוסטיג צו מאכין איבער זיינע אויגוויסענדייטען
אונ איבער זיינע מיינונגען איבער דיא וועלט, אונ אזו מיינען אלע
קליינשטעמישע דאס אין פארזי רענענט מיט הוקאמען.

רובינע, הערין זיא מאכין זיין זיך ניט לוסטיג איבער מיך, מיין
פאטער זעלבסט האט מיך צוא געטריבען צוא דינען שריט דאס איך זאל
פארען קיין פארזי, ער האט איך אונ אזו אויך דעם הערען מיכאל

צוא ריידן מיט אייך וואס מײן זון דארף עס גיט הערען, מיר וועלן היינט
 צוא אוינד איינעם קליינעם קאנצערט נעבן אין אונזער הויז, אום מינע
 אנגעס ואל האבן איינע גוטע געלעגענהייט צוא לאזען זיך הערן דאס
 זיא זינט שייך, אונ עס איז דזעס צוא פאר צייען איהר, דען זיא איז
 דאך איין יונגעס בלוט, אלזא מײן הער וויא עס איז צוא הערן פון אייך
 דאס איהר זייט איין גוטער פאעט, פאר לאנג איך פון אייך אין איהרעס
 נאמען דאס איהר זאלט מאבן איין ליד וואס זאל פאסען צוא זינגען צוא
 דינעס אבענד.

זימאן, (העכסט פאר לעגען אונ זאמיסאטעלסטווא) פאר געוויס
 מינען זיא איינע ראמאנצע (דאס הייסט אזו איין ליד וואס ווערט אין איהם
 אב געזונגען איינע קורצע ערציילונג אין גראמען)?
 בלומע, גוט דיא ראמאנצען ליגען מיר בעואנדערס.

זימאן, אונ דינעס גראדע איז בייא מיר איין פעדער שפיל, (דאס
 הייסט איינע קלייניקייט) איהר וועט עס באלד בעקומען פון מיר, מראין
 דעם (פראסטיוו טאהא) וואס איך וואר איין גאנצע נאכט בייא שווערע
 רעכענונגען, אונ גראדע ווען איך ווער שטארק אן געגריפען פון מאנצע
 נאכטליכע ארבייט, דאן דער קוויק איך מיך מיט איינער פערזע מאבן
 (איינעם ליד פאר פאסען), אונ בפרט נאך פאר די איינגעל שיינע אנגעס.

זיבעטער אויף טריט.

דיא פארניע, אונ רובינע זיין פעטער.

רובינע, גוא ווען ער שוין איין מאל דא איזט, וועט מיר שוין
 גרלויבט זיין אריין צוא גיין אזו גלויבע איך.

בלומע, וואס איז דארט?

רובינע, א דיא דינער זינען פיל שלימער אלעס דיא הערען, איך
 פרויבע צוא דעם הערן זימאן.

זימאן, נון יא דא בין איך ווער פרויכט דא צוא מיר?

רובינע, (בייא זיינעם אריין גיין אין שטוב) קעגען זייא מיך?

זימאן, גאנץ אונ גאר גיט.

רובינע, איי זייא ערקעגען מיר גיט? איך בין דאך רובינע וואס
 וואר אייער שפיל קאמאראד, אונ דער צוא נאך אייך אייער פעטער, א

זימאן , העבסקט צוא מיסט) עם איז שוין איצונד שפעט , מען ברויכט שוין רעם קאנטאר צוא צו שליסען .

נארבונע , (מועגנדיק איין קוק אויף רעם זייגער) זייא האבין רעכט , דאך פאר בלייבן זייא אויף איין אויגען בליק , אום נאך איין ווארט מיט אייך צוא ריידן .

זימאן , איהגען צוא דיגען .

נארבונע , איך וויל אייך איין שטיק ארבייט געבין וואס מען ברויכט צוא האבין דער צוא גענוג מוסה אונ פיייהגקייט , איך וויל דאס איהר זאלט אין אייער נאמען פאר פארטיגען איין שטאטיקע אדער דיעלא צוא רעם מיניסטער פינאנס וועגן דיא פאלשע זילבער שייגען וואס פאר מעהרין זיך פון טאג צוא טאג אין אונזער לאנד , וואס דאס שטערט דעם געשעפט , אונ וועט מיט דער צייט זייער פיל שאדען דעם קרעדיט , מען דארף עם זייער קלוג שרייבן העבסקט אסטראאזגע דאס הייסט אום ניט צוא בעריהען דער בייא דיא עהרע פון דעם מיניסטער , עם וואלט ניט שאדען דאס זייא זאלן איהם אין דיזען שרייבן אריין רוקען אייגיגע פלענער וויא ווייט דיזען אום גליק אב צוא העלפין , וויא מיר האבין שוין פאר אפאר וואבין דער פון גירעט , גליקליכע פראיעקטע , דיזעס אלעס מוז געשריבן ווערן אין אייגעס פייגעס שטייל (סלאג אדער נוסח) העבסקט קורץ אונ בינדיג , איך גלויבע דאס זייא זייגען וויא געבארן דער צוא , דען זייא האבין דאך אייגע געשיקטע אונ בעאבטע (געניטע) פעדער .

זימאן , (גאנץ פערלעגען דאס הייסט סעפעטליווע) איך וועל עם אייך מאכין מין הער וויא זייא ווינסען .

נארבונע , דאס מוז אבער גיך אונ פאלד ווערן פאר פערטיגט אום געוויסע אוהר זאכען , אונ אויך אום איהר זאלט זיין מיט דיזעס שרייבן דער ערשטער בייא דעם מיניסטער , אונ דאן איז צוא האבין דאס איהר זאלט דער פאר גוט בעלזינט ווערן פון איהם מיט אייגעס ארדען , פון דער עהרען לעגיאן , אונ אלזא אדיע , (ער גייט אוועק) .

זעבסקטער אויף טריט .

זימאן אונ מאדאמע בלומע :

בלומע , גוט דאס זיא איצונד אליין זינד הער זימאן , דען איך האב

צוא

(ס'עס)

פִּינֶפֶטֶר אויף טריט .

נארבונע און זימאן טריפלער .

נארבונע , האבין זיין ווען געזעהען אזוי איינע הארטאקונקייט
(עקשנות) ?

זימאן , און בייא אלעס דעם איז ער איין העכסט גוטער מענטש ,
ער איז נור היציג , דער צוא גאך האט איינער געמוזט איהם אויף
העצען געגען מיך , דען עס פעלט מיר גיט אן פינגדע וואס ווינצען
מיין אונטער גיין .

נארבונע , זאל דאס אפט גיט זיין דער מיכאל טראנזע ?

זימאן , פפויל אויף דינען איז גיט צוא דינגקען דען איך קען דינען
מאן , ער איז צוא פיין און צוא ערליך דינעס צוא טאן , און צווייטינס
ווייס איך גענויס דאס ער איז מיר גוט .

נארבונע , נון ווען מיר שוין איין מאל פון דינען מאן שפרעכען ,
ווייל איך הער פון אייך וואס פאר איין בעגריף זיין האבין פון איהם
אין אלעס , דאס הייסט פון וויינע פייהונקייט אין קאנטאר גישעפט ?

זימאן , דער הער מיכאל טראנזע איז וויא דיא ווארדייט איין גוטער
קאנטאר ארבייטער , אבער איין גאנץ בערענגטער קאפ , דאך זאג איך
עס אייך גיט פאר גענויס , נור אזוי אס וויינגסטען שיינט ער מיר אזוי
צוא זיין , לייט זאגען אז ער איז איין מאן פון גרויסע ידיעות , און מיט
איין גוטין פאר שטאנד , נור איך זעה עס אין איהם גיט אן .

נארבונע , אונט איך בין העכסט גייגערדיג צו קענען איהם פון גרוגד
אויס (דאס קאנאליע) .

זימאן , איך האב איהם שוין פיל מאל דעריבער געשפראכין , דאס
ער זאל זיך פאר אייך פיל בעקאנטער מאכין , אונט ער אבער האט אלע
געלעגענהייט דער פון אויס צוא מיידן , וויא עס ווייזט אויס איז איהם
ליבער וויינע יאהרען צוא פאר לעבען אין דונקעלחייט אלס צו גלענצען ,
נור ווען זיין ערליבין קאן איך איהם שוין אריין רופען צוא אייך .

נארבונע , בעמיהען זיין זיך גיט , איך וועל איהם שוין ועלפסט
אויף וזקען , דער וויילע אבער לאמיר אונט אויס קערין צוא אונזער
פאריגען געשפרעך וואס עס איז מפסיק געווארין דורך דעם אריין טרעמין
צוא אונט פון דעם שאלאמאן , איך מיין צוא דעם געשפרעך פון דער
פראולאיוסקע שטעלע וואס איך וועל אייך אן טרויען .

(דאס הייסט בעווייזען עס אייך בולט) דאך קען עס איך אייך פאר זיכערן מיט איינע הייליגע שבוועה דאס עס איז וואר .

זימאן , אזוי ווייט מ'ך אן צוא גרייפן ? אויף אזוי פידל האב איך מיר גיט געריכט פון אייך , געלשטיגס קען מען שוין גיין מאכין איין רעוויזיע איבער מיין סקאטולע , איך גיב אייך דעם שליסל דער צוא , אונ דאן וועט זיך ארויס ווייזן שוין דאס איך האב פיל ווייניגער אלס עס איז דאס רעכט דאס אזוא איינער וויא איך דארף האבן , איין מענטש אן אפרזיא אונ אן קינדער , אונ וואס פירט איין גיכטערנעס אונ ארענטליכעס לעבין , וואס ווייס גיט פון קיין קארט , אונ איז גיט קיין מייךען יענער , אונ דאס ווייניג געלט האבן איז נור ווייל איך פאר ווענדע מיינעם שטוער פאר הארעוועטען גראסען אויף מיינע ארעמקע קרובים אונ אויף מיינע ארעמקע מוטער זאל לעבין .

שאלאמאן , עס איז אלעס גיט וואךר .

זימאן , איךר זייט מיין פריינד פון זינען אראפ , זאנכט וואלט איךר געוויס גיט אויף געטראמין אזוי פיינדליך אונ גראב אנטקעגין איינערען פריינד אין דעם בייא זיין פון אונזערען פרינצעפאל , אונ גאך מעהר צוא פאר זינדיגען זיך דער מיט געגען אייך זעלעכט , דען איךר פאר לירט דורך דעם איינע פיל בעקערע שטעלע אלס איר האט ביז אהער געהאט .

נארבונע , דיא ווארהייט צוא זאגען האט איךר דער שאלאמאן זייער פיל פאר לארען אין מיינע אויגען , איך האב גאך עס גיט גיזעהען דאס איינער זאל אזוי הויכפעדיק אויף טרעטין אנטקעגין זיין גוטין פריינד וויא איךר גענין דעם דערין זימאן , עס הויכערט מ'ך דייער אום שולדיגער זימאן , גער האט עס געוויס גיט פאר דינט בייא אייך .

שאלאמאן , א ליבער דער נארבונע , דעט איךר געוואוקט פון איהם אויף קלאר וואס איך ווייס פון איהם וואלט איךר עס אויך אזוא גירעט פון איהם וויא איך רייד פון איהם נור זעלעכט , אונ דארום איז אויך מיר ליבער הונגענען אלס אזוי איינעם פאר דארבענעס מענטשין מיינעם ברויט צוא פאר דאנקען .

שאלאמאן , באַמַת האב איך גיט מיט וואס צוא בעווייזן דאס ער
איז נור איין עכטער געגענזאץ (איין חפץ) פון דעם וואס ער שיינט אייך
צוא זיין , בייא אלעם דעם בלייב איך בייא דעם מיינונג , דאס ער איז
נור איין עכטער פלוט אדער שווימאנציק .

נארבונע , אלזא הער שאלאמאן וויא איך זעה עס אן איז אייער
אן קלאגע פיל מער לאזגער (דאנאס) , וואס איז נור געגרינדעט אויף איין
גערעכטען האס צוא איהם אלס אויף איינע ריינע פריינדשאפט צוא מיר ,
אונ דיעס קען נור טאן איין פאר דארבענע הערין .

זימאן , גיין הער נארבונע , דאס איז ער געוויס גיט , דען איך
ווייס דאס ער האסט מיר גיט , אונ דאך איז עס איהם גיט צוא פאר
דיינקען , דען ער האט גיגלויבט דאס ער האט זיין ברויט פאר לארין
דורך מיר , מיר וועלן עס אפער ווידער גוט מאכין , אלזא הער שאלאמאן
לאמיר ווידער פריינדע ווערן , עס איז צוואר דאס איך האב דער בייא
איין פאר זעהען גימאכט , איך האב געדארפט גאך בעפאר איך האב
זיינע שטעלע מיט איינעם אנדערין בעזעצט , בעקאנט מאכין איהם מיט
מיינער גוטער אבזיכט וואס איך דינק איהם צוא מאכין פאר איין
פראוויסעל באנצעלאריא .

שאלאמאן , גיין קיין פרידין מעהר צוא וויסען אונ , דען מיינע אן
קלאגע אויף איהם איז וואהר , אונ וועל גיט רוחען ביו איך וועל עס
בעווייזן , פיל מעהר אום מיינע ערליכקייט צוא רעמין , אלס זיך צוא
רעבענען אן איהם , דען איין בראווער מאן מוז זיך פיל מעהר קימערין
אום זיינע עהרע אלס אום זיינעם ברויט .

נארבונע , דער וויילע איז דער הער זימאן בייא מיר גיאכט וויא
ביו הער , אונ וועט אזוא בייא מיר בלייבין ביו איהר וועט מיר
ווירקליך בעווייזען דאס ער איז ווירקליך וואס איהר זאגט אויף איהם .
שאלאמאן , אונ דיעס איז מיר זייער לייכט .
נארבונע , נון מוען זייא עס שוין .

שאלאמאן , איך האב גענוג בעווייזע אפער דאך גיט אין דייער
מינוט , נור איינס קען איך שוין בעווייזען , דייער שופט האט איין
גרויסען פערמעגין , פון צוא היזו איז ער ארעם , אלזא האט ער עס
געזאכעלט גיט אויף דעם רעכטין וועג , אונ ווען עס זאל זיין גיאננט
קען איך אייך דיעס גיט מאכין , וויא מען זאגט האנד גרייפלדיך

בייא מיינעם וויסען דאס נור אידר האט מיר פון מיינער ביו העריגע
שטעלע אטפראוועט, אונ בפרט דאס איך האב גאך ביו אהער דיא
מינדעסטע פריינדליכקייט פון אייך צוא מיר גיט גיזעהען, קורץ געזאגט
איך דאנק אייך דאס הייסט זאגט זיך אב פאר אייער גאייע שטעלע וואס
אידר האט געמיינט מיר צוא געבין, דען אן צוא געמען איינע שטעלע
וואס מען קען אידר אישפראווען נור דורך דיא פרייהייליקייט פון איינעם
אנדערין מיט דינער, קען דאס מער גיט וויא אידר אבער גיט איך.
זימאן, אונזערע אלטע חכמים זאגין «אהבה מקלקלת את השורה»
דאס הייסט אויס ליבע צוא איינעם פריינד אדער צוא איינע זאכע מרעט
מען זייער אפט ארויס פון דער ארדענונג, אונ מען פאר זעהט דעם
אייגענעם פבוד אונ אייגענע נוצין, אונ גאך מין געדאנקען איז עס
בעסער צוא זאגין אויף דער קנאה «הקנאה מקלקלת את השורה» וויא
מיר זעהען עס איצונד מיט אונזערע אויגין, דאס אויס הוילע קנאה וואס
איך אונאנסידע אונ איר גיט, מאכט אידר אייך זעלבסט ארונטער פאר
אונזער פרינצעפאל, דאס איר זייט גיט פרייהיג צוא זיין איין שעף בירא,
מראין (פראמוו) מיינעם וויסען דאס אידר זייט איין גרויסער שרייבער
אונ איין גרויסער רעבין מייסטער, אונ עס איז גאך קיינער אזו ראוי צוא
זיין איין שעף בירא (פראוויטעל קאנצעלארע) וויא אידר, אונ וויא גוט
איך האב גימיינט מיט אייך, אזו גוט מין איך מיט דעם מיכאל מראנוע,
וואס איז ווירקליך איין מאן מיט גרויסע פרייהייליקייט, איך מין דאס
ער זאל בעציהען דיא איצטיגע שטעלע מיינע אין דער בירא, אונ דאס
וואס אידר זאגט איך בין גיט גיוואקסען אדער איך טויג גיט פאר מיינע
גאייע שטעלע, קען מיר שוין מין פרינצעפאל גיט פון געכטין, אונ ווייס
שוין אלזא וואס צו שעצין אין מיר, דען ער איז איין גרעסערער מענטשין
קענער אלס אידר אלע, איך וועל אייך גיט ליקענען, איך גיהערע גיט
צוא דיא אויס געצייבענטע דאך בייא איינע פראקורע שטעלע, קומט עס
מערד אן טרייטייט אן ערפארטע ערליכקייט, אלס אויף גרויסע טאלענטע
(השלימה), אונ פילייכט זיינען דא דער בייא אנדערע אויס זיכמען וואס
אידר דארפט עס גיט וויסען, אלזא מין פריינד אידר האט אייך גאנגן
פאר רעכניט, נור בייא אלעם דעם בלייב איך אייער פריינד וויא ביו
אהער, איך וויל עס פאר געסין, אונ מיר וועלין ווידער אלעס גוט מאכין.
נארבונע, גוא וואס זאגין זייא דערזוף שאלאמאן, ווענדען זייא
איהם איין ווען זייא קענען.

עם קריינקט איהם דאס איך זאל איין פראוולאויסצע אין דער גייער
 באַנק ווערין, אונ וואס איהר האט פאר דרום (צוא דעם שאלאמאן) דאס
 איך האב אייך פון אייער שטעלע פאר דריינגט, איז עם אייך צוואר צוא
 פאר צייען, אָבער גור אויס דינעם גרונד, ווייל איהר זייט גיט קלאג, דען
 לויט אַרענטליכער מענטש מיט איינעם געוונטן פאר שטאנד, האט איר
 גיבארפט קומען באלד צוא מיר אונ פאר האלמין מיר דער פאר, אונ וויא
 איך לעבע דאס איך האב אייך היינט געווארטעט בייא מיר אין שטוב
 וועגן דעם, אונ דאן וואלט איהר שוין פיל בעסער געוואוסט אלס יעצט,
 וויא איהר האט מיר דאנאסעוועט פאר מיינעם פרינצעפאל, העטע איהר
 עם געטאן דאס הייבט קומען צוא מיר אויף דער שטעלע פון אייער דער
 וויסען זיך דאס אייער פלאץ איז געווארען בענעצט דורך מיר מיט איינעם
 אנדערין, דאן וואלט איהר אוועק פון מיר מיט איינעם פיל בעסערין
 הארצין אונ מיט איינעם פיל פרייליכערען געמיהט אלס איר וועט אוועק
 גיין פון דאנען, דען איך וואלט אייך שוין ערקלערט דאן מיינע גוטע אב
 זיבט מיט אייך בארין, איך האב אייך בעזייטיגט מיט אייערע ביז העריגע
 שטעלע גור בארום אום צו געבין אייך איין בעסערע שטעלע, איך האב
 געמיינט צוא מאכין אייך פאר איין פראוויטעל קאנצעלאריע דארטן אין
 דעם גייעם באַנק וואס איך באַרף דארטן ווערין פראוולאויסצע, אונ אלס
 איהר האט עם גיט גיטאן איז דאס איין בענוויי דאס איהר זייט קיין מאל
 גיוען איין גוטער פריינד מיינער, אונ דאָהער האט איהר אויף מיר
 געהאלטן פאר איין שונא, אונ עם וואר בייא אייך איין מציאָה צו האבן
 שוין איינע אורזאכע אן צוא שווארצין מיר פאר מיינעם הערין וואס איר
 האט אייך מיט אייער באַנאס פיל מעהר בעליידיגט אלס איך, דען איר
 האט איהם געמאכט אין אייער אן קלאגין מיר פאר איהם פאר איינעם
 העכסט אום וויסענדיען מענטשין וואס פאר שטייט זיך גיט אויף זיינע
 דינער.

שאלאמאן, גיין מיין הער דאס איז גור איינע בלויע ווידומקע פון
 אייך (דאס הייבט גור ערסט אויס געדיינקט) בייא אייער וויסען דאס איר
 ווייבט דאס איך בין גיט וויא איהר אן צוא געמען אזו איין שטעלע וואס
 איז גיט פאר מיין קאפ, אונ גיט פאר מיין פעדער, אונ איהר ווייבט דאך
 אויך דאס איך בין גיט שפאסאבנע צו זיין איין פראוויטעל קאנצעלאריע,
 אונ איינע דומהייט וואלט גיוען פון מיר צוא האלמין אייך פאר איין
 פריינד, אום צוא קומען צוא אייך בעטן אום איינע אנדערע שטעלע

שטייט נאר גיט פון באגקייא גישעפט אונ איז אייך אריין געקראכען
 אין בונדעם נור דורך הוילע חגיגה, אונ דורך זיין מאכין זיך גיפעליג בייא
 אייער מוטער, אונ עם בלוטעט מיר דאס הערין צוא זעהען דאס אזו
 איין שופט שטייגט, אונ דאס דער מיכאל טראנוע איז איין גרויסער קאפ
 מענטש איז, איין מאן מיט איינער פיל זייטיגען פעדער, אונ איין אויס
 געפרובירטער אין ערליכקייט, אונ איין פאמיליען פאטער, וואס ערציהט
 זיינע קינדער צום נוצין פון דער וועלט, זאל בלייבין גאנצע פופצען יאָר
 אויף דער זעלבע קליינע שטעלע וואס ער האט בעצויגען נאך פאר פופצען
 יאָר אלס ער האט אריין גטראמין אין דיזעם קאנטאר אלס קארקאספאנדענט
 נור, אונ איז וויא איך ווייס אין גרויסע נויטן, דאס ער איז גיט אום
 שטאנד צוא מאכין זיינעם זון וואס דיגט אין דעם פולק לע האנירס איינעם
 גיהעריגען אפיצערסקון מאנדערופקע, דיזעם אלעס איז מין הער איין
 בלוטיגער פאסקאויל אויף אייער עהרע אונ ערליכקייט.

נארבונע, אונ וויא גייט עם מיט דיזעם יונגען מענטשין מיט דעם
 יאזעף אין זיינעם דינקט, שטייגט ער דארט, איך גלויב דאס ער איז
 נאך ביו יעצט פארוציק, אונ ער זאל דאס וויא מען זאגט איין בראווער
 יונגער מאן זיין מיט איינעם גרויסען מאלאנט?

שאלאמאן, א מין הער דיזער יונגער מאן האט גיט זיין גלייבין,
 אייער טאכטער קען איהם, דען ער פלעגט אידר בעזוכען אלס זיא וואר
 בייא אידר מאנטע אין קאלמאר, נור וואס העלפט עם השלמה איז גיט
 גענוג צום שטייגען ווען מען וויל דער צוא אויך ערליך זיין דאס הייסט
 גיט קיין שמייכלער זיין, אונ דער צו נאך ארעם אונ שלעכט געקליידעט.
 נארבונע, נור ווייטער צו דער זאכע.

שאלאמאן, איך בין צוא ענדע, דען איך האב שוין גאנץ גענוג
 געזאגט.

נארבונע, (צוא דעם זימאן טריפלער) נוא וואס זאגין זייא דערויף?
 זימאן, ווען עם ווארד איז וואס ער זאגט פון מיר דאס איך בין
 איין אויטוויסענדער, איין מויגעניקט, איין חוגף, איין אומדאנקבארער,
 אונ דאס ער זאגט עם אייך נור אויס פריינדשאפט צוא אייך, איז מיינע
 פראגע ווארום האט ער עם אייך ביו אהער דיזעם פאר שוויגען, ווען
 עם וואר איז וויא ער זאגט, וואר איך דאך אייך שעדליך אויך ביו אהער
 אין דיזע שטעלע פון פראוויטעל קאנצעלאריע, אלזא איז שוין דייטליך
 ארויס צוא זעהן, דאס אלעס וואר געשפראכין נור אויס הוילער קנאה,

זאלט איך גענין איהם פערטהיידיגען דען ער איז גיקומען אום אַנצוקלאַנגן
איך פאר מיר , נון ריידן זיא (צוא דעם שאלאמאן) .

שאלאמאן , ליבער הער נארבונע ווען זייא איין מאל ערלויבין מיר
צוא ריידן , דא מוזן זייא שוין אויס הערין פון מיר פיל מעהר אלס זייא
ווארען פאר הער גיפאסט , אונ אין דעם האבין זייא זעלבסט שולדען ,
ווייל זייא האבין גיט אנדערס גיוואלט דאס איך זאל עס אים אין
אויג זאגען .

זייא זאלן וויסען דאס איך אונ דיזער זימאן ווארען אין אונזערען
יוגענד שולקאמעראדען , אונ דאס ער נאך דאן האט שוין גענוג געהאמ
פאר וואס מיר צוא דאנקען , אונ מיר ביידע גלייך (עס איז שוין גאנצע
פופצעהן יאהר) האבין אן געהויבן צוא דינען אין דיזעס בירא פאר אייער
פאר שטארבענעס פאטער ביידע אלס שרייבער , דיזער זימאן האט
געשטיגן אין זיינעם דינסט , איך אבער בין געבליבן זיצן ביי דיזעס זאג
אויף דער זעלביגע שטעלע מיט דעם זעלבין גיהאלט , פון פאר פופצעהן
יאהר וואר איך דאן איבער שרייבער אונ בין עס נאך איצונד אויך , אונ
גיט גענוג דאס דיזער אום דאנקפארער זימאן טריפלער , (דען איך האב
אין דיזעס גאנצין צייט פון פופצעהן יאהר געארבייטעט אין דעם קאנטאר
פיל מעהר פאר איהם אלס פאר מיר , ארבייט וואס ער זעלבסט וואר גיט
אין שטאנדע עס אויס צו ארבייטען) ער האט קיין שריט געמאן אום מיינעם
שטאנד צוא בעסערין , האט ער מיר נאך אויס געשטאבן פון מיינע
שטעלע , אונ האט איהר בעזעצט מיט איינעם אנדערין , אלזא מיין הער
האב איך שוין פאלען רעכט זיך גיט איין צוא האלמין איבער איהם , אונ
אראפ רייסן פון איהם זיינע ערליכע אונ געבילדעטע מאסקע פאר איך
מיין הער צוא אזו אייגער צייט וואס ער קען איך העכסט שערדליך ווערין ,
דאס הייסט דאס עס האלט דער בייא דאס איהר ווילט איהם אן טרויען
איינע שטעלע אין דעם נייעם באנק וואס איהר וועט באלד עפענען אין
טולען , אונ וויא עס איז צוא הערין נאך מעהר דאס איהר ווילט איהם
פאר איין איידעם געמען , איך זאגע איך מיין הער דאס דיזער מענטש
איז גיט ווירדיג דיזע שטעלע וואס ער בעזיצט יעצט בייא איך (פראוויטעל
קאנצעלארע) אונ פשיטה שוין אזו איינע גרויסע שטעלע וואס איר ווילט
איהם נאך אן טרויען , דען דיזער מענטש איז העכסט אום וויסענד דען
ער גלענצט נור אין פרעמדע פעדערין , דען אלעס וואס נור וויכטיגעס
האב איך אונ דער מיכאל טראנוע פאר איהם געמאכט , ער זעלבסט פאר

בין איך ניקומען צוא אייך אן צוא ווינקען, דאס איז דער האט זיך צוא פיל אן געמרויט איינעם מענטשין וואס איז אן אכאראקטער אונ אן דיא מינדעסטע פיייהיגקייט, אונ איז דער האט גאך צייט זיך לוי צוא מאכין פון אייך.

נארבונע, אונ ווער איז עס דער יעניגער?
שאלאמאן, גיין אנדערער אלס דער זימאן טריפלער.
נארבונע, וואס!

שאלאמאן, יא מיין דער גראדע דיער זימאן, איז העכסט אום וויסענד, העכסט נידערמערקטיג, געדולדען זיין זיך מיינע ווערמער אויס צוא הערין איבער אייך, איך וועל אייך אייך פאר שטעלען ויין ער וויקליך איז, אין זיינעם עכטען געשטאלט.

נארבונע, איין עטוואס געדולד, (ער קלינגט אן אונ דער איזראעל איז אריין) רופ מיר אריין דעם הערין זימאן טריפלער.

שאלאמאן, גיין מיין דער דיער זימאן פאסט גראדע גיט צוא אונזערעם איצטיגין געשפרעך וועגן אייך.

נארבונע, אונ איך בין גראדע פון דער פאר קערמער מיינונג, דאס ווען מען האט וועמען אן צוא קלאגין פאר זיינעם פרינצעפאל מוז דאס גישעהען אין דעם בייא זיין פון דעם אן געקלאגמען, אונ אלס יענער האט זיך גיט מיט וואס צוא פאר ענטפערין, דאן איז דיא קלאגע וואר.

שאלאמאן, עס איז אפער העכסט אונאנגענעהם צוא זאגין יענעם אין דיא אויגין ווען אויך וואר איז, נור ווען אייך אזו בעלפסט איז אונ גיט אנדערס, בין איך פארטיג אויך דארט, אלזא ער מעג אריין קומען, דען אין גרוגט האב איך גיט וואס צוא פירקמין, איך האב נור ביינע ווארדימען צוא זאגען אונ ווייטער גיט.

נארבונע, ווען אזו איז גוט, (גון קומט ער אריין).

פערמער אויף טרויט.

דיא פאריגע אונ זימאן:

נארבונע, (צוא דעם זימאן) קענען זיין דיען הערען?
זימאן, (העכסט צוא מיסט) ער איז דער שאלאמאן.

נארבונע, איך האב אייך גילאזט אריין רופען, נור אום דאס איר

מיר האבין נאך עטוואס צוא שפּרעכין מיט איינאנדער, מיר וועלן דיא מאַבעלע גיט פאר זאמען צוא זעהען.

צווייטער אויף טריט.

איזראעל, עס איז יעמאנד דרויסען דער וואס האט גייטיגעס צוא אייך.

זימאן, אלזא וויל איך מיין הער גיט שפּרעךין. נארבונע, גיין בלייבין זייא הער זימאן, יענער וואס ברויכט צוא מיר קען זיך נאך איינע וויילע געדולדין.

זימאן, אָבער ווען ער דאך וואס גייטיגעס האט צוא אייך. נארבונע, אס גייטינסטען איז מיר איצונד צוא שפּרעכין מיט אייך, דען עס האנדילט זיך יעצט אום איינער העכסט וויכטיגעס זאבע, אלזא בלייבין זיא דא.

איזראעל, יענער אָבער זאגט דאס זיין אינסערעס איז העכסט דרינגענד אונ פון נאנין קורצין דויער, (זימאן איילט זיך אונעק צו גיין). נארבונע, קומען זיא אָבער גלייך ווידער. זימאן, זיא איך קומע פאלד צוא ריק. נארבונע, (צוא דעם איזראעל) אלזא לאז איהם אריין קומען.

דריטער אויף טריט.

נארבונע, אונ שאלאמאן.

שאלאמאן, (זיך פערנריינגענד) ווען אייך מיין הער האט מיך ענטלאסן פון דער שטעלע בייא אלעס דעס בין איך נאך אייער טרייער דיגד וויא גינען, אונ איך דאנק אייך אלזא פאר אייער זאלן אונ ברויט וואס איך האב גיגעסין ביז אהער, אונ פאר בלייבע אייער ערגעבענסטער פריינד אויף אייער, דען איר פאר דיגט עס אויפען גרעכטין אויפן פון אלע אייערע גינעזעגע דיגער, איך האב גיט דעס מיגדעכטין פאר דרום אויף אייך פאר אייער אנטלאסן מיך, דען פאר געוויס האבין זייא עס גיט גיטאן, בלוזי אום מיר צוא שאדין, נור אום דיא שטעלע מיינע מיט אייגעס בעסערין צוא באזעצין, אונ דינעס גיהערט צוא מאן דער בעסטער גישעפטס מאן אויף גאמעס וועלט, אלזא אלס פאר בלייבענער פריינד

זימאן, עס פאר שטייט זיך דאס אן אלע דיזעס קען קיין קאנטאר
גיטעפט ניטריבין ווערדען.

נארבונע, אויך מוז מען האבן אפענע אויגן אויף אלע געהילפען
וואס מען האט בייא זיך אין דינסט ועלבסט אויף דיא בורסען, דען זייא
מאכין זייער אפט דומע סמוצקעס.

זימאן, אויך מער פאר אלץ בארף מען וויסען גאנץ ריכטיג דיא
ליסטע וואס מען שטייט מיט זייא אין גיטעפט, צוא זיינען זייא ניט פאר
שווינדעלט, צוא זיינען זייא מענער פון גוטן חאראקטער, אונ צו פאר
שטייען זייא זייערע גיטעפטין, דאס הייסט צוא זיינען זייא קיינע פריצין.
נארבונע, גאנץ געוויס דאס איז איין הייבט בעדינג.

זימאן, אויך מוז מען וויסען וויא עס שטייט מיט דער פאליטיק,
צוא איז דער פרידן אין איראפא זיכער דען וואס גאך אין דער וועלט
קען שאדין דעם מסחור וויא קריג אונ אומרוהיגקייט אין דער וועלט,
דען עס ווערדען באן בלאקירט דיא האויגס אונ דיא פרייען פון אלע
פראדוקטען זינקען אונ מען באגקראטירט מערד ווילענדיג אלס ניט
ווילענדיג, ווייל עס איז יעדן בעזונדער לייבט אויף צוא געבין אייגע
אורזאך וואס עס דרינגט איהם דער צוא.

נארבונע, אויך מוז מען איין גוטער קענער זיין אויף דיא גאלד
מינצען אונ זילבער שיינען (סיגנאציעס) דען מיר האבן גענוג פאלשע
מינצען אין אונזער לאנד.

זימאן, דערויף פאר שטייט איך פיל בעסער אלס אנדערע
באנקייען, דיא זילבער שיינען דער קען איך אין דער פינצטער, אזו גאר
גאך דעם אן טאפען דאס פאפיר, אונ דאס גלייבן דיא גאלד מינצען
גאך איינעם הארטן דריק אן דעם מיש, איז עס ריינעס פיינעס גאלד
גיט עס גאך (דאס הייסט עס לאזט זיך עטוואס איין דריקען) איז עס
גיפאלסט בלייבט עס וויא גווען.

נארבונע, זינד זיא אבער בעקאנט מיט דיא אלע קורסען פון דיא
אויס לענדעשע מינצען?

זימאן, דאס קען איך אייך באלד ציינען, דען איך האבע עס שוין
לאנג אויס גירעכניט אונ האב געמאכט איינע טאפעלע דעריבער,
גערליבין זיא וועל איך עס באלד ציינען, זיא ליגט אין טיינעס פולט
דארטן אין קאנטאר, אלזא בעפעלין זיא אונ איך בריינג אייר.

נארבונע, גיין מיין ליבער פערבלייבן זיא גאך איינע וויילע, דען

צווייטער אויף צות.

ערשטער אויף טריט .

נארבונע אונ זימאן .

נארבונע , נון זיינען זיין ענדליך נור אליין , אלוא איז איינע
 נומע געלעגנהייט פאר מיך אום צוא בעשפרעכין מיט אייך איבער
 איינעם וויכטיגען געגענשטאנד וואס בעלאנגט אונז ביידען , זיין זאלין
 וויסען דער זימאן טריפלער אז איך האב איינע גוט העכסטע מיינונג פון
 אייך , אונ איך האפע דאס דינער נומער מיינונג וועט זיך גאך פאר
 גרעסערין בייא מיר פאר אונזער שיידין אויס אנאנדער , גאר צו דער
 זאכע , אונ דאס בעט איך אייך שוין אין פאר אויס דאס איר זאלט גיט
 שפילן איצונד דיא ראלע פון איינעם בעשיידענעם (סקראמעס אדער
 בעסער צוא זאגן וויא איינער וואס האלט פון זיך גאר גיט) מען זאגט
 אויף אייך דאס איר זאלט אין דער קאמערצע זייער גוט בעקאנט זיין ,
 אונ איר פאר שטייט אויך זייער גוט אויף פראדוקטען אונ מאטעריאלען ,
 דען זיין האבין איינע קאמערצען שולע בעזוכט , אונ דאס גלייבן פאר
 שטייען זיא גוט קאנטאר געשעפט , נון שעמען זיין זיך גיט אונ זאגן
 זיין עם מיר גאנץ אפען (בעז צערעמאניע) , דען איך ברויך עם צוא
 וויסען .

זימאן , עם איז וואר דאס איך האב פיל גילערניט דער פון אונ
 געארבייט דערין , דאך פעלט מיר גאך ערפארונג (געניטקייט) נון
 הייסט עם איך האבע דינע זאבין מעהר טהעארעטיש (וויסענשאפטליך)
 גילערניט אלס פראקטיקע .

נארבונע , אין וועלכע פון דיא ביידע זיינען זיא מעכטיגער ? צוא
 אין קאמערצע , צוא אין קאנטאר געשעפט ?
 זימאן , אין קאנטאר געשעפט , אונ איך האפע דאס מען קען עם
 מיר גאנץ אום בעזונדנט מיר איבער געבין , אונ פאר לאזען זיך
 אויף מיר .

נארבונע , זיא מיינ בעסטער צוא פאר שטיין איז עם גאך גיט
 גענוג , מען מוז גאך דער צו העכסט ערליך זיין , העכסט אום ויכטיג זיין ,
 מען מוז זיך בעליבט מאבין אין דער קאמערצען וועלט (בייא סוחרים) אונ
 דאך זיך גיט קליין צייגן דער בייא אלס איין געמיינער סאחער יודע .

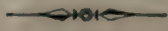
דינט , אונ וויא דיא ווארדייט צוא זאגן האב איך עס אן געשפירט אן
 אים שוין פון לאנג אן , דען עס קומט פאר העכסט וואונדערליך דאס אזוי
 איין רייכער דער מיט גרויסע גישעפט קענטענישע מיט איינער פיל
 זייטיגע אונ געשיקמע פערדער , (דאס הייסט וואס שרייבט פאר שיידענע
 שפראכין) זאל בלייבן זיצן איין אלמן אין זיינע בעסטע יארן , דען ער
 איז קוים פערציג יאהר אלט , פערנעוויס מוז ער האסן דיא ווייבער .

איזראעל , בייא אלעם דעם איז ער קיין געשווארענער פיינד פון
 דעם צווייטן געשלעכט (דאס הייסט פון פרויען וואס ווערט אן גערופין
 דאס צווייטע געשלעכט (מין) דען די מענער זיינן דאס ערשטע געשלעכט)
 אונ אויך וויא ער איז גאנץ פרום האט ער דאך פאר געוויס זיינע
 ליבשאפטין , עס איז אבער גאנץ געהיים אונ פאר שוויגען דאס נימאנד
 ווייס דער פון , דאס זעלבסט איך זיין פערטרויער לייב דינער קען אויף
 קיין שפור (סלאד) דער פון קומען .

זימאן , יא מען קען אנדערש גיט זאגן אונזער פרינגעפאל איז איין
 עהרען מאן , אונ איין בראווער מאן , אונ ער פאר דינט אלזא צו ווערין
 העכסט געשווינט פון זיינע לייטן אונ פון פערטרויטען , דאס זייא זאלין
 איהם קיינע שלעכטעס נאך היידן , אונ גיט אויס פלוידערין מאנכעס
 וואס קען איהם צוא אונגעהרען זיין , נון ליבער איזראעל בלייבן זייא מיין
 פריינד אויף ווייטער אונ ווייטער , אונ דאס גלייבן פאר בלייב איך איינער
 פריינד אין דער אייביגקייט , דאס זייא קענען זייער פיל רעבענען אויף
 מיך אין דער עוויגקייט .

איזראעל , א צוא פיל געשפראכען פון אייך מיר ביידע פריינדע
 אונטער איינאנדער , א זייא זיינען דאך גיט מיין גלייכין , איך בין דאך
 בלויז איין ארעמער לייב דינער , אונ זייא זיינען דאך איין פארנעמער
 דער אונ עס שטייט זייא נאך בעפאר גרויסע גליקען , א זייא שפאסן
 פון מיר .

זימאן , בעהיטע נאט איך מיין עס אין עדינקסט , מיר זיינען
 הידקליך דיא בעסטע פריינד אונטער איינאנדער (זייא נעמען אב שייד
 פון איינאנדער אונד דער אקט פאלט ארונטער) .

ביז הער האט מ'ך מיין הער גילאזט זיין אין זיינעם נומ, אלס איך האב וועגן דעם געשריבן צוא אייך, האב איך איך גיט גיקענט פערזויגליך, און האב אלזא דיא עהרע איצונד צוא זעהען אייך דאס ערשטע מאל.

זימאן, אלזא זייט אידר דאס דער קאמער דינער פון מינעם פרינצעפאל?

איזראעל, אזו איזט עם, און איך שטייא איהנען צוא דינען.
זימאן, מיין גאט! וואס פאר איין אירטהום, זייא זיינען עם מאסי ישראל דער לייב דינער און צו גלייך פאר מרויטער פון דעם נארבונע? ווארהאפטליך איך שעם מ'ך דאס איך בין זייא אזו הארט אן גיקומען, און איך ביטע אייך אום פערצייהונג, איך האב אייך געהאלטן נור פאר איינעם געמינעם קאמיס (שלוואסצע).

איזראעל, און ווען איך וואלט ווירקליך דינעם גינען?
זימאן, זייא ווייסן גיט מיין פריינד וויא מען ווערט פון דינעם געמינעם פאק (המון עם) בעלעסמינט, און אלעמען קען מען גיט בעפרידיגען, נון טוט מיר העכסט לייך דאס איך בין זייא אזו גראב אן געקומען, עם איז אבער אייער אייגענע שולד, דאס זייא האבן זיך פאר אויס גיט גימעלדעט, דאס זיא זינד דער הער יזראעל, דער פאר מרויטער פון אונזער פרינצעפאל, נון פרייט מ'ך דאס איך האב וואס גוטעס גימאן פאר אייער פלימעניק, און האב גוטעס געצייגט קיינעם אונדאנקבארין, ער איז שוין פאר זארנט, דען ער קען זייער פיל האפן אויף מינער פראמקצע (שיצונגען).

איזראעל, אבער אום גאטעס ווילען, דער הער נארבונע טאר גיט וויסען פון מינעם גרויף צוא אייך דען ער האט אונז זייער שטריינג פאר באטן פאר זיינעם אב רייזן פון זיין נומ צוא געבן וועמען איינע שריפטליכע רעקאמאנדאציע צוא אים, דען ער האט אויך זיינע שגעונות איך קען איהם זייער נומ, און איז גיט אימער פריינדליך.

זימאן, אלזא זייא קענען אים ווירקליך נומ?
איזראעל, און וויא גאט? איך קאן אייך אלזא העכסט קלאר מאכין אין איהם.

זימאן, איך גלויבע אייך, נור מיר איז עם גיט גייטיג צוא וויסען, דען דער שפריך ווארט זאגט טוא גוטעס און פירכטע גימאנד, און בייא אלעם דעם איז מיר גיט איבעריג צו וויסען דאס אונזער גוטער הער איז צייטיגנייס אויך איין קאפריס, דען מען ברויכט צוא וויסען וועמען מען

אנגעס, איך? נון געוויס אזוי, ווייל איהרע פריינדע אונ דעם פאטערס פריינדע זיינען מיר אויך ליב.

בלומע, נון מיין קינד צייע דוך אן אונ פויג דוך אויס שוין דען שפּעטער וועט שוין קיין צייט זיין.

זימאן, וואצו דער אויס פוצען זיך? דיא נאטור ועלכבסט האט איהר שוין גענוג אויס געפוצט, צוא וואס נאך דער בייא.

בלומע, עס איז ניט אויס צוא האלטן פון אייך, בייא אייער יעדען מונד עפענען פאלט איינע פעריל ארויס, אלזא ווער קען זייא אלע אויף קלייבן דאס הייבט געדריינקען, (בלומע, אנגעס, גייען אב).

ועקבטער אויף מריט.

זימאן מריפלער, איזראעל קאמער דינער.

איזראעל, (צוא זיך אליין) ענדליך זיינען זייא דאך פארט אנועק גינאנגען, נון קען איך שוין מיט איהם ריידן (צוא דעם זימאן מריפלער) נומין קארטין מיין הער (פאר בייגנדיק זיך מוף פאר איהם) נון בין איך שוין מיט אייך אליין אונ איך האב שוין איין גילעגענהייט צוא ריידן מיט אייך.

זימאן, וואס ווילן דיא מענטשן פון מיר האבן, מען פאר פאלגט מיך (מען לויפט מיר נאך) ביז אהער, האט מען וואס צוא ריידן מיט מיר, האב איך דאך איין הויז, איינע קנוארטיר, היר איז קיין ארט, פאר געוויס איינע בעטלעבייא, אדער איינע פראטעקצע (ריידן עפעס מיט מינעם הערין וועגן אייך) איך קען עס ניט, אונ וויל עס ניט, לאזט מען זיך איין קאל צוא וואס צוא טאן פאר דעם אנדערין ווערט מען שוין בעפאלין פון מווענדיע בעטלער וויא פון מוקען דאס עס איז זיך ניט אב צוא בראנען פון זייא.

איזראעל, אויף אזוי איינע שלעכטע אויף נאהקע האב איך זיך גאר ניט ניריבט.

זימאן, נון וואס פאר לאנגען זייא?

איזראעל, איך בין ניט צוא בעטן געקומען, נור צוא דאנקען אייך דאס איר האט מיין פלימעניק איינע גוטע שפעלע פאר שאפט. זימאן, וואס? וויא?

איזראעל, איך בין גרסט געבטן היר אין הוינע געקומען, דען

זאל ער מיר פאר געמין האבין? גיין איך גלויבע עם ניט, דען ער איז
 דאך ניט פלאטער האפט, איך ווייס דאס ער וואר מיר זייער גוט, אונ
 האט אימער ווארט גיהאלטן מיר צוא קומען פינקטליך אויף ווען ער
 האט מיר פאר שפראכין צוא קומען, אונ ער האט פיל געהאלטן פון
 מיר דאס ער האט מין נאמען אין זיינעם אלבום פאר צייכניט, פאר
 געוויס מוז ער זיין קראנק, נון טוט מיר לייד אויף דיזען גוטען יונגע.

בלומע (דיא גרויס מוטער), עם איז מין קינד, ער איז איין
 בראווער יונגע, עם איז דא מיט וועמען צוא ריידן, אונ אויך וועמען
 אן צוא זעהען, אונ ער וועט זיין אכאל איין היבשער מאן, ער איז בייא
 מיר אויך פון גרויסער אכטונג, איך ציילע אים דעם צווייטן פון זימאן
 טריפלער, איך בין אויך גערין צוא זעהען איהם בייא אונז, איך וועל
 זאגן זיין פאטער דאס ער זאל איהם שיקען צוא אונז, אונ ער וועט
 קומען אהער.

נארבונע, אונ ווארום זעהט מען ניט היר שוין מעהר אלס צווייא
 מעג דעם זימאן טריפלער?
 בלומע, (שטייל) אט קומט ער שוין, (נארבונע איז אונעק).

פינקטער אויף טריט.

זימאן טריפלער, בלומע, אננעס.

בלומע, ברנדן הקא הער זימאן טריפלער, מין זון נארבונע האט
 שוין זייגע אויגען אויס געקוקט אויף אייך, עביגט איז ער אונעק, דען
 ער וואר אויף דער בערזע איצונד, אונ אזו איך בין גראדע יעצט
 העכסט בעשעפטניט, דען היינט וועט בייא אונז איין אונד זיין פאר
 אונזערע קרובים אונ פריינדע, אלא ציילן מיר אייך אויך אונטער זייא,
 אלא ביטע איך אייך דאס איר זאלט ניט אויסען בלייבן.

זימאן, ווען איך וועל נור צייט האבין, דאס הייסט ווען מייגע
 געשעפטן וועלן מיך ערלויבן.

בלומע, גיין מין בעסטער אלץ האט זיין צייט, קומען זייא ניט
 בלייבט דער אונד וויא אויס געשטארבין, דען ווער נאך קען אייגע
 געזעלשאפט בעלעבין אלס איהר, אונ דיא אננעס וועט עם העכסט
 איבעל געמען.

בייזעם פאנק, וואו איך וועל אומגעזאקט עפענען אין טולען, נון וויל איך
 איהם נור צוא אייגער פראבע שטעלין צוא איז ער ווירקליך פיייהג צוא
 אזו אייגער שטעלע, דאן טרויע איך אים אן דיא שטעלע צוא זאמען מיט
 אונזער טאכטער.

בלומע, אין דיזעם מיינונג וואר איך איך שוין לאנג, איך האב
 אפער ביז הער געשוויגען נור אויס פורקט דאס פילייכט וועל איך דיך
 מיט דיזעם פארשלאג בעלידיגען, וויל אונטער אונז אירין איז מען גאך
 ניט געוואוינט צוא טאן איין שידוך מיט איינעם סלזואסצע.

פערטער אויף טריט.

דיא פאריגע אונ דיא אנגעס.

אנגעס, גוטען מארגן ליבער פאטער וויא האבין זייא געשלאפן?
 נארבונע, אונ דוא מיינע טאכטער וויא גיפעלט דיר דאס לעבין
 אין דער גרויסער שטאט פאריז, וואס דוא האסט אלע דייע בעז העריגע
 יאהרין פאר לעבט אויף אונזער לאנד גוט, אונ אס לעצטין אייניגע
 מאנאטין אין דאס פראווינג קאלמאר בייא דער טאנטע?

אנגעס, איך בעפינדע מיר דא אין פאריז אין דער מוטער שטאט
 פון אלע מאדען איינזאמער (פיל מעהר) אלס אין אונזער לאנד גוט, אונ
 אלס אין דער פראווינג שטעדלעך קאלמאר, דען דארטין אס ווייניגסטען
 האב איך שוין געהאט מיינעם קליינעם קרייז דאס הייסט מיינע קליינע
 געזעלענשאפט אונטער וועלכע איך האב מאנכע ליידיגע שמונדע גוט צו
 געבראכט, אונ איבער הויבט דארטין אין קאלמאר אין דער געזעלשאפט
 פון איינעם יונגען אפיציר יאזעף טראנזע, דיזער יונגער מאן וואס וואר
 איין הויז פריינד פון מיינר טאנטע וויל ער וואר צייט זיין רענעמענט וואר
 פאר זעצט אין קאלמאר, וואר ער איין געקוואטירט אין איהרעם הויף,
 עס וואר איינע פריידע צוא אונטער האלטן זיך מיט איהם, דען ער איז
 זייער הויפט, אונ הויך געבילדעט, שפריכט איינע שפראכע וויא צום
 דרוקען, אונ איז אין גרויסע אכטונג בייא זיינע גאציילסטווא, נון איז מיר
 איין וואונדער דאס איצונד וויא איך בין שוין צום וויסען געקומען, דאס
 ער איז דיר אין פאריז אונ איין זון פון דעם מיכאל טראנזע וואס איז
 איין געהילפע אין אייער קאנטאר, אונ ווייס אלזו דאס איך בין דיא,
 איז מיר שוין איין גרויסער וואונדער דאס ער געווקט מיר ניט שוין

דינער יונגער מאן איז איין לעפענדיגער ביבלאטעק און איך פראפעטירע
פון מיינעם אונטערהאלטען מיך מיט איהם בייא דער קאווע שמונדע ,
פיל מער אלס פון דעם לעזון און לערנען , מאנגע שמונדען נאך דררייטע
דען ער איז איין העכסט בעלעזענער מענטש און פול אין אלע ספרים .
בלומע , פאר געוויס דינער טריפלער פאר שטייט אלעס , דען
אויסער זיינע גרויסע בעלעזנהייט איז ער מוזיקאליש , צייכונט זייער שיין
(ער מאלט) , מאכט זייער שיינע פערזון , און עס איז איינע גרויסע
פריידע אונטער צו האלטן זיך מיט איהם , און לויב גאט דאס איך פאר
שטייא צוא געניסען דיזען פאר געניגען .

נארבונע , און וואס זאגט מיינע אנגעס פון איהם ?

בלומע , עס איז צוואר נאך ביז דיא דאטע ניט גיקומען צו רייד
מיט איהר וועגן אים , דאך אפער אירע אויגן שפרעבין פיל מעהר
נוטעס פון איהם אלס איר צונגע , דען איך האבע אן געמערקט אן
איהר דאס באלד וויא ער קומט אריין אין שטוב ווערט זיא גאנץ פרייליך
און גאנץ בעלעבט , ער איז איהר אימער איין וואוילקאמענער גאסט ,
פערפלוידערט מיט איהם מאנגעס שמונדע זייער פאר טרויט , און בייא
אלעס דעם וואס דינער געפעלט מיר מעהר פאר אלץ ווייל ער מרעט
גיט ארויס פון זיינעם גרענעץ , דאס הייסט ער בעהאנדילט איר אימער
וויא איין אונטערמאן זיינעם הערין מיט גרויס רעספעקט , ער ערלויבט
זיך ניט צוא ריידן איין צוא פרייען ווארט , און איז בערייט צו בעדיגען
איהר מיט וואס גור מעגליך איז וויא איין דינער זינע דאמע , ווען
אויך עס איז איהם אן צוא ועהען זייער דייליך דאס ער איז פערליבט
אין איר איבער דיא אויערין .

נארבונע , ווען אזו ווירקליך איז דאס ער געפעלט אונדו מאכטער
און זיא איהם , שיינט עס מיר קיינע שלעכטע פארטייא צוא זיין פאר
אונדער מאכטער , דען איך בין איין גאנץ איינפאכער מענטש וואס
קוקט ניט אויס אויף יחוס , אדער אויף פערמעגן , איך זעלבסט בין גיט
פון גרויסן שטאנד , איך וואר איין קינד פון געמיינע עלטערין , נון
בין איך יעצט שוין איינער דער פארנעהמער אין פאריז , אלזא קען אזו
איינער וויא ער וואס האט מעהר בילדונג און וויסענשאפט אלס איך ,
קען מיט זיינעם איידעלען חאראקטער און מיט זיינעם קלוגן בענעהמען
פיל העכער שטייגען אלס איך , און איך בין שוין מעהר אלס צווייא
מאנאטין אין בעגריף אן צוא טרויען איהם דיא פריקאסטווא אין דעם

צוא פירען, דען וואס קענט איהר ארעמער מענטש טאהן.
 שאלאמאן, א איה קען פילעס מאן, איה וועל אריין גיין צוא דעם
 נארבונא אונ וועל איהם גראדע קלאר מאכין וואס פאר איינער דער
 זימאן טריפלער איז, אונ וויא ער בעטרינט איהם, איה וועל אים דיא
 אויגען עפענען דאס ער זאל זעהען דעם פוסצאק אין זיינער ווירקליכען
 געשמאלט, א ער וועט איהם געוויס פורט יאגען.

יאועף, גוט געזאגט זיין וועלן אויס פירן, דאס דיזער קאנאלע
 זאל זיינע שטעלע פאר לירין, וואס וועט אבער דורך דעם געטאן ווערין
 פאר מינע ליבע, אונ גאך מעהר פיר מיין פאטער, אלזא הייסט עס נור
 פיל פאר שפראכין אונ ווייניג געטאן.

מיכאל, אונד בייא איהרעם בעסטין ווילען מיר דיא גרויסע שטעלע
 צוא פאר שאפען, אונ זעלבסט בייא איהרעם גליקען, עס אויס צו פירען
 וועלן זיין מיר דער מיט גאר קיין טובה מאן, דען איה קען אזו איינע
 שטעלע גאר גוט אן געמען, ווייל איה בין פון גאטור איין שטימלער
 גענוגזאמער מענטש (דאס הייסט אזוא איין מענטש האט לאזט זיך
 בענוגענען מיט ווייניגעס).

שאלאמאן, איר מענט ביידע יא וועלן אדער גיט וועלן, איה וועל
 טאן דאס טייניגע פאר איה, דען אום צוא צייגען דעם צווייטען איינע
 געפעליגקייט דארף מען קיינע גרלויביגס בייא איהם געמען דער צוא.
 אב (דאס הייסט ער איז אנוועק).

דריטער אויף טריט .

דער הער יעקב נארבונא אונ זיינע מוטער בלומע .

בלומע, איה בין מיין זון גאנץ אום רוהיג דאס דער זימאן טריפלער
 וואר גאך גיט היינט בייא אונז, ער איז געסטערין אנוועק פון מיר מיט
 איינעם בויך גרעמען, וויא דיא ווארדייט צוא זאגען דיזער יונגער מענטש
 איז מיר ליב אונ מיינער וואס איין טאג ווייטער דער וויסע איה אין איהם
 אלץ מער קענטענישע אונ בעסערע זיטען.

נארבונע, אונד גיט ווייטיגער אלס איה ליבע מוטער געפעלט ער
 מיר אויך, אונ איז מיר אזו בייא מיינער איצטיגער לאגע וואס איה בין
 אזו איבער הויפט מיט גישעפטין, דאס איה האב קיינע צייט צוא געמען
 אספר אדער אבוך אין האנט, איז ער מיר איצונד וויא גערופען, דען

זיינע טאקטער דינעם חוגף, קיינע איין ווענדונג מאכין, אום זיך צו לאזן
 בעטן איין צווייטן מאל, ער וועט מיט פריידען דינע פארטיי מאכין, און
 דאן ווען ער וועט נאכהער מיט דער צייט זיך ארום זעהן דאס דער זימאן
 איז נור איין פוסצאק איין פלויזער חוגף, איין בעטריגער, וועט שוין זיין
 צוא שפעט חכמה צוא האפן אויף דינען שריט, ער וועט אב ווישען דיא
 וואנצעס און שווייגן, וויא דער אלטער שפריך ווארט זאגט "נאר פלייבט
 נאר און מקח פלייבט מקח".

יאזעף, וואס הער איך דינער וויצלינג זאל נאך אזו ווייט דיינקען פון
 איינער הייראקט מיט דיא שיינע אנגעס, דיא איינציגע טאקטער זיין
 פרינצעפאלס.

שאלאמאן, גלויבן זיא מיר ליבער יאזעף דאס עם איז אזו.

יאזעף, און דינעם קריינקט מיר העכסט דען דיא אנגעס איז מיין
 געדאנקען בילד, א איך ליבע איר וויא מיין לעבין, איך בין גליקליך ווען
 איך איר נאמען הערע, נאך גליקליכער ווען איך איר זעהע, דען זיא איז
 איינע אויגען לוסט, איין הימעלשע בילד.

שאלאמאן, און איר ליבט זיא? איז עם מעגליך?

מיכאל, ער איז איין נאר, ער פלוידערט, הערין זיא אים גיט אן.
 שאלאמאן, גיין מיין ליבער מיכאל זאגט עם גיט, דינע ליבע נראדע
 גיפעלט מיר און איז קיינע נאר הייט, און דינע ליבע קומט מיר יעצט וויא
 גערופען, דען זיא קען מיר נוצין צוא מיין פראיעקט, א ווען אזו איז דינער
 זימאן בייא מיר שוין וויא אויס געהאט, פון זיינר גאניע געהאפטע שטעלע
 זאל אים דער פאטער (מיכאל) פאר דריינגען, און פון זיינער ליבע זאל
 איהם דער זון (יאזעף) פאר יאנען, דען עם וועט גיט לאנג דינערין דאס
 איהר מיכאל וועט ווערין פראוולאיוסצע, און איהר יאזעף וועט שוין
 הייראמקען דיא אנגעס, און גיט אנדערס.

מיכאל, ליבער שאלאמאן בעפאר זיא פאר זארגען שטעלין פאר
 אנדערע פאר היטען זיא דער וויילע איינער אייגענע, דען עם איז פיל
 לייבטער צוא שאדען אלעס גומעס צוא מאן.

שאלאמאן, מיינע שטעלע איז שוין פיר אימער פאר לארין, אלזא
 פלייבט מיר איבעריג נור אייך ביידען גומעס צוא מאן דורך דעם שאדען
 וואס איך וועל דינען מיסטלינג מאן.

יאזעף, איהר מיין פריינד רעט עם נור אויס צארין, דען וויא איך
 זעה איין זייט איהר גיט אמקשטאנד דאס מגדעסטע דער פון אויס

בייא דעם נארבונע , אונד דער צוא נאך בייא דער מוסער זיינע , בייא דער בלומע (פלארע) וואס האלט זיך פאר הויך געבילדעט פאר אייגע גרויסע מענטשין קענערין , פאר איינע גרויסע פערפאסערען , פאר איינע גרויסע לידער מאכערין . אונד פאר איינע גרויסע מוזיק קענרן , וואס אלעס דינעס איזט גענוג שטארק פאר דינען חזנה אום צוא האבען מיט וואס צוא האנפענען איר , דען ער צוא רייסט זיך לויבנדיק אלעס וואס זיא שרייבט , וואס זיא מאכט לידער (דיכטען) אונד וואס נאר זיא מאכט ניגונים , ער ריהמט עם הויך פאר אלע אידערע פריינדע אונד פריינדיגען וואס פאר קערין צוא אידר , אונד זינגט אידערע לידער מיט אידערע מאלאדיען וואס זיא האט געמאכט דער צוא אין זייערע הייזער , אונד דראפעט צוא דער בייא אויף אנטימארע , אונד וואס נאך אין דער וועלט קען איינען מענטשען אונד זעלבסט דעם קלינגסטען מענטשען אזוא זיס שמעקן אונד האנפענען וויא זיין לויב איבער זיינע פערפאסונגען , אונד קאמפאזיאנען אונד דאהער איז קיין וואונדער דאס זיא איזט אים וויא איינע מוסער גוט , אונד דאס גלייכען האט ער זיך גימאכט בעליבט בייא דער מאכטער זיינע בייא דער אנגעס , ער מאכט אידר דיא קור אדער דעם האף (דאס הייסט פאמלונגענועם אידר וויא זיין עהרען דינער אדער סאפא) , בעוואונדערט איר שטיין איר גיין , איר יעדער מינע , אונד וועלכעס מיידען הערט עם גיט גערען זעלבסט איינע פירשטען מאכטער פאר שמעהעט גיט דאס לויב פון איינעם שמוציגין געטלער געשווייגע , פשיטה פון איינעם געלאנגטען זינגען מאן וואס שפילט דיא ראליע פון איינעם הויך געבילדעטין מאן , ניגונ מיין בעסטער מיכאל דער זימאן האט זיך אין זיינער רעכענונג גיט פאר רעכניט , ער איז מיט דיא באייע פראקורער שטעלע פיל מעהר אלס געוויס , אונד דער צוא נאך אלס צוגאבע מיט דער מאכטער אויך זיכער , דען איז ער נאר אנועק פון דעם נארבונעס אויגען , דארטען נאך מולאן דאן האט ער שוין אס מינדעסטען גיט צוא פירקטען , דאס זיין פרינצעפאל (נארבונע) זאל גיט אן מאפען היינט אדער מארגען זיינע אונוויסענהייט , דען דארטען וועט ער זיך שוין פאר שאפען איינעם גוטען בוכהאלטער , איינעם גוטען קאנטראלער , אונד איינעם גוטען קראספאנדענט , וואס וועלן ארבייטן פאר איהם מיט דער גאל , אונד ער וועט עם אן געבען פאר זיינע אייגענע מיהע , אונד דאן וויא איך קען דעם הערען נארבונען דאס ער איז איין העכסט רוהיגער באראקטער , אונד מיין גיט צוא גלענצען אין דער גרויסער וועלט , וועט שוין אלווא געוויס בייא דעם ערשטען אן מוסהען איהם אב צוא געבען

נאך דעם פיינויל ווייראך גיגעבין, דען דער זימאן איזט איין העכסט פאר ווארפענער מענטש, איין שמיכלער פאר שטייט זיך צוא מאכען געפעריג אונד בעליבט, בייא דער מאדאם בלומע דעם פרינצעפאלס (מוטער) אנענס, בייא דינער שאפט ועלכסט גלעט ער דיא קאץ אונד לאסצעט דעם הונד, אונד בעלויבט אימער וואס דער נארבונע זאגט, אונד צו לאכט זיך איבער יעדען ווייץ אדער גלייך ווערטיל וויינעם, אט אזוא דורך דינעם נידעריגע אונד פארלע מיטלען, האט זיך דער פאר דארבענער מענטש געמאכט בעליבט דארטען אין הייז, אונד איך וועט מיט אייך ווען דער נארבונע איינער פרינצעפאל בעהיט גאט זאל קומען אין דער אייגע, וועט ער זיין דער ערסטער וואס וועט דער מיט דיא וועלט אויף מאכען אום איין צוא שמיכלען זיך דער מיט בייא איינעם אנדערען באנקייא.

יאזעף, ווען אזוא וואר אונד ריכטיג איז וויא איהר איהם שילדערט, גלויבע איך דאס ער וועט דארטין קיין טוהן זאלן גיט אויף עסין, דען דער נארבונע איז איין וועלט מאן, ער האט איינעם קלונגען בליק, היינט מארגען ער וועט איהם שוין פאר שטיין.

שאלאמאן, א דאס פאר שטייט דער זימאן זייער גוט, ער ווייס אונד פירקטעט, אונד איז דאהער זייער בעהימונאם ארויס צוא מאכען זיך פון יעדער גילעגענהייט וואס עס קען זיך ארויס ווייזען דער בייא זינער אונגוויסענהייט, דען וויא אויך זיין קאפ איז וויסט אונד לעהר. אזוא קלונג איז ער אויס צו מיינען יעדען צופאל, וואס מען זאל דארפען געברויכען צוא איהר זינע פיייהיגקייט, אונד בייא אלעם דעם האלטער נאך שטאלץ בייא זיך אונד גייט אום מיט גרויסע פרייקייטען.

מיכאל, אונד אין וואס קען עס בעשטיין דינע גרויסע פראעקטען? שאלאמאן, אזי אוי! גרויס גענוג אום איהם העכסט גליקליך צוא מאכען ווען עס זאל איהם נאר געלונגען אויס צוא פירען זייא, דען דער יעקב נארבונע האט בדעה צוא מאכען איינעם גרויס ארטיגען באנק אין טולען, אונד ברויכט אלזא צוא האפען צוא איהר איינעם וויכטיגין פראוולאיוסצע, פון אויס געפרובירטער ערליכקייט, נון רעכניט דינער פוסטיאק דינער זימאן טריפלער זייער פיל אויף דינער גאניע שטעלע וואס עס וועט זיין פאר בונדען מיט איינעם געהאלט פון פערציג טויזנד פראנק, ער רעכניט אונד וועט עס ווייער לייכט אויס פירען, דען ער האט זיך גימאכט העכסט בעליבט (אדער בעסער צוא זאגען זיך איין געשמיכלעלט)

יאזעף , אלזא ווער איז דאס דער יעניגער וואס האט אייך דא געדינט
דער בייא ?

שאלאמאן , קיין אנדערער ניט אלס דער זימאן טריפלער , איך
ווייס דאס פון איין געוויסען אונ זיכערין מענטשין , דיזער זימאן איז מיט
מיר פון איין שטעטל וויא איהר ווייסט , מיר זיינען בעפריינדעט פון אונז
קינד הייט אן , דאס ביסיל שרייבין וואס ער קאן האט ער עס נור פון מיר
גילערניט , אונ נור איך האב איהם אין דיזעס קאנטאר אריין געפירט . נון
יעצט צום דאנק דאפיר האט ער מיר יעצט ארויס געמאכט פון היר , אונ
האט מיינע שטעלע בעזעצט מיט איינעם פערוואנדעטען פון דעם
נארבונעס קאמער דינער , פאר געוויס האט ער דער בייא איין ווייטען
אויס קוק עפעס .

מיכאל , איז שוין גאר ניט צוא ראטהען דער בייא ?

שאלאמאן , דיזעס ערווארמע איך גאר פון אייך ליבער פריינד ,
דאך ניט אום דיא שטעלע צוא ריק צוא בעקומען , גיין דיזעס איז פאר
מיר שוין פאר לארען אויף אימער , גיין איך וויל מיר מיט אייך בעראהטען
גאר וויא זיך אב צוא רעכענען מיט דיזעס פלוט , איך וועל צוואר גאנץ
ווייניג געהאלפען ווערען דורך דעם , דאך אפער קען איך דיזען שעלמען
שפרייך ניט פאר שמערצען , איך וועל קיינע מיהע דער בייא שפארען .

מיכאל , ניכט דאך ליבער פריינד טוען זייא עס ניכט פאר געבען ,
אונד פאר געבען איז דיא ראכע פון איינעם בראווען מאן .

שאלאמאן , קיין ערבארעמען פאר אזוא איינעם שעלמען , איינעם
פאלשען מענשען וויא ער איז צוא ענטלארפען (אראב צוא רייסען דיא
פרומע מאסקע) איז איינע גרויסע טונגענד פאר דער וועלט , דען וואס גאך
אין דער וועלט איז אזוא שעדליך פאר דיא מענשענהייט וויא איין צבויאק
וויא אונטער אונז גירעט , איז ער דאך העכסט אונטריסענד געוויס , ער
פאסט אזוא פאר זיינער שטעלע צוא זיין פראוויטעל קאנגעלארעי , וויא
ער פאסט צוא זיין פועלד מארשאל , אונד ווען איהר וואלט איהם ניט
אויס העלפען בייא זיינער ארבייט וואלט ער שוין לאנג קורץ געקומען מיט
זיינע ארעמע בעדער , קורץ געוואנט איהר טוט פאר איהם פיל מעהר אלעס
פאר זיך זעלבסט , אונד איר זייט אלזא בעשעפטונג דעם גאנצין טאג
אונד אשטיק אין דער גאכט , אונ ווער געמט גאמיץ דער פון , אייער
פרינצעפאל דער נארבונע ווייס גאר דער פון ניט , אלזא האט קיין פאר
איביל אויף מיר , דאס הייסט גאר פאר לארענע מיהע , אונד דער צוא

צו דינען אונטער אזוי איין פראווען פרינצעפאל וויא דינער איז דער יעקב
נארבאנע, וואס דוא קענסט שטייגען בייא איהם אן דיא מינדעסטע
גייעריגע חניפה, גור הורף דינע גרויסע מאלענטע גור, אונ הורף דינע
גרויסע תמימות (אויף ריכטיקייט).

מיכאל, דוא שפרעכט אזוא מיין קינד גור אויס ליבע צוא דער
אנגעס, ווייל דוא מינקט דאס הורף מינעס שטייגען וועקטו איר צוא
פרייא געקומען, אונ צוא ליב דינען דמיין דינעס וועל איך מיין קינד
מינעס האראקטער צוא מינע עלטערע יארין גיט ענדערין, אונ בפרט
נאך דאס עם איזט פיל גלייכער דאס איין שלוזאסצע זאל זיין צוא גרויס
פאר זינער שפעלע, אלס דיא שפעלע זאל זיין צוא גרויס פאר
דעם שלוזאסצע.

צווייטער אויף טריט.

שאלאמאן צעדער, מיכאל טראנזע, יאזעף.

דער מיכאל האט געגעניט גייענדיק אין קאנטאר דעם שאלאמאן
גייענדיג פון דארט צוא ריק העכט געשטורצט.

מיכאל, דער שאלאמאן וואו הין אויס, אונ דער צוא נאך עפעס
אזו פאר קימערט, וואס איזט עם מיט אידענען?

שאלאמאן, איך גייא איצונד שוין שפאצירין אויף דעם וואל, אום
פרייע לופט צוא שעפען.

מיכאל, אלזא הייבט עם דאס וייא האבין שוין קיינע שפעלע
מעהר אין דער גיידא?

שאלאמאן, אזו איז דאס, מינע שפעלע האט שוין איין אנדערער
פאר נומען, אקארקט האב איך מינע אכטאונקע געקומען, מינע פרייא
ווייס נאך גיט דער פון, איך געט איך ריידן וייא זיך גיט אויס פאר איר
דען זיא איז קראנק, זיא וועט עם פאר געוויס גיט אויס האלפטען.

מיכאל, גרויסער גאט, ווארום דען, אונד וייא אזו?

שאלאמאן, דאס ווייס איך גיט, אונ גאט צו באנק דאס איך האב
קיינע שולד דער בייא, אונ האב מיך אין מינדעסטעס גיט אן צו קלאגן,
דען איך וואר העכט פייהיג צוא מינעס דינסט, אונ העכט פינקלדיך
אין מינער ארבייט, געקומען פריער פאר אלע אנדערע, אונ אוועק
שפעטער.

האָסט דאָך גיקאָנט גאַנץ געוויס איין פֿראַוולאָויסציע פון איין גרויסן אַבצעס־טווינגעס באַנק ווערין מיט אייגעס געהאַלט פון צוואַנציג טויזענד פֿראַנק יאַהרליך וועהרנד דוא האָסט דא פאר פינף טויזנד פֿראַנק אונ דוא ביסט אלעס אונ אלעס, דען דו מוזט דאָך קאַנטראַלירען אַלע זיינער אַרבייט, אונ פאר וואַרפֿין מיט אַרבייט טאג אונ נאָכט.

מיכאל, אַ מיין קינד עס איז צוואַר ריכטיג דאס איך בין בעפעהונט צוא בעציהען איינע גרעסערע שטעלע, עס איז אָבער גאַנץ שווער צוא דער שלאָגען זיך צוא איינע גוטע שטעלע, טען ווערט פאר דריינגט פון איהר זייער אָפט צו ליב מאַנקען אונוויסענדען מינען קלעקער וואס ווערט פֿראַטוּגירט פון אייגעס גרויסן הערין, גאט צו דאָנק דאס איך האַלטע מיך גאָך אזו לאַנג אויף דיזען קליינעס אָרט מיינעס, אונ בפרט דאס עס זיינען אימער דא פיל ווייניגער שטעלען אַלס פאר טרעטער פון שטעלען, וויא מעהר נאַפּאָליאַנס אַלס פֿראַנצויזישע מַראַהן.

יאזעף, אין אייגעס שטערצליכען בייא שפּיל דער פון האָסט דוא בייא דייער זייטע דעס זימאן מריפּלער, דער פֿראַוויטעל פון אייער קאַנצעלאַרע, וואס הערסט אונ וואַלטעט איבער דיך פּיהל מעהר אַלס דיין פֿרינצעפּאל זעלבסט, וואס ער איז בייא איהם בעליבט, אונ גילטיג, אונ גלענצט גור וויא צו זאָגן גור אין דייער פּעדרעין, דען דרייא פּערטיל פון זיינע אַרבייט טוסט דוא אַפּ אין קאַנטאר.

מיכאל, דאס טוט גיכט, מיין קינד, ווען מען איין מאל צוא זאמען דינט, דא מוז מען שוין איינער דעס אנדערין אויס העלפֿין אין וואס מען גור קען.

יאזעף, דאָך אָבער אום גאַטעס ווילען וואס זאלין מיר אונז גארין, דייער זימאן פּערמאַנט גיט דיין איינציגען פּעדיער שפּיריך, אַלזא פּאַסט דו פאר זיינע שטעלע פּיל מעהר אַלס ער, אונ וואס עס גיט זא גישעמט, ביזט דוא זעלבסט אין דעס שולדיג ווייל דוא ביסט נאַבלאַסיג.

מיכאל, גיין מיין קינד, עס איז קיינע נאַבלאַסקייט פון מיר, גור איינע ערליבקייט, איך וויל קיינען צווייטען פאר דריינגען פון זיינעס פּלאַין, אונ צווייטיגס ווייל איך וויל גיט גלענצען אויף גאַטעס וועלט אונ וויל בעסער בלייבן אין איינער דונקעלדייט.

יאזעף, אונ איך זאג גיין, יעדער מענטש מוז זיך בעמיהען וויא גור מעגליך צוא שטייגען אונ גיט צוא בלייבן ליגען דאָרט וואו דער שטורעם פון דעס הוילען צופּאל וואס האט איהם פאר ווייזעט, אונ בפרט נאָך

קנאקען ריכטיגע פלי קודש * (מקבלים נור), און וואס עס איז גיגע צום יחוס, זאלקט דא מין קינד וויסען איינעם הייליגען ווארט פון דעם פון סידא, יד זאגט אזוי, ווען דא געמקסט אייגע פרויא וואס איז מעהר מוחסת אלס דא האסטו אזו פיל הערין איבער זיך וויא פיל קרובים זיא האט.

יאזעף, איך וועל דיר פאטער אום מינדעסטין גיט איין ווענדין, דען דא זאגסט ווירקליכע ווארטייטען וואס גרינדען זיך אויף ערפארונגען, וואס אזו איינעם יונגען מאן וויא איך פעלט עס, דער צו גאך מין איך זעלבסט גאך גיט אזו ערינסט מיט דיזער אום גלייכע ליבע, איך טרוימע נור דער פון, און זעלטין דאס דיא טרוימע פאר ווירקליכען זיך, און איך אלס יונגער מאן און דר צו אפיצער איז מיר אזו איין טרוים אום ווייניגסטן גאנין פערצייחליך, און בארף אלזא גיט אזו שטריינג צענוורירט ווערדען פון דיר ליבער פאטער, דען זעלבסט דוד המלך וואס וואר פר געוויס פיל פרימער פאר מיר און צו גלייך אויך קליגער, האט אויך לוסט בעקומען צוא הייראטהען אייגע פרנצעסין אלס ער וואר איין ארעמער קנאבע, איך מין עס דיא טאכטער פון דעם שאול, און אלס זיין עלטערער ברודער האט עס איהם הארט אויס גירעט, דא האט ער איהם גיענטפערט ימה עשיתי עתה הלוא דבר הוא דאס היינט איך האב נור גשפראכן דאך אפך גיט וואס גיטאן וועגין דעם, בייא אלעם דעם פאטער האב איך אויך וואר געשפראכין דאס דא בייסט איין העכסט גאבלאסיגער מענטש, און טויסט ווייניג פאר דינגעס אייגענעם וואויל, זאל שוין זיין געזאגט דאס דיין חאראקטער ערלויבט דיר גיט צוא ווערין איין באגקייא, דא פירקסטעט דאס דא זאלקט גיט באנקראט שפילען, דאך אבער האכטו דאך מיט דינגעם גרויסען טאלענט אייגע גרעסערע שפעלע גיקענט בעקומען, דא

האסט

קראפטע וואס צייגין זיך אין אלע נשמים (קערפער). אבער מאראלישע הייסען שוין אזעלכע פעולות (ווירקונגען) וואס גישעהען שוין דורך אינגערעם אייגענעם ווילען אונד פארשטאנד, למשל זיסען, (באראקטער), אלזוא הייסט עס שוואנגער ווערען פיוס, דעם צווייטן נוש געבן הייסט שוין מאראלישעס, אין דער העבריישע שפראכע הייסט עס טבעית ומוסרית.

* עס איזט פיל מער אלס געוויס דאס דער גאמען פלי קודש וואקסט פון איין ראש התיבות וואס עס איז ארויס גינומען פון צווייא ווערטער פלי קבול, דאס הייסט ארב, אמניד, אתון, אשמש, משורר, זינען אזעלכע בענשוין וואס קענען נור מקבל זיין דאס הייסט נור געמען, אבער גיט געבען.

ארונטער שלונגען מינע אייגענע שטאלע ביסענס איידער צוא ווערניך
 זיך מיט פֿרעמדע ברייטע ביסען, אונ דאס גלייכען וויס איך נאך ניט
 דאס גליק מיין קינד צו הייראמן מיט די מיליאנארע אנגעס, איך ווערדע
 דיר ניט איין ווענדען מיין קינד דאס איינע רייכע פֿלה איזט איינע העקסט
 גילטיגע כּמבּע אין דער וועלט, דאך אָבער נור פאר איינעם רייכין חתן
 אָבער ניט פאר איינעם אָרעמען. דען ער וועט אזו איינער אין זיינעם
 רייכען ברויט קיינע רייכע געליפּטע, קיינע רייכע פֿרויא, קיינע רייכע ווייב
 בעקומען, נור איינע רייכע בעהערשערין, איינע מיראנין, פאלד נאך די
 ערשטע פֿלימער וואָבען וועט זיא אים שוין לאזין פילען דאס ער איז אידר
 איין אונטערמאָהן וואס עסט בייא אידר מיט נור גענאדען ברויט, ער
 מוז פאלגען אלע אידרע טעגונות, קוקן אויף אידר נאז וויא דער שיפס
 קאפיטיין אויף דער ווינדעס ראנע אָדער קאמפּאס* אום צוא זעהען פון
 וועלכער זייטע ווייטע דער שטורעם אום געהעריג דעם זאגעל אויס צוא
 שפּאַנגען. אַלזא מיין קינד איין גאנץ שלעכטער געשעפט צו שפּילען אויף
 איין מאל צווייא גאנץ גענען זעמזע (פאר קעהרטע ראלען), דער אונ
 דינער, בעפעהלין אונ געהארקין, בייא איינער אונ דיא זעלבע פּערזאן,
 אונ זיין אויף איין מאל בעל הבית אונ פֿלעט בייא איינעם אונ דער זעלבין
 מיט**), דען דיא פֿרויען זינגען שוין אזו איין מאל געשאפּפען, פיזיס אונ
 מאַראַליס***) נור צום עמפּאנגען פון דעם מאן, אָבער ניט צו געבין, אונ
 פֿשוטמא שוין ניט אייגענע צוא פאר שווענדין, זייא זיינען פון הויט אונ

קנאכען

*) דאס איז דיא ציפּער פֿלאט פון ועדען קאמפּאס וואס איז גיציכניט
 אָדער געציפּערט אויף איהם דיא צווייא אונד דרייסיג ווינדעס גענענד, למשל
 סזרחות צפונות, צפונות מערבית, מערבית דרומית, אונד אזוי ווייטער.

** אונד אזוא זיינען עס אלע אונזערע לומדישע בעלי בתים וואס זייא
 זיצין אונד לערנען, אונד זייערע ווייפּער זיינען זייא ספרנס, וואס ווערין פון
 זייא בעהאנדילט פיל שלימער אלס איין פֿרעמדער אָרעמער לפֿדן. דען דער פאן
 בעקומט אלס דעסערט (פֿערברייסען) איין פֿריידיגט פון אונטערען פֿאַרהאנג אויך.

*** פיזיס ווערט אן גירופען וואס נאר נאטירליכעס איזט דאס הייסט
 אלעס וואס איז דורך פוחות הטבע וואס נאט האט מיסד גווען פיר אימער,
 אונד וואס מיר סענשען קענען זייא גיט אום ענדערין מיט אונזער אייגענעם
 וויקען, אונד האָבען גיט צוא שאפּען אום מינדעסטען איפּער זייא, אזוא
 צום בייא שפּיל ווערין מיר געבארען, אונ שטארבען. אן אונזער איינזע
 ערלויבניס, אונד וואקסען אן אונזער ערלויבניס אן אזוא הייסען אלע נאטירליכע

זייער אָפּט מױרעפּט עס נור אום צוא האַפּין יענעם צום פּעקטין (דאָס הייַסט אום נור צוא שפּאַסין פון יענעם), בייא זייער וויסען דאָס עס זיינען דא אונטער דיא מענער זייער פּיל וואס לאַזן זיך פּירען אַם דעם נאַרען וייל (שטריקיל), אונ האַפּין אַלזא גענוג שטאַף וויא צוא מאַכן זיך לוסטיג, דינעס אַלעס מיין קינד האב אױך זעלבסט ערפּאַהרען מיט איינעם גרויסען צייט פּערלוקסט אונ אזו אױך מיט איינעם גרויסען געלט שאַדען, אונ וויא דיא וואַרהייט צו זאָגען וואַקסט מיין זעלבסטער שטאַנד נור דער פון, אונ לאַז דיך פּריהער בעצייטין לערנען פון דינעם פּאַטער.

יאזעף, (העכסט פאר דריסליך) אַ גיין ליבער פּאַטער אייער זעלבסטער צוא שטאַנד וואַקסט גיט פון אייער יונגע זינדע, אַדער פון איינער בעטראַגענע ליבע, גיין אייער אַרמוהט אונ אייער גידעריגער שטאַנד וואַקסט גאר אויס איינע אַנדערע אירונאך, עס איז נור דארום וייל איר זייט איין העכסט נאַבלאסיגער מענטש, העטע איין אַנדערער געהאט אייערע פייהיגקייט, האט ער שוין לאנג געקענט זעלבסט פּאַנקייא זיין, גיט פאר געסט דאָס איר זייט איין מאן מיט איינער פּיל זייטיגער פּעדער, איין גרויסער בוכהאַלטער, איין מאן פון גרויסען חאַראַקטער, אזו איין אַנדערער וואַלט שוין איין וועלט פאר קערט, אונ וואַלט שוין לאנג גיט גינען קיין שלוזאַסצע בייא איינעם אַנדערין, אונ דאן וואַלט שוין אייער זיין זיך גאַנץ דרייסט זיך וואַגען צוא שדקענען זיך צוא דעם נאַרפּנעם אַטאַקטער בייא זיינעם וויסען דאָס ער האט אױך פון קליינע געשעפּטין אַן געהויבין, אונ איז געווארין איין מיליאַנער.

מיכאַל, גיין מיין קינד דוא אירסט זיך, אױך קען אונ ווייס מיין ווערט, אונ דאך בייא מיינעם פּעקטין ווילען צוא פאר פּעסערין מיין שטאַנד, איז מיר גאַנץ אום מעגליך אױף איינעם ערליכען וועג, אום צוא ווערין פון אַרעם רייך, זיינען דיא פּעסטע טאַלענטע גיט גענוג. מען מוז דער בייא זיין העכסט חוטר א העכסט אייגעננטיג, אַקאַפּעצקע צו הינקען אױף דעם געוויסען, אונ גאך מער מוז מען זיין איין גרויסער ריזקאַנט, איין שטעלין אין קאַן דעם נאַמען, מען מוז דער צו נאך בעניצען איינע גרויסע עזות אום צו קענן מעזי זיין זיינע בעלי חובות בייא איינעם גרויסן אַנגעזי (אונד בעהיטע אונז גאַט) דאָס מען איזט נאך דאן אויס געזעצט (אַז מען האַלט דער בייא) גיט בייא צו שטיין בייא דעם גסיון צו פאר חאַפּין פּרעמדע קאַפיטאַלין, אונ בויען זיין גליק אױף דעם אַנדערניס אום גליק, וויא היינט גלידער דיא מאַדע איז, לאַז מיך מיין קינד רוחיג

יאזעף, ליבער פאטער, מעקסטע נאט דיין לעפען פאר ליינגערין,
 דו בינקסט שוין גיט מער יונג, אונ ליבען איז שוין גיט מעהר דינע זאכע,
 אונ פיליכט האסטו דוא גאך זעלבסט אין דינער יונגער אויף גיט
 געליבט. דען גיט אלע האפן איינע געלעגענהייט דער צוא, ווייל צו
 ליבען מוז מען דאך אזוי איין מיידלעך האפן וואס זאל ווירדיג דיין
 געליבט צוא ווערן, אונ דאס גליבען וואס זאל פאר שטיין צו ליבען,
 אונ אזעלכע מיידלעך זיינען גיט גאנץ פיל, אונ ווען מאן איין מאהל
 דאס גליק האט אדער דאס אום גליק האט (געגעט עס וויא דוא ווילסט)
 צוא ליבן אונ געליבט צוא ווערן, וויא דער פאל איז איצונד בייא
 מיר, דען איך ווייס דאס דיא מיידלעך איז מיר זייער גוט, אונ דאס
 זיא האט אויגן גור פאר מיר, דאן וואלסטו גיט געשטערט מיט דינעם
 דער בייא זיין בייא אונזער דער זעהען זיך מיט איינאנדער דא אין
 קאנטאר, עס וואלט מיר שוין פאר געוויס איין ליבליכער האנדלריק,
 אונ איין געשווינטער קום פון איר צו מיר צו געטהילט געווארדען,
 דאן געמט מען קיינע אווואגעניע אויף דעם יחוס אונ פארמעגן, דען
 עס איז גינג פלאץ אין דיא קלענסטע שטיבעלע זעלבסט פאר דאס
 רייכסטע געליבטעם פאר.

מיכאל, א מיין קינד עס איז איין וואהרעס אום גליק צו ליבען,
 אונ אום גליקליך איז מען ווען מען גאך איין פאעט (משורר) דער צוא
 איזט וויא דוא ביזט, אונ איך זאג עס דיר מיין זון אויס ערפאחרונג,
 דען איך האב אויף אין מיינעם יונגער געליבט, אונ האב דער פאר
 העכסט מיייער בעזאלט, אונ איך לייד דער פון גאך איצונד, דען איך
 האב דורך דעם פאר לארין מיינע בעסטע יארען, פאר זאמט די בעסטע
 צייט, אום צו פאר זארגן זיך איין זיכערע פרנסה, אונ האב צוא גלייך
 דער בייא מיין פארמעגן אויף פאר לארין, גור אום ווייניגסטן וואר מיר
 גאך עטוואס צו ענטשולדיגן, דען איך האב געליבט מיט איינע בערעכינדע
 האפענונג, דען דיא געליבטע וואר מיינעם גלייכין, דינע ליבע אבער איז
 איינע הויילע משוגעת וואס איר ביינע וועט איך באלד אויס ניקטערין
 דער פון, אונ צווייטיגס מיין קינד דו ביזט גאך גיט געניט אין איין ווייבעס
 הערין, דיא פרויען אפמאנעווען, זייא ליבען דיא שמיכלערייא, ווינצען
 דאס אלע זאלן זייא פאר געטערין, אונ זייא האנדלען דינעם איין פאר
 אנאגן פיליגען פרייו, פאר איינעם פריינדליכען קאפגיגען, אדער פאר
 איין זיסעס ווארט, פאר איין גוט מוטהיגעס גילעכטער, אונ דער צו גאך

ערשטער אויפצוג (אקט).

ערשטער אויפטריט.

מיכאל טראנזע אונ זיין זון יאזעף, געקליידעט אלס אפגעציר פון פאחאמטע.

יאזעף (צוא דעם פאמטער) נוא ליבער פאמטער נון בין איך גליקליך צוא געפינגען איהר ווידער.

מיכאל טראנזע (צוא דעם זון) וועמען?

יאזעף איך מיינ דיא אנגעס וואס איך האב איהר געוויקט צייט איך בין אין פארזי אויף אלע פובליצנע פלעצער גווען, אונ איך האב איהר גיט גיקענט געפינגען, אונ גראדע הייטע בייא מיינעם ערשטין קומען צוא דיר אין קאנטאר האב איך איהר באגעניגט.

מיכאל טראנזע, אונ וואו האסטו איהר פריער גיזעהען?

יאזעף, אלס איך וואר אין קאלמאר דארטין בייא איהר מומען וואו איך האב דאן געקנוואמירט דארט האב איך געהאט דיא געלעגענהייט צוא זעהען זיך אונ אונטער האלפטען זיך מיט איר, אונ צו גלייך צוא פאר ליבין זיך אין איר.

מיכאל טראנזע, וויסטו אבער ווער זיא איז?

יאזעף, פעהרגעוויס, זיא איז דיא מאכטער פון דיין פרינציפאל. מיכאל, אלזא מיינ קינד איז מיר איין גרויס וואונדער אויף דיר וואס דוא בינקסט וויא דיא ווארהייט צוא זאגען איין מאן מיט איינעם געוונטען מענטשין פערשטאנד זאלסטו זיך אזו ווייט פאר רעכענען, אונ צו ליבין אזו איין מיידקען וואס זיא איז איינע מאכטער פון איינעם מיליאנער, וואס איז אין בעגריף צוא געבין איהר אייניגע מיליאנען גרן, אונ האט אויס זיכטען צו טאן מיט איר פאר געוויס איינען מיליאנאונען שידוך, אונ דער צוא נאך פון גרויסען עטאנד, אונ דוא בינקסט דאך איין ארעמער פעהאמטער פארנציק, אונ דער צו נאך איין זון פון זיינעם איין שלוזימיל, פאר אזו דום האב איך דיר גיט געהאלטען.

דיא פֿערזאָנען.

ר' יעקב נארבאנע, איין באַנקײיא אין פאריז.

מאדאמע פלארע (בלומע) זיינע מוטער.

אנגעס, (געסע) זיינע מאַכטער (איינע מאדאמאמזעל נאך).

זימאן, (שמעון) טריפֿלער. }
שאלאמאן, (זלמן) צעדער. } אלע דרייא מיט אַרבייטער אין זיין בירא.
מיכאל, (מיכאל) טראַנזע. }

יאזעף, איין פֿארזיציק אין פֿאַהאַטע (איין זון פון דעם מיכאל טראַנזע).

יזראעל, (ישראל) איין קאמער דינער פון דעם באַנקײיא.

רובינע, (ראובן) איין יונגער אַקען שטייגער פון מולאן. דאס היינט (איין

לאסט טרעגער) איין פֿעטער פון דעם זימאן טריפֿלער.

דיא שצענע איז אין פאריז אין דעם פֿארזיציקער פון דעם ר' יעקב נארבאנע.

Дозволено цензурою. — 30 Октября 1886 г. Вильна.

В И Л Ъ Н А.
Типографія Вдовы и братьевъ Гоммъ.
Жмудскій переулочъ домъ № 325/2631.

דער

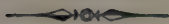
פארמאסקירטער פראנט

דאס הייסט אזוי איין פראנט וואס וואר אים ארונטער געריסן דיא
ערליכע מאסקע זיינע (דיא צבואמטצווע) נאך בעפאר ער האט אזים
געשפילט זיינע גרויסע ראלע דיא פאלשע וואס ער האט גיוואלט אזים
פירן, אונגעס קומט דא פאר אלס איין טהעאטער, אדער לוסט שפיל.

בעארבייט נאך שיללער

מ א ת

א מ " ד

ווילנא

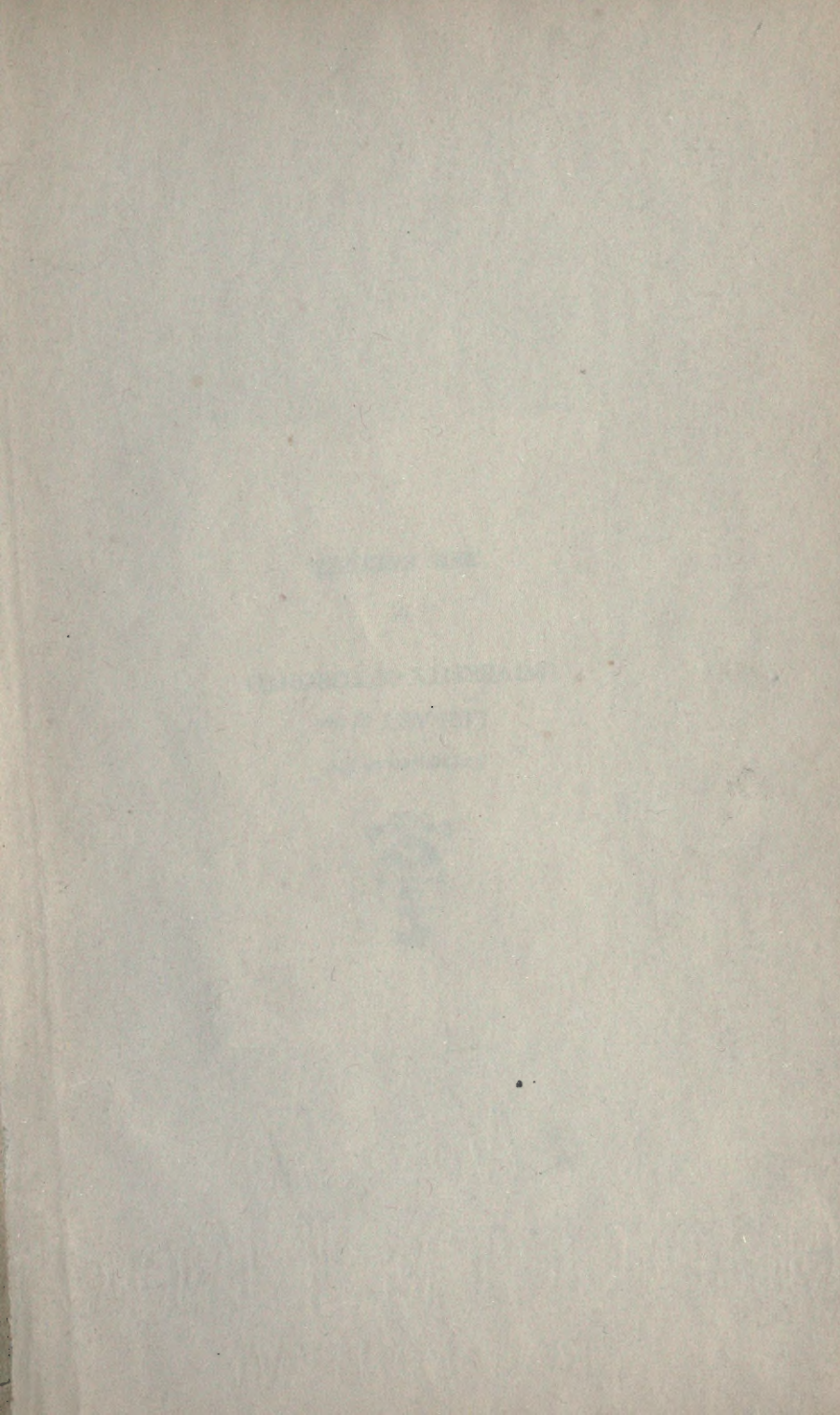
ענת תרמ"ז לפ"ק

ЗАМАСКИРОВАННЫЙ ФРАНТЪ

Драма А. М. Дика.

1897:

BEN KAYFETZ

by

UNIVERSITY OF TORONTO

LIBRARY of the

Presented to the

